

Handläggare
Suzanne Hartenberger
Telefon: 08-508 06 125

Till
Bromma stadsdelsnämnd

Tertialrapport Tertial 2 2022 för Bromma stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner tertialrapport 2 med bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,9 mnkr för kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning.
3. Nämnden anmäler omslutningsförändringar för ökade intäkter om 55,9 mnkr
4. Nämnden beslutar om omedelbar justering av ärendet.

Lisa Kinnari
Stadsdelsdirektör

Peter Dacke
Avdelningschef,
administration

Sammanfattning

Tertialrapport 2 2022 för Bromma stadsdelsnämnd följer upp de mål och indikatorer som kommunfullmäktige fastställt i stadens budget 2022. I tertialrapporten redovisas resultat och analyser av nämndens arbete under året fram till och med augusti. Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att kommunfullmäktiges tre inriktningsmål kommer att uppfyllas under året.

Bromma stadsdelsnämnd

Bakgrund

Tertialrapporterna är en del av den löpande uppföljningen som kommunstyrelsen ansvarar för. Uppföljningen baseras i huvudsak på prognostiserade avvikelser mot budget och verksamhetsmål. Rapporteringen ger kommunstyrelsen en samlad bild av budgethållning, effektivitet och kvalitet i relation till beslutade mål.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats av förvaltningsledningen i samverkan med chefer och nyckelpersoner inom respektive avdelning. Ärendet har behandlats i pensionärsrådet 2022-09-19, i rådet för funktionshinderfrågor 2022-09-20 och i förvaltningsgruppen 2022-09-22.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	6
KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	6
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	9
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	17
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	26
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	41
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.....	59
KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	71
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	73
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	75
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	78
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring.....	81
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	89
KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	97
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.....	97
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	99
Uppföljning av ekonomi	109
Uppföljning av driftbudget	109
Resultatenheter	116
Investeringar	117

Omslutningsförändringar	117
Budgetjusteringar.....	118
Övrigt.....	118
Intern kontroll.....	118
Särskilda redovisningar.....	120
Agenda 2030.....	120
Övrigt	127

Bilagor

Bilaga 1: SDN06

Bilaga 2: UH018

Bilaga 3: Ansökan om budgetjusteringar för särskilda ändamål, flik 3 KBH

Bilaga 4: Uppföljningsrapport näringsliv - Bromma stadsdelsnämnd

Sammanfattande analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämnden bidrar till att kommunfullmäktiges tre inriktningsmål kommer att uppfyllas. Bedömningen grundar sig på att samtliga kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål prognostiseras att uppfyllas.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen fortsätter arbetet med att stödja människor till självständighet och egen försörjning. Andelen personer som har ekonomiskt bistånd fortsätter att minska.

Arbetet för ett tryggt och välskött Bromma fortsätter genom olika insatser och i samverkan med flera aktörer. Brommabornas upplevelse av trygghet i stadsdelsområdet har ökat jämfört med 2021, likaså nöjdheten med städning, renhållning och skötsel av parker och grönområden.

Förskolorna arbetar systematiskt med likabehandlingsarbetet för att främja barns rättigheter och en likvärdig förskola för alla. Genom utbildningsinsatser och rekrytering av förskollärare prognostiseras att årsmålet för andelen legitimerade förskollärare kommer att uppnås. Antalet barn per anställd har minskat något och förväntas minska ytterligare innan årets slut. Resultatet för kvalitetsindikatorn WKI har förbättrats vilket gör att årsmålet prognostiseras att uppnås helt.

Barn, vuxna och äldre som behöver stöd och hjälp får en rättssäker handläggning och evidensbaserade och kunskapsbaserade insatser och stöd. Arbetet med att öka delaktigheten hos barn, ungdomar, vuxna och äldre pågår för att säkerställa att rätt insatser ges utifrån individuella behov. Det förebyggande arbetet och samverkan internt och externt är också centralt inom alla verksamhetsområden för att människor ska kunna leva ett självständigt liv.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen arbetar för ett gott företagsklimat som gör att företag vill etablera sig i stadsdelsområdet. Företagandet och företagsklimatet främjas bland annat genom samverkan med företagareföreningen och polisen kring trygghetsfrågor.

Förvaltningen är en aktiv part i stadsutvecklingen och arbetar för ett hållbart stadsdelsområde.

Förvaltningens transporter sker med minsta möjliga klimatutsläpp. Insatser görs kontinuerligt för att gång- och cykelvägar inom stadsdelsområdet ska vara trafiksäkra, ha god tillgänglighet och vara framkomlighet för alla trafikanter.

De olika verksamhetsområdena arbetar för att brommabor, oavsett ålder och funktionsförmåga, har tillgång till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö. För att möjliggöra för olika aktiviteter i parker och naturområden genomförs insatser för att utveckla och tillgängliggöra utemiljön. Brommabornas delaktighet i utvecklingen ska öka genom bland annat en kampanj för att samla in synpunkter, önskemål och förslag.

Verksamheterna arbetar för en hållbar miljö genom att på olika sätt minska sin klimatpåverkan. Genom information och regelbunden kommunikation involveras brommaborna i klimat- och miljöarbetet. Den biologiska mångfalden värnas genom en rad naturvårdande åtgärder.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Nämnden prognostiserar ett positivt resultat med 15,9 mnkr efter fondförändringar för verksamhetsåret 2022.

Förvaltningen arbetar för att vara en attraktiv arbetsgivare där chefer och medarbetare använder resurser innovativt, effektivt och jämställt. Arbetet med att implementera den nya chefsprofilen fortsätter jämsides med implementering av stadens nya kvalitetsprogram. För att säkerställa en god arbetsmiljö som främjar hälsa och förebygger sjukfrånvaro arbetar verksamheterna systematiskt med arbetsmiljöarbetet utifrån varje verksamhets särskilda behov. Sjukfrånvaron har under året gradvis minskat för varje månad. Arbetet med tidiga insatser, regelbundna uppföljningar och hälsofrämjande arbete fortsätter.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet kommer att uppfyllas under året. Bedömningen grundas på att alla fem verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet prognostiseras att uppfyllas.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 1.1, *I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort***, gör förvaltningen bedömningen att målet kommer att uppfyllas.

Antal bidragshushåll fortsätter att minska i Bromma. Förvaltningen fortsätter arbetet med förändringsplaner som gör den enskilde delaktig i arbetet för egen försörjning. Andelen personer med långvarigt ekonomiskt bistånd fortsätter också att minska.

Arbetsmarknadsinsatser i form av offentligt skyddade anställningar, arbetsträning, Stockholmsjobb och andra rehabiliterande insatser har erbjudits i ökad omfattning.

Arbetet med att stödja nyanlända att nå egen försörjning och etablering i samhället pågår. Förvaltningens arbetsgrupp för arbetet med nyanlända säkerställer att förvaltningens insatser för nyanlända samordnas. Samverkan mellan förvaltningen och externa aktörer fortsätter.

350 ungdomar har haft sommarjobb i Bromma, 175 flickor och 175 pojkar.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 1.2, *Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i*** gör förvaltningen bedömningen att målet kommer att uppfyllas.

Implementering av stadens trygghetsprogram fortsätter. Under perioden har trygghetsarbetet vid Brommaplan utvecklats där samverkan kring platsaktivering och den offentliga miljön genomförts under sommaren genom projektet "Vardagsrummet".

Det ANDT-förebyggande arbetet ger ett brottsförebyggande mervärde då alkohol och droger är viktiga faktorer vid brottspreventivt arbete. ANDT-frågorna är inkluderade i arbetet inom ramarna för den lokala samverkansöverenskommelsen mellan förvaltningen,

lokalpolisområde Vällingby och utbildningsförvaltningen.

Arbetet med att implementera stadens säkerhetsprogram fortsätter. Civilt försvar och krisberedskap har varit i fokus under perioden.

Brommabornas upplevelse av trygghet i stadsdelsområdet har ökat betydligt jämfört med 2021.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att förbättra renhållning, städning och skötsel av parker och grönområden inom stadsdelsområdet vilket lett till att också nöjdheten hos brommaborna fortsätter att öka.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 1.3, *I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige*, gör förvaltningen bedömningen att målet kommer att uppfyllas.

Förskolorna arbetar systematiskt med likabehandlingsarbetet för att främja barns rättigheter och en likvärdig förskola för alla. Genom utbildningsinsatser och rekrytering av förskollärare prognostiseras att årsmålet för andelen legitimerade förskollärare uppnås innan året är slut. Prognosen är att årsmålet om 16 barn/grupp kommer att uppnås även i år. Antalet barn per anställd har minskat något sedan tertial 1. Med hjälp av statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder finns en förväntan att det går att sänka antal förskolebarn per anställd.

Resultatet i årets förskoleundersökning visar att 86 procent av vårdnadshavarna är nöjda, vilket är detsamma som föregående år. Att resultatet inte förbättrats jämfört med föregående mätning kan antas bero på att sjukfrånvaron varit fortsatt hög under året, men också på genomförandet av vissa organisatoriska förändringar.

Resultatet för kvalitetsindikatorn WKI har förbättrats vilket gör att årsmålet prognostiseras att uppnås helt. I stort sett alla aktiviteter och den planerade undervisningen är igång enligt plan. Jämfört med föregående år finns nu möjlighet att bedriva undervisning, vilket innebär att arbetslagen skattat sig högre generellt då WKI främst fångar upp förutsättningarna för en kvalitativ undervisning.

Hållbar framtid är ett framträdande lärområde i förskolorna. Undervisningen fokuserar på hållbara relationer till både varandra och till naturen.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 1.4, *I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet*, gör förvaltningen bedömningen att målet kommer att uppfyllas.

God samverkan och ett gott samarbete är grundläggande för en rättssäker och likställd handläggning av hög kvalitet. Barnrättsperspektivet är centralt inom alla verksamhetsområden. Arbetet med att öka delaktigheten hos barn, ungdomar och vuxna pågår för att säkerställa att rätt insatser ges utifrån individuella behov. Alla barn och unga som är i behov av placering utanför det egna hemmet placeras under trygga förhållanden där god omsorg tillgodoses.

Andelen barn och unga som återaktualiserats fortsätter att minska. Av de återaktualiserade ärendena avser 66 procent misstanke om bristande omsorg eller problem hos vårdnadshavarna

och rör våld inom familjen, vanvård och fysisk övergrepp. Våld i nära relation är en av de vanligaste orsakerna till orosanmälningar gällande barn, och leder alltid till att utredning inleds gällande barnet/barnen i familjen.

Insats och stöd från socialtjänsten utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv. Detta sker bland annat genom ett ökat fokus på att genomförandeplanerna ska ha tydliga mål och att det ska vara en samsyn kring detta hos brukare, myndighet och utförare.

Det förebyggande arbetet är centralt inom alla verksamhetsområden för att människor ska kunna leva ett självständigt liv. Det vräkningsförebyggande arbetet som påbörjades hösten 2021, har fortsatt att utvecklas under året, bland annat genom samverkansmöten med fastighetsägare varje månad. Trots detta lyckas inte socialtjänsten avvärja alla avhysningar. Inga vräkningar har dock genomförts som berör barn.

Förvaltningen arbetar för att personer som bor och vistas i området ska vara delaktiga i samhället på lika villkor som alla andra. Stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 följs i detta arbete. Alla brukare som kan och vill ges stöd att närma sig den öppna arbetsmarknaden.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 1.5, *I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande*, gör förvaltningen bedömningen att målet kommer att uppfyllas.

Äldre i Bromma möter en verksamhet av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet med målet att äldre med omsorgsinsatser är nöjda och trygga. Den äldre ska, så långt det är möjligt, vara delaktig i hur och när den beviljade hjälpen utförs. I årets resultat från Socialstyrelsen brukarundersökning framkommer att 84 procent av de svarande med hemtjänst i Bromma upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs, vilket är en förbättring jämfört med tidigare undersökning. Av omsorgstagarna på vård- och omsorgsboenden upplever 82 procent att de kan påverka hur hjälpen utförs, vilket är en stor förbättring jämfört med den senaste brukarundersökningen. En förbättring har också skett när det gäller de boendes upplevelse av måltidssituationen.

Alla äldre med insatser inom äldreomsorgen ska känna sig nöjda och trygga med sitt stöd. I brukarundersökningen anger 85 procent att de är nöjda med sin hemtjänst och lika stor andel uppger att de är trygga med hemtjänsten. För att ännu fler äldre med hemtjänstinsatser ska känna sig trygga och nöjda med sitt stöd fortsätter Bromma hemtjänst bland annat sitt arbete med att höja kontinuiteten. Målet är att en hemtjänsttagare ska träffa max tio olika personal under en tvåveckorsperiod. Bland de svarande på vård- och omsorgsboende anger 87 procent att de är nöjda med sitt boende och 88 procent anger att de är trygga i sitt boende.

Det förebyggande arbetet med mötesplatser och aktivitetscenter har under tertial 2 kunnat ha öppet för besökare igen efter en tid med begränsat program på grund av pandemin.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål kommer att uppfyllas under året. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för elva av tolv underliggande indikatorer prognostiseras att uppnås helt och årsmålet för en indikator uppnås delvis. Underliggande nämndmål bedöms också att uppfyllas.

Ekonomiskt bistånd

Antal bidragshushåll har fortsatt att minska i Bromma. En förändring som inträffade under tertiäl 1 var att antalet kvinnor som uppbar försörjningsstöd var fler än antalet män. Denna förändring håller i sig, både när det gäller antalet biståndstagare och antalet personer som uppbar långvarigt ekonomiskt bistånd. Antalet män som uppbar försörjningsstöd har minskat sedan tertiäl 1 med nio personer från 175 till 166. För kvinnor har det i stället skett en ökning med en person, från 180 till 181. De aktuella hushållen består främst av män i singelhushåll och ensamstående kvinnor med barn. Prognosen är att antalet hushåll kommer att öka något under året och likaså det utbetalda ekonomiska biståndet. Anledningen är främst att nyanlända hushåll som inte ingår i etableringen har aktualiserats på förvaltningen. Därutöver tillkommer exempelvis en befärad lågkonjunktur och hög inflation som kan komma att påverka utfallet. Stadsdelsområdet har fler vuxna personer som uppbar ekonomiskt bistånd än innerstadstadsdelarna men ett lägre antal än staden som helhet.

Arbetet med att säkerställa att utbetalningar av ekonomiskt bistånd blir rätt från början för att minimera felaktiga utbetalningar, fortgår. En framtagna checklista används som stöd i detta arbete. Utredningar om sju felaktiga utbetalningar har under året initierats, inga polisanmälningar har gjorts. Flera återbetalningar av det felaktiga utbetalda biståndet pågår.

Inom ekonomiskt bistånd fortgår arbetssättet "slussen". Upprättande av förändringsplaner i såväl gamla som nya ärenden är fortsatt prioriterat för att tidigt kunna erbjuda stöd och insatser för att enskilda ska bli självförsörjande. Antalet förändringsplaner har ökat i nya ärenden. Arbetet med förändringsplaner är en förutsättning för att det ska vara tydligt vilka krav som ställs på den enskilde och vilka rättigheter den enskilde har. Planen gör den enskilde delaktig i arbetet för egen försörjning. I arbetet ingår att säkerställa samverkan med samarbetspartners så som försäkringskassa, sjukvården och "Mia Vidare".

Andelen barn som lever i familjer som uppbar ekonomiskt bistånd som försörjning har under andra tertiälerna ökat från 0,8 procent till 0,9 procent. Detta innebär en ökning från 147 barn till 163 barn. Ökningen beror främst på fler inflyttade nyanlända familjer med flera barn i varje familj. Flera hushåll har avslutas, men det finns en risk att familjerna återkommer under hösten för kompletterande ekonomiskt bistånd då etableringsersättningen är lägre än normen för försörjningsstöd. Arbetet med att prioritera barn i ekonomiskt marginaliserade familjer fortgår. Det är en känd riskfaktor för barn är att växa upp i en familj med marginaliserade ekonomiska förutsättningar. Fokus för arbetet är att föräldrar ska bli självförsörjande i högre

grad. Antalet barnkonsekvensanalyser som genomförs i avslagsbeslut som berör barn är högt.

Andelen personer med långvarigt ekonomiskt bistånd fortsätter att minska även under andra tertialen. Personer som har långvarigt ekonomiskt bistånd med anledning av sjukskrivning utan sjukpenninggrundad inkomst samt personer som har socialmedicinska svårigheter prioriteras. Arbetsätt och metoder fortsätter att ses över och utvecklas för att ta fram bästa möjliga arbetsätt för att personer i målgruppen ska komma ut i arbetsträning. Det är framförallt ensamstående kvinnor som har svårt att komma ut på den reguljära arbetsmarknaden, vilket även förra årets analys visade. Utifrån denna analys har ett arbete med att öka samverkan med samverkanspartners som exempelvis Försäkringskassan, sjukvården och Arbetsförmedlingen gällande rehabiliteringsärenden intensifierats i och med att pandemirestriktionerna har upphävts. Bedömningen är att det arbete som fortgår inom ekonomiskt bistånd kommer att bidra till att årsmålet nås vid årets slut. Situationen med pandemin innebär att samverkan med andra parter i samhället under en period var begränsad på grund av restriktioner och hög smitta, vilket ledde till att det tog längre tid att få ut enskilda, antingen i försörjning eller till insatser som leder till egen försörjning.

Arbetsmarknadsinsatser

Arbetsmarknadsinsatser i form av offentligt skyddade anställningar, arbetsträning, Stockholmsjobb och andra rehabiliterande insatser erbjuds i ökad utsträckning. En orsak till ökningen är att pandemirestriktionerna har upphävts. Fyra män och tre kvinnor har påbörjat, eller haft ett Stockholmsjobb under året, ytterligare tre personer är på väg in efter två månaders genomförd praktik.

Hittills har 18 personer remitterats till arbetsförberedande platser inom Bromma Arbetsmarknadscenter, 13 män och fem kvinnor. Män har jämfört med kvinnor mer socialmedicinska svårigheter såsom missbruk och kan därför i större utsträckning remitteras till arbetsmarknadsinsatser. Fler kvinnor är sjukskrivna och där finns det en planering med vården som fortlöper innan arbetsträning kan påbörjas.

Bromma Arbetsmarknadscenter kommer under hösten påbörja arbetet med att identifiera ytterligare samverkansformer med företagarföreningen BUF med målet att skapa fler praktikplatser.

Etableringsinsatser för nyanlända

Förvaltningens arbetsgrupp för arbetet med nyanlända, med representanter från alla avdelningar inom förvaltningen, säkerställer att förvaltningens insatser för nyanlända samordnas. Samverkan mellan förvaltningen, SHIS Bostäder och jobbcoacher på Wellcome House (arbetsmarknadsförvaltningen) fortsätter. Bostadsvägledning erbjuds på medborgarkontoret och genom ett samarbete med SHIS Bostäder ges individuell bostadsvägledning på aktuella boenden. Förvaltningens integrationssamordnare håller ihop och utvecklar arbetet vilket ökar möjligheten för Brommas nyanlända att snabbare komma ut i arbetslivet, börja studera och hitta en varaktig bostad.

Feriejobb

Totalt sökte 1198 ungdomar sommarjobb i Bromma. Av dessa fick 490 ungdomar erbjudande

om sommarjobb. 350 ungdomar tackade ja och skrev anställningsavtal, 175 flickor och 175 pojkar. Fyra ungdomar avbröt anställningen under sin sommarjobbsperiod. Förvaltningen har tilldelat andra förvaltningar 42 platser av totalt 478 tillhandahållna platser.

VFU - verksamhetsförlagd utbildning

Samverkan med universitet, högskolor och andra lärosäten fortsätter. Praktikplatser erbjuds som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Mottagandet av studenter utgör även en viktig rekryteringsgrund. Det är framförallt inom förskola och äldreomsorg som platser har erbjudits. Platser erbjuds även inom socialtjänsten och äldreomsorgens myndighetsutövning. Tre studenter från Stockholms universitet med inriktning mot samhällsplanering har genomfört en fältförlagd praktik i samband med sommarens platsaktivering på Brommaplan - "Vardagsrummet".

Genom förvaltningens samverkan med lärosäten i Stockholm har åtta studenter från socionomprogrammet vid Stockholms universitet genomfört ett tredagars studiebesök hos förvaltningen. Syftet med studiebesöket var att ge studenterna kunskap om hur det är att arbeta i en politisk styrd organisation.

Agenda 2030

Förvaltningen har genom det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att ge människor stöd i att ta till vara sina resurser och därigenom bli självförsörjande.

Jämställdhet

Andelen män med ekonomiskt bistånd minskar i högre utsträckning än andelen kvinnor. Det är framförallt ensamstående kvinnor som har svårt att komma ut på den reguljära arbetsmarknaden, vilket även förra årets analys visade. Utifrån detta har ett arbete med att öka samverkan med samverkanspartners inletts. Fler kvinnor är sjukskrivna och samplanering med vården fortlöper innan kvinnorna kan påbörja att arbetsträna. Män har i större utsträckning socialmedicinska svårigheter och kan därför i större utsträckning remitteras till arbetsmarknadsinsatser.

Det är fler män än kvinnor som påbörjat sina anställningar för Stockholmsjobb men fler kvinnor som remitterats till Stockholmsjobb. Beslut att bevilja Stockholmsjobb görs utifrån lämplighet och inte utifrån könstillhörighet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	0,9 %			0,8 %	1 %	1 %	2,7 %	Tertial 2 2022
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,62 %	0,64 %	0,69 %	0,62 %	0,7 %	0,8 %	1,5 %	Tertial 2 2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)				58,33	65	65	Tas fram av nämnd	Tertial 2 2022
Analys								
Utfall redovisas i samband med verksamhetsberättelsen.								
   Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,44 %	0,42 %	0,46 %	0,48 %	0,44 %	0,4 %	1,0 %	Tertial 2 2022
Analys								
Andelen med ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd fortsätter att minska. Personer som har ett långvarigt behov av bistånd är ofta sjukskrivna utan sjukpenningsgrundande inkomst, vilket innebär ett omfattande samarbete med bland annat vården för att personerna ska komma ut i självförsörjning. Andelen män minskar i högre utsträckning än kvinnor. En orsak till detta är att kvinnor har varit sjukare och därför har en längre väg tillbaka till ordinarie arbete. Ett utvecklingsarbete pågår när det gäller rehab-ärenden. Samverkan fortgår med samarbetspartners såsom arbetsförmedlingen, Jobbtorg, sjukvård, försäkringskassan, MIA Vidare med flera. Efter att pandemirestriktionerna upphävdes har det blivit lättare att bevilja insatser till gruppen.								
   Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	7 st	4 st	3 st	11 st	15 st	15 st	800 st	Tertial 2 2022
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	478			464	478	420 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 2 2022
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	6			6	20	20 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 2 2022
Analys								
Utfallet som redovisades i T1:an (13) inkluderar platser som ännu inte har anmälts till arbetsmarknadsförvaltningen. Periodens utfall är antalet anmälda platser.								
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	65			113	70	70	Tas fram av nämnd	Tertial 2 2022
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	350 st	175 st	175 st	361 st	350	350 st	9 000 st	Tertial 2 2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen och arbetsmarknadsnämnden ska med stöd av stadsdelsnämnderna utifrån stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser definiera stadsdelsnämndernas ansvar för förberedande insatser inför inskrivning på Jobbtorg Stockholm	2022-01-01	2022-06-30	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och i dialog med stadsdelsnämnderna, utifrån stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser, föreslå hur helhetsansvaret för arbetsmarknadsinsatsen Stockholmsjobb, inklusive samordning och anställning, kan åläggas arbetsmarknadsnämnden	2022-01-01	2022-06-30	

Nämndmål: 1.1.1 I Bromma är människor självförsörjande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Arbetet med ekonomiskt bistånd grundar sig på tillit och respekt för människors självbestämmande och integritet. Män och kvinnor ska ges möjlighet att bli självförsörjande och delaktiga i samhället.

Antalet hushåll som uppbär försörjningsstöd ska fortsätta att minska. På ett enkelt och tillgängligt sätt ska brommaborna få information, stöd och hjälp i frågor som rör ekonomiskt bistånd. Det uppsökande arbetet ska utvecklas för att underlätta för utsatta människor att få stöd och hjälp. Individuellt utformade insatser och stöd ska hjälpa personer som uppbär ekonomiskt bistånd att snabbt komma ut i egen försörjning och därmed undvika långvarigt behov av bistånd. Arbetet med förändringsplaner och motivationshöjande samtal används i arbetet med att stödja människor att bli självförsörjande.

Samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och arbetsförmedlingen fortsätter att utvecklas i syfte att säkerställa att brommaborna får relevanta insatser och tidig vägledning till arbete. Förvaltningen ska fortsätta utveckla arbetssätt för sjukskrivna och personer med sociala/medicinska skäl för att sänka trösklarna till arbete. Systematisk samverkan med hälso- och sjukvården har påbörjats under 2021 som ska fortsätta utvecklas under 2022 för förbättrat stöd och samordning av insatser.

Utbetalningar av ekonomiskt bistånd ska ske på korrekta grunder och felaktiga utbetalningar minimeras och förebyggs genom att förvaltningen har arbetssätt som säkerställer detta. Brommabor som ansöker om ekonomiskt bistånd informeras om vilka utrednings- och åtgärdsrutiner som kan bli aktuella vid misstanke om fusk.

Andelen barn som lever i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd ska minska. Att växa upp i ekonomiskt marginaliserade familjer är en riskfaktor för barns utveckling och utanförskap. Barns behov och situation uppmärksammas särskilt. Arbetet med att erbjuda kompensatoriska åtgärder för att uppmärksamma utsattheten för barn i familjer med osäkra boendeförhållanden fortgår. Förvaltningen använder barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor som verktyg för att synliggöra, utreda och analysera vilka effekter förslag, åtgärder och beslut får för barn.

Fokus för arbetet är att nå föräldrars ökade självförsörjning och självständighet. Arbetet fortgår för att säkerställa att barnen växer upp under stabila boendeformer.

Förvaltningen ska bedriva ett intensivt arbete med särskilt fokus på den ekonomiska effekten som följer av covid-19 pandemin och möjligheten till självförsörjning som följer av lågkonjunkturen. Stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser ska implementeras. Utveckling av arbetssätt för sjukskrivna och personer med sociala/medicinska skäl fortgår för att sänka trösklarna till arbete. Det uppsökande och förebyggande arbete för att nå gruppen unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) fortsätter. Stadsdelsnämndsområdet har en låg andel unga som ingår i gruppen.

Intern och extern samverkan och mer effektiv användning av insatserna Stockholmsjobb, offentligt skyddad anställning (OSA), praktikplatser och nämndens egna arbetsmarknadsinsatser gör att vägen till självförsörjning blir kortare. I samverkan med Jobbtorg Stockholm erbjuds arbetsmarknadsinsatser till personer med ekonomiskt bistånd och som befinner sig utanför arbetsmarknaden. Västerorts aktivitetscenter (VAC), som från den 1 januari byter namn till Bromma arbetsmarknadscenter, ska vidareutvecklas till stöd för personer inom socialpsykiatrins målgrupp att nå egen försörjning. Ett fortsatt utvecklingsområde är utökad intern samverkan för att öka antalet remisser till arbetsträning. För personer med funktionsnedsättning ska insatsen daglig verksamhet utvecklas för att fler ska erbjudas arbetslivsinriktade insatser och få möjlighet att närma sig arbetsmarknaden.

Gymnasieungdomar får möjlighet till arbetslivserfarenhet och ett första steg in på arbetsmarknaden genom meningsfulla feriejobb på sommar-, höst- eller jullov. Genom regional samverkan mellan feriehandläggare i stadsdelsförvaltningarna Hässelby-Vällingby, Spånga-Tensta, Rinkeby-Kista och Bromma, utökas möjligheten till feriearbeten i ett större geografiskt område. Ungdomar med funktionsnedsättning och/ eller sociala skäl prioriteras vid fördelning av feriejobb.

Samverkan med universitet, högskolor och andra lärosäten fortsätter. Praktikplatser erbjuds som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Mottagandet av studenter utgör en viktig rekryteringsgrund.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

- 1 Ingen fattigdom
- 2 Ingen hunger
- 4 God utbildning för alla
- 5 Jämställdhet
- 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- 10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen minskar.
Andelen felaktiga utbetalningar inom ekonomiskt bistånd minskar.
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd minskar.

Fler personer erbjuds arbetsmarknadsinsatser.
 Antalet feriejobb som tillhandahålls i Bromma ökar.
 Förvaltningen erbjuder VFU-platser till högskolor och universitet.
 Andelen invånare som uppstår långvarigt försörjningsstöd minskar.
 Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel av försörjningsstödstagare som är långtidsarbetslösa som har beviljats insatser	9,59 %	10,45 %	8,86 %		10	10 %		Tertial 2 2022
 ♀ Andel upprättade förändringsplaner i försörjningsstödsärenden - upprättade senast inom tre månader	81,97 %	84,62 %	80 %	77,78 %	80 %	75 %		Tertial 2 2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska samverka med företagarföreningen BUF i syfte att till skapa praktikplatser	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 1.1.2 Nyanlända etablerar sig på arbetsmarknad, bostadsmarknad och i samhällslivet

 Uppfylls helt

Beskrivning

För att möjliggöra för nyanlända i Bromma att snabbt nå egen försörjning och att etablera sig i samhället fortsätter stödet till målgruppen utvecklas. En arbetsgrupp med representanter från alla avdelningar inom förvaltningen säkerställer att förvaltningens insatser för nyanlända samordnas, vilket förväntas ge goda förutsättningar för målgruppen att tidigt etablera sig i samhället. Samverkan med SHIS, Intro Stockholm, utbildningsförvaltningen och civilsamhället har utvecklats under 2021 och fortsätter under 2022 vilket också kommer att bidra till att påskynda och underlätta nyanländas etablering.

Medborgarkontorets arbete med att ge samhällsvägledning till nyanlända fortsätter med särskilt fokus på kunskaper om bostadssituationen. Förvaltningen ska säkerställa att kvinnor och män får samma information för att skapa medvetenhet och förståelse för kvinnors och mäns lika delaktighet och ansvar i samhället.

Under slutet av 2021 öppnades en introförskola som en del i etableringsarbetet. Lokaler i anslutning till förskolan kan användas för ytterligare etableringsinsatser i samverkan med andra aktörer.

Förvaltningen ser föreningslivet som en viktig samverkanspartner i stödet till nyanlända att snabbt etablera sig i samhället. Därför prioriteras verksamheter som stödjer nyanländas etablering i det svenska samhället vid beslut om föreningsbidrag.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

- 1 Ingen fattigdom
- 2 Ingen hunger
- 4 God utbildning för alla
- 5 Jämställdhet
- 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- 10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Stödet till nyanlända i Bromma är samordnat och aktivt

Nyanlända etablerar sig snabbt i samhället

Nyanlända försörjer sig själva och har egen bostad efter etableringstiden

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel nyanlända hushåll aktuella inom ekonomiskt bistånd som har avslutats	36,84 %				30 %	10 %		Tertial 2 2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen fortsätter arbetet i den förvaltningsövergripande arbetsgruppen i samverkan med andra aktörer i staden och civilsamhället för ett hållbart mottagande av nyanlända som leder till snabb etablering i samhället	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen ska arbeta för att anställa stadsdelsmammor	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål kommer att uppfyllas under året. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för fyra av sju underliggande indikatorer prognostiseras att uppnås helt och årsmålen för tre indikatorer uppnås delvis. Underliggande nämndmål bedöms också att uppfyllas.

Trygghetsarbetet

Implementering av stadens trygghetsprogram fortsätter. Trygghetsprogrammet spänner över hela förvaltningen dels genom ordinarie linjeverksamhet men även genom de särskilda insatser som görs inom ramen för Brommas samverkansöverenskommelse med polisen, socialtjänstens riktade arbete mot barn och unga, trygghetsvandringar, parkarbete med trygghetsröjningar och belysningsåtgärder samt informationsinsatser till riktade målgrupper.

Trafiksäkerhetsåtgärder genom beskärning runt trafikskyltar och inklippning av buskage intill gångvägar och trottoarer genomförs löpande då dessa åtgärder påverkar upplevelsen av trygghet.

Årets medborgarundersökning visar på en betydande ökning gällande brommabornas upplevelse av trygghet i stadsdelsområdet. Det är framförallt männen som upplever en ökad trygghet jämfört med föregående år. På frågan "Jag känner mig trygg i parker och grönområden i den stadsdel där jag bor ligger Bromma i topp av stadens stadsdelsområden med 81 procent. Staden totalt ligger på 71 procent. På frågan "På det hela taget tycker jag att min stadsdel är trygg att bo i" svarar 88 procent att de är trygga. Det är bara på Kungsholmen upplevelsen av trygghet är högre. I staden totalt är upplevelsen av trygghet 75 procent.

Särskilda insatser i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet

Inom ramen för samverkansöverenskommelsen med polisen, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret har sex åtgärdsplaner upprättats. Den största utmaningen är att polisen inte har haft resurser att jobba så tätt som förvaltningen önskat, eftersom polisen har behövt prioritera insatser i mer utsatta områden.

Följande har genomförts inom respektive åtgärdsområde:

Tryggare äldre

- Trygghetsmånad med externa föreläsare, bland annat polis och bank.
- Digital mäsas - en mäsas som inriktas sig på utbildning och information kring digitala hjälpmedel. Appen "Tyck till" skall introduceras med förhoppning att fler anmälningar kring otrygghet/otrygga platser anmäls från målgruppen.
- Information – bedrägerier. Särskild information med hjälp av det tryckta material som finns framtaget av polisen distribueras och användas i informationsinsatser.
- Informationskedja inom äldreomsorgens personal och chefer som snabbt skall kunna

nå ut med information om Bromma drabbas ökad aktivitet av brott riktad mot äldre.

Genom aktiviteterna har ett stort antal äldre nåtts av information om hur de kan skydda sig emot olika brott riktade mot just äldre.

Unga i risk för kriminalitet

- Arbetet hoplänkat med lokal handlingsplan utifrån *Stockholms stads strategi 2019-2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet*.
- Regelbundna uppföljningsmöten med hög närvaro inför varje tertialuppföljning.
- Alla socialtjänstens aktiviteter inlagda i VP 2022.
- Kontakt med Stödcentrum, undersöker möjligheter att utveckla lokal samverkan brottsoffer och vittnen.

De aktiviteter som har genomförts har inneburit att samverkan med skola, polis och socialtjänst har förbättrats under samverkansöverenskommelsen. Snabbare och effektivare insatser har kunnat genomföras.

Våld i nära relation

- Affischer för information till våldsutsatta. Uppsatta över hela Bromma. Lagts upp på Facebook och annonserats i lokaltidningen.
- Samarbete med Medborgarkontoret
- Staden centralt arbetar med våldsutövare genom olika kampanjer.

Förvaltningen har inte hittills sett om aktiviteterna/åtgärderna lett till några effekter.

Skola som brottsplats

- Vid varje träff i arbetsgruppen sammanställs antal gjorda orosanmälningar (med koppling till kriminella handlingar) av skolorna
- En översikt kring de orosanmälningar som kommit in (med koppling till kriminella handlingar) lyfts vid varje möte
- Lägesbilder delas vid arbetsgruppens möten
- Särskilda gemensamma insatser – vid särskilda uppkomna behov
- Föreläsning Diamant Salihu – digital föreläsning kring gängkriminalitet

Rektorer på Brommas grundskolor upplever att kontakten med socialtjänst och polis har förbättrats efter genomförda aktiviteter.

Ett tryggare Brommaplan

- Studenter från Stockholms universitet har som projektarbete inom ramen för utbildning lämnat förslag på aktiviteter
- Fastighetsägare har genom samverkan och finansiering bidragit till gemensamma aktiviteter
- Vardagsrummet – sommaraktivitet som genomförts och kommer att redovisas.

En enkät har genomförts i samband med sommarens platsaktivering. Resultat på den antyder att de som besöker Brommaplan känner sig mer trygga och att Brommaplan upplevs som mer

levande och trivsamt.

Tillsammans i Mariehäll/Annedal

- Lägesbild – för platsen finns framtagen
- Trygghetsvandring - genomförd

Polisens resurser inte har kunnat prioriteras för detta område.

Det pågår ett arbete med att ta fram mätmetoder för att kunna mäta effekterna av de genomförda aktiviteterna inom respektive område.

Brottsförebyggande arbete och ANDT + S

Det lokala arbetet med att synkronisera trygghet och säkerhet med brottsförebyggande arbete och ANDTS-förebyggande arbete fortgår. Frågorna är komplexa och det finns fortsatta lokala behov av att utveckla och hitta sätt att arbeta förebyggande ur ett helhetsperspektiv. Att arbeta förebyggande inom ett område ger oftast mervärden på andra områden, exempelvis att arbeta ANDT-förebyggande ger ett brottsförebyggande mervärde då alkohol och droger är viktiga faktorer vid brottspreventivt arbete. ANDT-frågorna är inkluderade i arbetet inom ramarna för den lokala samverkansöverenskommelsen mellan förvaltningen, Lokalpolisområde Vällingby och grundskolorna i Bromma. Frågorna är också inkluderade inom den trygghets- och brottsförebyggande samverkansgruppen Operativa BRÅ.

Förvaltningen har under året arbetat med flera åtgärder för att öka värdet av Preventionsindex. I januari tillsattes förvaltningsövergripande styrgrupp och arbetsgrupp för förvaltningens preventionsarbete. Fokus för året är att stärka och inför varje verksamhetsuppföljning följa upp förvaltningens preventiva arbete utifrån Preventionsindex mini. Indexet baseras på ett nationellt preventionsindex som används för uppföljning och analys av kommunernas ANDT-förebyggande arbete. Samtliga avdelningar arbetar med att stärka sitt ANDT-förebyggande arbete och arbetet följs upp genom aktivitet i verksamhetsplan för året. Prognosen är att årsmålet kommer att nås.

Fusk och oegentligheter i välfärden

För att förebygga fusk och oegentligheter i välfärden arbetar förvaltningen med att säkerställa att utbetalningar av ekonomiskt bistånd blir rätt från början för att minimera felaktiga utbetalningar. En framtagen checklista används som ett stöd i detta arbete. Utredningar om sju felaktiga utbetalningar har under året initierats, inga polisanmälningar har gjorts. Flera återbetalningar av det felaktiga utbetalda bistånden pågår.

För att säkerställa att upphandlade assistansbolag har tillstånd från IVO (inspektionen för vård och omsorg) görs löpande kontroller av assistansbolag hos IVO vid köp av personlig assistans. I nämndens internkontrollplan kontrolleras varje tertiäl att arbetssättet följs. En gång per år kontrolleras att alla utförare av insatserna personlig assistans, avlösarservice och ledsagarservice har tillstånd från IVO att bedriva verksamhet. Vid årets uppföljning uppmärksammades att en av 28 utförare inte hade tillstånd att utföra insatsen ledsagning, avlösning. Ärendet skickades vidare till upphandlingsenheten eftersom utföraren var upphandlade enligt LOV. Denna kontroll är också en del av den interna kontrollen.

Platssamverkan

I syfte att öka tryggheten i och omkring Brommaplan har förvaltningen i samverkan med fastighetsägare, trafikkontoret, idrottsförvaltningen och föreningar genomfört projekt ”Vardagsrummet”. Under sommaren har 30 sommarbetande ungdomar under ledning av tre studenter från Stockholms universitet möblerat ett vardagsrum på Brommaplan och bjudit på kulturaktiviteter och samvaro för alla. En utvärdering av satsningen pågår men aktiviteten har mötts av mycket positiva reaktioner. Modellen för samverkan kommer att användas för fortsatta aktiviteter på Brommaplan.

Platssamverkan i Mariehäll sker inom ramen för samverkansöverenskommelsen mellan stadsdelsförvaltningen, lokalpolisområde Vällingby och grundskolorna i Bromma. Polisen är sammankallande och initierar aktiviteter för platssamverkan.

Säkerhetsarbetet

Arbetet med att implementera stadens säkerhetsprogram fortsätter. Civilt försvar och krisberedskap har varit i fokus under perioden. Enligt instruktion skall förvaltningen inrätta två trygghetspunkter inom stadsdelen. En trygghetspunkt aktiveras i händelse av kris eller större avbrott. En trygghetspunkt kan ses som en lokal på en förväg känd geografisk plats där stöd kan fås utifrån aktuellt behov. Vid trygghetspunkten skall korrekt och tillförlitlig kris information kunna ges, vatten och värme, möjlighet att ladda mobiltelefon, krisstöd och enklare personhygien. Förvaltningen har redovisat arbetet med trygghetspunkter och de tänkta platserna till SLK. Stadsledningskontoret kommer att redovisa stadens trygghetspunkter i en gemensam information.

Stadsmiljö

Brommaborna ska vara nöjda med sin stadsmiljö och uppleva att det är rent och skräpfritt i park- och grönområden. Arbetet med att förbättra renhållning och städning inom stadsdelsområdet fortsätter. Under sommaren har det varit en utökad tömningsfrekvens av sopkorgar på bland annat badplatser och i parker. Under april genomfördes den årliga vårstädningen av skolklasser och föreningar i stadsdelsområdet. Totalt 24 grupper var involverade, 22 skolklasser och två föreningar. Cirka 33 ton skräp samlades in.

Medborgundersökning visar att brommaborna är allt nöjdare med renhållning, städning och skötsel av parker och grönområden. På frågan ”På det hela taget tycker jag det är rent och städat i min stadsdel” ligger Bromma i topp av alla stadsdelsområden med 74 procent nöjda. Staden totalt ligger på 64 procent.

En digital dialog/enkät har genomförts för inhämtning av synpunkter och önskemål gällande utvecklingen av Tunnländsparken. Enkäten resulterade i 152 svar. Utifrån svaren har en programhandling tagits fram som underlag för genomförandet under 2023. Förvaltningens förslag till åtgärder kommer att kommuniceras till allmänheten via olika kanaler innan genomförandet. Under september/oktober ska en enkät genomföras som avser kommande renovering och upprustning av Björklunds hage.

Ett arbete med att marknadsföra Åkeshovs Arboretum pågår vilket initialt riktar sig till förskolor och skolor samt äldreomsorgens verksamheter.

Investeringsatsningar i stadsmiljö

Förvaltningen anlägger utegym i Beckomberga och Blackeberg. Det har skett ett arbete med tillgänglighetsförbättringar i Judarskogen för att utveckla möjligheterna till friluftsliv för fler medborgare. Under året ser förvaltningen över behovet av kapacitetsstarka och innovativa papperskorgar i stadsmiljön för att säkerställa att behovet täcks. Intresset för stadsodling har varit förhållandevis lågt i Bromma men förvaltningen fortsätter sitt arbete med att uppmuntra till intresse.

Nämnden har också sökt och beviljats trygghetsinvesteringsmedel med 3,2 mnkr för åtta olika belysningsprojekt till sex lekplatser, till utegymmet vid Solviksbadet och till fortsatt belysning av gångstråket Bällsta å-park vid Sundby dammar. Dessa projekt startas upp under hösten. De åtgärder som skulle genomföras vid lekplatsen Adolfsbergsvägen (0,3 mnkr) i Mariehäll utgår då exploateringskontoret har annekterat marken inför exploatering.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till Agenda 2030 genom att arbeta för ett jämställt stadsdelsområde som är tryggt, säkert och välskött.

Jämställdhet

Vid beslut om åtgärder som skall bidra till en trygg, säker och välskött stadsdel är det nödvändigt med ett jämställdhetsperspektiv. Undersökningar visar att kvinnor i Bromma känner sig mer otrygga än män och kvinnor är mindre nöjda med exempelvis utomhusbelysningen. För att öka tryggheten i Bromma genomförs åtgärder som att förstärka belysning, gallring och slyröjning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	88 %	93 %	83 %	81 %		79 %	79 %	2022
  Andel ungdomar som i stockholmsenk äten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld				83,48 %		88,5 %	88,5 %	2022
  Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	74 %	76 %	73 %	69 %		73 %	73 %	2022
Analys								
Förvaltningen fortsätter arbetet med att förbättra renhållning och städning inom stadsdelsområdet vilket lett till att också nöjdheten hos brommaborna fortsätter att öka.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Stockholmarna s nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	71 %	75 %	68 %	68 %		73 %	73 %	2022
Analys								
Förvaltningen fortsätter arbetet med att förbättra renhållning, skötsel och städning av park och grönområden. Den ökade nöjdheten jämfört med föregående års resultat beror på att männen är mer nöjda i årets medborgarundersökning. Även om årsmålet inte uppnås helt är brommaborna nöjdare än invånarna i flertalet övriga stadsdelsområden, endast i Skarpnäck är invånarna mer nöjda. Nöjdheten för staden totalt är 65 procent.								
Stockholmarna s nöjdhet med stadsmiljön	83 %	82 %	84 %	84 %		84 %	Tas fram av nämnd	2022
Analys								
Utfallet för indikatorn bygger på medborgarundersökningens fråga: "På det hela taget tycker jag att Stockholm erbjuder en stadsmiljö som är fin att bo och leva i." Resultatet har påverkats av att kvinnorna som besvarat frågan i medborgarundersökningen är mindre nöjda med stadsmiljön i år än föregående år. En delförklaring till att årsmålet inte uppnås kan vara det låga resultat (41 procent) gällande nöjdheten med kulturlivet i stadsdelsområdet.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna kartlägga och prioritera det långsiktiga investeringsbehovet i stadens parklekar	2022-01-01	2022-06-30	
Idrottsnämnden ska tillsammans med i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda var i staden det finns behov av och förutsättningar för att skapa en mer levande stad genom utegym samt anlägga utegym i enlighet med utredningens slutsatser	2022-01-01	2022-12-31	
Kommunstyrelsen ska i samråd med fastighetsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna följa upp satsningen på trygghetsinvesteringarna. Detta för att skapa en samlad bild över de insatser som genomförts och vad resultatet blivit samt sprida goda exempel, erfarenheter och lärdomar	2022-01-01	2022-06-30	
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och stadens näringsliv ta fram och implementera spetsprojekt i tio utpekade platser i staden, i syfte att stärka tryggheten och den biologiska mångfalden genom smart växtbeklädnad av väggar	2022-01-01	2022-12-31	
Nämnder och bolagsstyrelser ska omsätta lärdomar från krishanteringen av pandemin i uppdaterad beredskapsplanering, såsom krisledningsplanering, kontinuitetsplanering och krisledningsövningar	2022-01-01	2022-12-31	
Nämnder och bolagsstyrelser som omfattas av säkerhetsskyddslagen ska säkerställa att det finns resurser och kompetenser tillgängliga i den utsträckning som krävs för att upprätthålla säkerhetsskyddet och bidra i utvecklingen av stadens säkerhetsskyddsorganisation	2022-01-01	2022-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska under ledning av kommunstyrelsen utreda förutsättningar för att etablera trygghetspunkter för krisberedskap och det civila försvaret inom sitt geografiska område	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 1.2.1. I Bromma är människor trygga och upplever stadsdelsområdet som säkert och välskött

● Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen bedriver ett aktivt arbete inom området säkerhet och trygghet. Arbetet bedrivs proaktivt och reaktivt, långsiktigt och behovsstyrt. Arbetet sker genom samverkan med interna och externa samarbetspartners. Stadens trygghetsprogram och säkerhetsprogram ligger till grund för hur förvaltningen planerar, genomför och utvecklar trygghets- och säkerhetsarbetet. Tillsammans utgör de bägge programmen övergripande inriktning för stadens arbete med att nå målet om en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i.

Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i Bromma utgår från den lokala lägesbilden för Bromma. Lägesbilden beskriver aktuella problem och lokala förhållanden med fokus på trygghet, brott och ANDT-frågor (alkohol, narkotika, dopning och tobak). Lägesbilden skall vara uppdaterad och bygga på tillgänglig statistik och hämtar uppgifter från bland annat polis, socialtjänst, trygghetsundersökningar och medborgarundersökningar. Även undersökningar och statistik från nationella, regionala och stadsövergripande källor finns med i bakgrundsmaterialet. Aktuella iakttagelser som kommer från till exempel fältassistenter, grannstödare eller inkomna rapporter från brommabor påverkar lägesbilden på kort sikt och kan resultera i operativa insatser i samverkan med de för ärende viktiga parter. Lägesbilden skall ge en långsiktig planering men även ge utrymme för insatser när mer kortsiktiga behov uppstår.

Lägesbilden kring våldsbejakande extremism tas fram tillsammans med polis. Utifrån aktuell lägesbild görs en bedömning av hur det fortsatta arbetet ska bedrivas. Där det finns problem med våldsbejakande extremism ska insatser genomföras. Förvaltningens lokala handlingsplan för arbetet mot våldsbejakande extremism revideras årligen.

Stadsledningskontorets säkerhetsavdelning kallar varje vecka stadsdelsförvaltningarnas trygghet – och säkerhetsamordnare till gemensamt möte. En gång per månad kallas även fackförvaltningar och bolag för att delta i mötet. Här delas aktuella lägesbilder som har betydelse för alla stadsdelar. På lokal nivå i Bromma finns ett motsvarande BRÅ som träffas varje vecka där den centrala och lokala lägesbilden delas. I det lokala BRÅ deltar kommunpolisen tillsammans med tjänstepersoner från förvaltningen.

Stockholms stad har ett övergripande samarbetsavtal med polisen om att samverka i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Detta avtal speglar sig i det lokala samverkansavtal som förvaltningen har tillsammans med lokalpolisen, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret. Två prioriterade områden i samverkansöverenskommelsen är platssamverkan vid Brommaplan och i Mariehäll/Annedal.

Projektet ”Ett tryggare Brommaplan” innebär att tillsammans arbeta praktiskt och strategiskt

med trygghetsskapande, brottsförebyggande och trivselskapande åtgärder på Brommaplan. Projektet leds av förvaltningen och samverkan sker med bland annat trafikkontoret, kulturförvaltningen, polisen, regionen och näringsidkare runtomkring Brommaplan. Trygghetsmätningarna för Brommaplan visar på ett tydligt mönster med upplevd otrygghet på platsen. Den genomgripande ombyggnation av Brommaplan som ligger i planerna för hela området kommer inte kunna genomföras inom den närmaste 10-årsperioden då planerna är tätt sammankopplade med stora infrastrukturprojekt som ligger långt fram i tiden. I avvaktan på den större omdaningen behöver mindre åtgärder genomföras för att göra Brommaplan till en tilltalande plats.

Projektet ”Tillsammans i Mariehäll” innebär platssamverkan i Mariehäll/Annedal. I det nybyggda området finns det ett stort antal barn och unga. För att motverka risk för kriminalitet och ohälsa hos ungdomar samarbetar fältassistenter, fritid och skola. Föräldravandrare och ökad vuxennärvaro i området är en prioriterad aktivitet.

Förutsättningarna för att förstärka stöttningen till föräldravandringar och nattvandrare ska undersökas. Förvaltningen kommer även se över möjligheterna till utvecklat samarbete med ideella föreningar samt företag i Bromma. Föreningar med verksamheter som bidrar till ökad trygghet i närområdet prioriteras vid beslut om föreningsbidrag.

Samhandling mellan preventionssamordnare, trygghetssamordnare, fältassistenter, fritidsverksamhet, polis, skola och andra relevanta aktörer är av stor betydelse för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. En grund för detta arbete utgörs av Brommas handlingsplan i enlighet med Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet 2019-2022.

I det våldsförebyggande och trygghetsskapande arbetet fortgår samverkan med skolorna i stadsdelsområdet inom ramen för mentorer i våldsprevention (MVP) och Fritid fri från våld. MVP är ett våldsförebyggande program för skolan med fokus på att förebygga och stoppa mäns och pojkars våld. Under året ska fältassistenter utbildas i metoden och per termin erbjuda 2-4 skolor stöd i detta arbete. Fritid fri från våld har fokus på våldsförebyggande arbete genom dialog och riktar sig till yrkesverksamma som arbetar med unga på deras fritid. Fritidsledarna ska under året utbildas i metoden.

Förvaltningen ska samordna arbetet med en lokal krissamverkansgrupp som ska träffas minst en gång per år. Detta för att uppdatera information kring respektive aktörs beredskapsorganisation vid händelse av en kris. Inom förvaltningen finns en organisation för psykosocialt omhändertagande som vid händelse av en kris eller nödsituation inom stadsdelsområdet finns för människor som är i behov av psykosocialt stöd. Organisationen säkerställer att beredskapen att hantera svåra situationer som uppstår efter kontorstid är god.

Förvaltningens och därmed stadens krisberedskap och civilförsvarsförmåga ska stärkas genom höjd kompetens, planering och övning för att säkerställa förmågan att möta och hantera situationer som utmanar samhällsviktig verksamhet i händelse av väpnat angrepp eller krig i

vår omvärld, men även för att säkerställa förmågan att hantera extraordinära händelser i fredstid.

Förvaltningen fortsätter arbetet med slyröjning, förbättrad belysning, trygghetspromenader och medborgardialoger. Olika typer av anläggningar såsom utegym, hundrastgårdar och lekparkar ska fortsatt byggas i områden som idag upplevs som otrygga för att fler människor ska röra sig i området, vilket förväntas minska otryggheten. För människors upplevelse av trygghet är det också viktigt att parker, grönområden och gång- och cykelvägar är välskötta. Enligt Brommas parkförsörjningsplan ska förbättringar kontinuerligt genomföras i parker och grönområden vilket ska leda till både ökad trygghet och förbättrad tillgänglighet. För att öka möjligheten till en mer frekvent skötsel av grönytor kan brukaravtal erbjudas om inga hinder föreligger. Arbetet för ett renare Bromma fortsätter genom bättre uppföljning och efterlevnad av 24-timmarsgarantin för städning. Nedskräpning ska åtgärdas inom 24 timmar efter mottagen anmälan.

Under året skall kommunikationen med brommaborna förbättras. En strategi för att effektivt nå ut i de kanaler där brommaborna själva befinner sig, till exempel Facebook eller Instagram, behöver utarbetas för information om trygghetsinsatser och andra insatser i stadsmiljön. Kommunikation och kanalval bör anpassas efter målgruppen för att vara effektiv och nå ut till så många som möjligt.

Trygghet är en central jämställdhetsfråga. Alla, oavsett kön, ska kunna att känna sig trygga både i det offentliga rummet och i sin privata sfär. Metoder för det våldspreventiva arbetet ska utvecklas inom förvaltningens verksamheter. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska fortsatt motverkas och våldsutsatta ska erbjudas skydd och stöd.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet

16 Fredliga och inkluderande samhällen

Förväntat resultat

Brommabornas trygghet ökar jämfört med tidigare år.

Brommabornas nöjdhet med stadsmiljön, med renhållningen och skötseln av parker och grönområden ökar jämfört med tidigare år.

Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel brommabor som känner sig trygga i stadsdelsområdets parker och grönområden	81	91	70			75		2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Preventionsind ex mini - indexvärde för nämndens ANDT-förebyggande arbete						70		2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska fortsätta samverka med skolorna i stadsdelsområdet inom ramen för mentorer i våldsprevention (MVP)	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen ska i samverkan med skolan och polisen arbeta för att barn och unga växer upp utan kriminalitet	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen ska kommunicera ut det trygghetsarbete som genomförs i form av platssamverkan och platsaktivering	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen ska ta fram en kommunikationsstrategi för extern kommunikation	2022-01-01	2022-12-31	
 Platssamverkan och platsaktivering ska fortsätta under 2022 i Mariehäll	2022-01-01	2022-12-31	
 Stadens trygghetsprogram och säkerhetsprogram ska implementeras	2021-01-01	2022-12-31	
 Trygghetsskapande insatser ska genomföras under 2022 på Brommaplan i samverkan med andra aktörer	2020-01-01	2022-12-31	
 Under tertial 1 ska en förvaltningsövergripande organisation upprättas för förvaltningens preventionsarbete	2022-01-01	2022-04-30	
 Varje avdelning ska genomföra en aktivitet inom det ANDT-förebyggande arbetet	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas under året. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för tre av sex underliggande indikatorer prognostiseras att uppnås helt och att årsmålen för tre indikatorer uppnås delvis. Underliggande nämndmål bedöms också att uppfyllas.

KF:s indikatorer

Andel legitimerade förskollärare

Indikatorn kring andel legitimerade förskollärare ligger nu på 35,8 procent. Spridningen mellan förskolorna ligger mellan 30,7 upp till 39,3 procent. Två områden uppnår inte

årsmålet. Båda områdena befinner sig i en rekryteringsprocess för att öka andelen legitimerade förskollärare. Rektorerne har arbetat systematisk och strategiskt kring medarbetarnas kompetens. De låter barnskötare läsa den erfarenhetsbaserade utbildningen och möjliggör för förskollärare som saknar legitimation läsa inom VAL (vidareutbildning av lärare). För närvarande är det två lärare som läser inom VAL och som beräknas få legitimation i år respektive nästa år. Diskussioner kring organisering av kompetens för att säkerställa barnens rätt till undervisning av legitimerade förskollärare har varit i fokus.

Antal barn per grupp och antalet förskolebarn per anställd

Indikatorn kring antal barn per grupp hamnar på 15,9 och årsmålet uppnås därmed. Indikatorn antal barn per grupp visar antalet barn per avdelning och är ett statistiskt mått. Barngruppernas storlek varierar under året beroende på barnsammansättningen. Undervisningen organiseras under dagen så att arbetet sker i mindre grupper. På vissa avdelningar med högre antal barn är personalstyrkan förstärkt och har två legitimerade förskollärare.

Antal barn per anställd är 5,3 och har minskat något från föregående tertial. Prognosen är att årsmålet för indikatorn inte kommer att uppnås helt. Flera förskoleområden uppger svårigheter att nå målet per anställd och samtidigt hålla en budget i balans. Med hjälp av statsbidraget kvalitetshöjande åtgärder finns en förhoppning att sänka antal förskolebarn per anställd.

Andel nöjda vårdnadshavare

Resultatet i årets förskoleundersökning är 86 procent nöjda vårdnadshavare, vilket är detsamma som föregående år. Undersökningen genomfördes ungefär samtidigt som restriktionerna släpptes. Det finns en risk att vårdnadshavarna vid svarstillfället bar på upplevelsen från föregående år, då samverkan var försvårad på grund av pandemin med ordinarie personal borta och färre fysiska möten. De förskoleområden som uppnår årsmålet nämner god samverkan med vårdnadshavare som en viktig faktor. Ett systematiskt kvalitetsarbete med ett tydligt fokus på det enskilda barnets utveckling och lärande bidrar till en högre nöjdhet. De områden som har lägre resultat lyfter framförallt pandemin och den höga sjukfrånvaron som en orsak till att resultatet inte ökar, men även att de behövt genomföra organisatoriska förändringar som till exempel flytta personal utifrån lagkraven att alla barn har rätt att undervisas av legitimerade förskollärare eller flytta till nya lokaler.

Undervisning och utbildning

Efter den utmanande starten med hög frånvaro av ordinarie personal och barn på grund av pandemin, är nu i stort sett alla aktiviteter och den planerade undervisningen igång enligt plan, vilket syns i resultatet i WKI. Den första självskattningen som genomförts i stadens självskattningsverktyg visar att resultaten har ökat. Prognosen är att årsmålet kommer att uppnås. Jämfört med föregående år finns nu möjlighet att bedriva undervisning, vilket innebär att arbetslagen skattat sig högre generellt då WKI främst fångar upp förutsättningarna för en kvalitativ undervisning. Många förskoleområden har haft ett fördjupat arbete utifrån WKI och det upplevs finnas en större trygghet i arbetet med de digitala verktygen. Andra framgångsfaktorer som nämns är bra struktur och rutiner, tydlig kommunikation i arbetslaget, kontinuerlig reflektion och en gemensam samsyn kring lärande. Utöver hög sjukfrånvaro

bland personal nämns fortfarande de digitala verktygen som den faktor som leder till en lägre skattning inom vissa förskoleområden.

Lärområdet språk har ett stort fokus i verksamheten på olika sätt. I förskoleundersökningen anger 85 procent av vårdnadshavarna att de upplever att deras barn uppmuntras att utveckla sitt språk vilket är en ökning från föregående år. Förvaltningen har blivit beviljade statsbidrag kring språkutvecklande insatser. De ska bland annat användas till att höja kompetensen kring språkutveckling generellt. Under hösten kommer två TAKK-kurser (tecken som alternativ kommunikation) att genomföras. Under hösten kommer ytterligare ett förskoleområde påbörja utbildningen i flerspråkighet som leds av specialpedagog. Fyra områden har genomfört samma satsning under våren och kommer fortsätta med att fånga upp de medarbetare som ännu inte haft möjlighet att gå utbildningen. På sikt är målet är att alla specialpedagoger ska ha gått handledarutbildning i flerspråkighet. Det uttrycks att satsningarna på språkutvecklande arbetssätt och flerspråkighet höjt kompetensen och leder till nya arbetssätt kring språk. Dokumentet som tagits fram kring språkutvecklande arbetssätt har uppdaterats under året och ska återimplementeras i verksamheten under hösten 2022. Dokumentet ska skapa en tydlighet hur förskolorna kan arbeta för att ge alla barn en möjlighet till ett språk som är grunden i ett demokratiskt samhälle.

Resultatet inom lärområdet matematik har ökat i WKI. I förskoleundersökningen kring om vårdnadshavarna upplever att barnen utvecklas i sitt matematiska tänkande har resultatet ökat något från föregående år och ligger nu på 80 procent. Flera förskoleområden uttrycker utmaningen i att synliggöra barns matematiska lärande i undervisningen och i den pedagogiska dokumentationen. De kommer därför ha detta som ett utvecklingsområde under hösten.

Alla förskoleområden fortsätter med arbetet att utveckla de individuella lärloggarna i Skolplattformen. Målet är att lättare kunna följa det enskilda barnets lärande och delge detta till vårdnadshavarna. Förvaltningen har tagit beslut att utifrån stadsrevisionens rekommendation ha gemensamma mallar i Planering och bedömning för att skapa samsyn och öka likvärdigheten kring dokumentationen av barnens lärande och utveckling.

Normer, värden och barnens rättigheter

Förskolorna arbetar systematiskt med likabehandlingsarbetet för att främja barns rättigheter, en likvärdig förskola och för att öka normmedvetenheten hos medarbetarna. Barnen involveras i olika beslut ur ett demokratiperspektiv och förskolornas projekt utgår utifrån barnens intressen och frågor. Barnen delas upp i mindre grupper över hela dagen för att möjliggöra att barnen ska få mer inflytande, känna sig delaktiga och komma till tals samt möjliggör för en utbildning som utmanar och skapar ett livslångt lärande.

För att förstärka barnperspektivet finns det barnombud i varje förskoleområde. De ska verka för att pedagogerna har barnen och dess rättigheter som utgångspunkt samt bistå med kunskap och inspiration. På flera förskolor synliggörs och konkretiseras barnkonventionen genom böcker, lek och samtal.

I området normer och värden i förskoleundersökningen har resultatet ökat från 89 upp till 91 procent.

Samverkan

Den dagliga samverkan med vårdnadshavarna är en viktig förutsättning för barnens utbildning och utveckling. Samverkan med vårdnadshavarna blev påverkad under pandemin. Nu uttrycker verksamheten att den successivt förbättrats genom att de fysiska mötena underlättas av att restriktionerna är borttagna. En annan viktig del är arbetet med att utveckla den digitala kommunikationen. Resultatet i förskoleundersökningen, kring vårdnadshavarnas upplevelse om det är enkelt att kommunicera digitalt med förskolan, har minskat från föregående år. Skolplattformen anges vara en orsak till det lägre resultatet. Många klagar till förskolorna och det är också tydligt i de öppna svaren. Under hösten kommer avdelning förskola tillsammans med förvaltningens kommunikationsstrateg bjuda in vårdnadshavare till fokusgrupper med målet att utveckla kommunikationen kring verksamheten.

Samverkan med socialtjänsten kring orosanmälningar ska stärkas under året. Det har uttryckts önskemål om förbättrad kommunikation och att förväntansbilden mellan verksamheterna överensstämmer. Ett första möte mellan socialtjänstens enhetschef och rektorerna har genomförts och en arbetsgrupp är skapad för det fortsatta arbetet. För att stärka medarbetarna i förskolorna finns särskilda barnombud som ska skapa trygghet för medarbetarna genom att stötta och handleda i processen.

Öppna förskolan ingår i familjecentrerat arbetssätt i Blackeberg. I det familjecentrerade arbetssättet sker samverkan mellan förskola, socialtjänsten och barn- och mödrahälsovården. Professionerna ska kunna hänvisa mellan varandra och erbjuda stöd. Familjerådgivare och pedagog på Öppna förskolan har hållit i två ABC-kurser 0-2 år under våren och ytterligare tre grupper är planerade till hösten.

Samverkan med Barnavårdscentraler i Bromma har återupptagits efter att ha pausats under pandemin, under hösten är flera möten inplanerade.

Samverkan med skolan kring övergång från förskola till skola har upptagits till viss del efter pausen under pandemin. Under hösten kommer ett övergripande arbete utifrån de nya riktlinjerna att påbörjas mellan utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningen för att skapa en lokal handlingsplan där barnens språkutveckling ska stå i fokus. Möten mellan förskolan och skolans rektorer är inplanerade där goda exempel och arbetssätt ska synliggöras.

Digitalisering

Under våren genomfördes en förvaltningsgemensam IT-mognadsmätning. Generellt sett var efterfrågan på kompetensutveckling stor även om avdelning förskola också visar hög mognadsgrad inom vissa områden. Resultatet kommer analyseras ytterligare för att ta fram lämpliga utbildningar eller på andra sätt främja och skapa möjligheter för kollegialt lärande. Avdelningens resultat visar att antalet medarbetare som genomfört de obligatoriska utbildningarna i informationssäkerhet och dataskydd behöver öka. Vidare visar undersökningen att det efterfrågas utbildningar i Powerpoint, Excel, Teams och delar av Skolplattformen.

På frågan om vårdnadshavare upplever att deras barn ges möjlighet att använda digitala verktyg i sitt lärande ligger resultatet på 66 procent vilket är samma nivå som föregående år.

Pandemin och den ökade utomhusvistelsen uttrycks ha försvårat användandet av digitala verktyg i undervisningen.

Uppföljning av introduktionsförskola

I november 2021 startades förvaltningens introduktionsförskola på Söderberga allé 10. Det är en kostnadsfri verksamhet som riktar sig till nyanlända vårdnadshavare och barn som inte är inskrivna i förskolan. De två förskollärarna som är anställda på introduktionsförskolan arbetar för att skapa en inbjudande miljö för barn och vårdnadshavare där kreativitet, lek och undersökande står i fokus. Här finns möjlighet att få stöd i föräldraskap och råd om barns utveckling och lärande i samvaro med andra vårdnadshavare och förskollärarna. Med hjälp av externa aktörer erbjuds besökarna SFF (svenska för föräldralediga) och svenska med baby.

Pedagogerna har deltagit i en kurs om hur man möter flyktingar genom transkulturellt center. Pedagogerna kommer dessutom att gå utbildningen föräldrautbildningen Föräldraskap i Sverige. Efter avslutad kurs kommer de att hålla kurser för nyanlända vårdnadshavare.

Det förskoleområde som har ansvar för introduktionsförskolan har ett projekt tillsammans med en förskola i området och Kopparbackens boende samt Rosendahls trädgård. Projektets syfte är att underlätta integration genom att språka, odla och träffas tillsammans med det gemensamma temat "Växa- Odla- Lär". På de tre platserna odlas växter i pallkragar tillsammans med barn, pedagoger, vårdnadshavare och trädgårdsmästare. Projektet vill ge barn och vårdnadshavare möjlighet att lära sig och utveckla det svenska språket. Att göra någonting konkret tillsammans och prata om det kan vara språkutvecklande både för ny inläring och en möjlighet för de barn som redan kan svenska att fördjupa och bredda sitt ordförråd.

Sedan introduktionsförskolans start ser pedagogerna en tydlig utveckling i barnens lek och samspel. Till en början såg de hur barnen samlade leksaker och material vilket efter en tid övergick till "bredvidlek" och senare också rollekar. De ser även en tydlig förändring i vårdnadshavarnas förhållningssätt till sina barn över tid. De upplever att föräldrar och barn interagerar med varandra på ett annat sätt än de gjorde tidigare.

Pedagogerna upplever att föräldrarna och barnen är mycket nöjda och glada över att ha möjligheten att vara i verksamheten. Positiv återkoppling har också kommit från de olika aktörer som introduktionsförskolan samverkat med.

Budget och kostnader

Nämnden ansökte om bidrag till introduktionsförskola med 2 mkr och beviljades 1,1 mkr. Budget och planering utgår från sökta medel därav en prognos om avvikelse med 0,821 mkr i underskott.

Intäkter	Budget (tkr)	Prognos 2022 (tkr)	Avvikelse (tkr)
	-2143	-1250	-893
Kostnad	Budget (tkr)	Prognos 2022 (tkr)	Avvikelse (tkr)
	2053	1981	821

Antal barn

Från början hade förskolan många besökare men antalet besökare har minskat. De barn som är över ett år har erbjudits plats på ordinarie förskola. Vårdnadshavare med barn under ett år har fortsatt att komma till förskolan. Då antalet besökare minskat har det beslutats att öppna upp introduktionsförskolan för föräldralediga vårdnadshavare i närområdet från och med augusti.

Månad	Antal barn (ej unika besökare)
Januari	90
Februari	106
Mars	80
April	84
Maj	86

Det är svårt att lämna en exakt siffra på hur många av barnen som besökt introduktionsförskolan och därefter skrivits in i ordinarie verksamhet, eftersom besökare inte registreras utan bara räknas. Många av de barn som bor på Kopparbacken har varit på introduktionsförskolan. Cirka 54 barn med bostadsadress Kopparbacken är inskrivna i ordinarie verksamhet.

Kultur

Barnen får möjlighet till eget skapande, kulturupplevelser och får förståelse för kultur genom undervisningen på förskolorna. Under pandemin fick inte barnen möta den professionella kulturen i samma utsträckning som tidigare. Men allt eftersom har nu förskoleområdena anlitat professionella kulturutövare genom Kulan. På frågan om vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former hamnar resultatet på 87 procent, vilket är på samma nivå som föregående år. Trenden är att resultatet minskade under pandemin då både den professionella kulturen och det egna skapandet var svårare att anpassa till restriktionerna och den ökade utomhusvistelsen.

Förskolorna breddar barnens kulturarv genom att överföra och utveckla värden och traditioner, bland annat genom att förskolorna firar olika högtider. Förskolan har också skapat förutsättningar för att olika kulturer har synliggjorts i utbildningen. Ett förskoleområde har särskilt lyft relationen till naturen och den möjlighet till nyttjande som allemansrätten ger oss. De ser det som ett starkt kulturarv i Sverige och ett ansvar att föra vidare.

Projektet som påbörjades under 2020 med Kulturskolan Bromma i syfte att låta barnen dansa med en professionell dansare avslutades till sommaren. Projektet avslutades med att pedagogerna fick danslektioner för vidare arbete med barnen. Projektet har varit mycket uppskattat av både barn och personal och har också bidragit till att upptäcka rörelseglädje. Under hösten inleds ett nytt samarbete med Kulturskolan med fokus på rytmik och språkutveckling.

Förskolorna besöker biblioteken regelbundet. I ett område finns en väl upparbetad samverkan där personal från biblioteken besöker förskolorna i området och utvecklar läsmiljöerna och presenterar ny litteratur för barnen och pedagogerna. Biblioteken erbjuder också sagostunder och teateruppsättningar. Öppna förskolan samarbetar med biblioteket för att kunna förmedla

aktuell litteratur. På Öppna förskolan finns också en konstnär tillgänglig en dag i veckan för att inspirera vårdnadshavarna och barn i olika uttrycksformer.

Nationella minoriteternas språk och kulturer

Arbetet med de nationella minoriteternas kultur uppmärksammas alltmer men det upplevs som ett svårt uppdrag. Verksamheten är i behov av flera lärande exempel. Utbildningsförvaltningens stödmaterial i det praktiska arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk i förskolan kommer specialpedagogerna att sprida till alla förskolor för att komma igång med det konkreta arbetet. Några förskolor har erbjudits film på olika minoritetsspråk och i ett område har specialpedagogen haft en föreläsning kring nationella minoriteters språk.

I ett förskoleområdes arbete kring flerspråkighet har ett visst fokus lagts på arbetet med nationella minoriteters kultur samt det viktiga kulturarv som dessa minoriteter bidragit med. Ett annat område har lyft de nationella minoriteter i utbildningen om flerspråkighet som alla deras medarbetare går under året. Ett annat förskoleområde har haft ett särskilt fokus på att hitta arbetssätt för att lyfta in de nationella minoriteterna i den vardagliga undervisningen som en naturlig del så det inte bara sker när det finns barn på förskolan som har modersmålet. De har haft pedagogiska diskussioner och sett över sitt material samt delat det mellan förskolorna.

Förvaltningens samordnare för barn i behov av särskilt stöd samverkar med Hässelby-Vällingby för att synliggöra de nationella minoriteterna. Ett bidrag från staden har tilldelats för detta arbete. I samverkan med biblioteken kommer de att köpa in böcker till förskolorna kring de nationella minoriteternas kultur och språk. Utöver detta har bordsflaggor köpts in.

Utbud och efterfrågan av förskola på nationella minoritetsspråk

Inom förvaltningen finns ingen förskoleavdelning med verksamhet för finsktalande barn och det finns inte heller förskoleplatser med verksamhet helt eller delvis på finska. Det finns inte heller någon fristående förskoleverksamhet i Bromma som kan erbjuda verksamhet på finska. Fyra barn står i kö för förskola till väsentlig del eller helt på finska varav ett av barnen har placering på en annan förskola. Vårdnadshavare till sex barn har visat intresse av förskola på finska men har placeringar på andra förskolor. Inga vårdnadshavare boende i Bromma har visat intresse för förskola på meänkieli eller samiska.

Hållbar framtid

Hållbar framtid är ett framträdande lärområde. Undervisningen fokuserar på hållbara relationer till både varandra och till naturen. Mänskliga rättigheter och respekt för djuren, energiförbrukning och återvinning, odling och kretslopp är exempel på hur förskolorna arbetar med hållbarhet. På frågan om vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen är resultatet 87 procent. Detta är en ökning från föregående år.

Två förskoleområden deltar i Ifous-programmet Hållbar förskola som genomförs i samverkan mellan forskning och praktik. Ifous är ett fristående forskningsinstitut med uppdraget att vara en nationell strategisk resurs och plattform där lärare, skolledare och ansvariga på

huvudmannanivå driver forsknings- och utvecklingsarbete tillsammans med forskare för att stärka och utveckla den egna verksamheten. Inledningsvis i programmet har de båda förskoleområdena arbetat med att skatta verksamheten utifrån att arbeta med OMEP-skalan. Det är en bedömningsskala för lärande för hållbar utveckling i förskolan som kan användas av en enskild personal eller grupper inom förskolan för att granska arbetet med hållbar utveckling. Bedömningsskalan ska hjälpa och stödja personal och rektor att prioritera vad man behöver utveckla och hur detta kan göras i förhållande till lärande för hållbar utveckling i förskolan. Under våren har förskolorna fått i uppdrag från forskarna att fokusera på olika teman utifrån skattningen i OMEP. Exempel på teman är; natur, jämställdhet, lärmiljöer, tillgängliga miljöer och demokratibegreppet. Deltagandet i Ifous - Hållbar förskola upplevs skapa en samsyn, inspiration, motivation, ett gemensamt yrkesspråk och en yrkesstolthet där nätverken, som arbetar utifrån verksamhetsnära exempel på vetenskaplig grund, är stor del i denna utveckling.

En måltidsstrateg har anställts för att driva ett utvecklingsarbete med kökspersonalen. Målet är att arbeta långsiktigt med folkhälsan genom att måltiderna ska ha lägre miljö- och klimatpåverkan och att maten ska vara klimatsmart och hälsosam. Det kostberäkningsverktyg som skulle införts i augusti är försenat och kommer istället att införas under 2023. Men redan nu har köksnätverket börjat diskutera beräkning av kostinnehåll, närproducerad mat och mat efter säsong. Resultatet i förskoleundersökningen visar att 81 procent av vårdnadshavarna upplever att barnen serveras en varierad och näringsrik mat vilket är en ökning från föregående år. Däremot är det en minskning med en procentenhet kring nöjdheten med informationen de får om maten på förskolan. Förhoppningen är att måltidstrateg och fokusgrupperna kring kommunikation med vårdnadshavarna kan hjälpa förskolorna utveckla sin kommunikation kring maten.

Tillsammans med pedagoger och barn mäter kökspersonalen matsvinnet. Mätning av matsvinn genomförs två gånger per termin. I mätningarna syns nu en trend av minskat så kallat tallrikssvinn, det som barnen har kvar på sina tallrikar efter måltiden. Förstärkningen av insatser för kompetensutveckling i köken samt implementering av matstrategin kommer troligtvis också ge positiva effekter på mätningarna framöver. Målet är att alla förskolor ska delta vid mätningarna, för närvarande är det enbart 40 procent som mäter matsvinnet.

Avdelning förskola har i samverkan med parkenheten utsett förskolor med goda förutsättningar för placering av insektshotell. Parkenheten ombesörjer beställning, kompetensutveckling samt resurser för att främja odling på dessa förskolors gårdar. Vid sidan av aktiviteten har även andra förskolor erbjudits möjlighet att köpa in insektshotell.

"Mötesplats förskola" är ett projekt som påbörjades i maj i ett förskoleområde. I samverkan med trädgårdsmästare från Rosendal har de äldre barnen på en förskola varit delaktiga i att plantera, vattna, skörda och hur de kan ta tillvara på möjligheterna att odla, lära sig om närproducerade växter och hur växterna bidrar till en god hälsa och hur de påverkar vårt klimat.

Generellt uttrycks att den organiserade fysiska aktiviteten ökat på förskolorna. Dels på grund av att rörelsens betydelse lyfts, dels på grund av att undervisningen har bedrivits utomhus till större del. I förskoleundersökningen har 86 procent av vårdnadshavarna svarat att de upplever

att barnen uppmuntras till fysiska aktiviteter vilket är en ökning från föregående år. Utomhusmiljöerna mellan förskolorna skiftar stort. Vissa gårdar möjliggör för barnen att klättra, hänga, cykla och känna rörelseglädje. Förskolorna med mindre gårdar behöver fler pedagogledda rörelsestunder då det saknas ytor för spontana lekar. Flera av de förskolor som varit delaktiga i rörelseprojektet uttrycker att projektet har ökat kunskapen och aktiviteterna. Förvaltningen väntar fortfarande på resultatet från rörelseprojektet som flera förskolor var delaktiga i. Under hösten kommer en student som läser kandidatprogrammet pedagogik- och folkhälsovetenskap vid Stockholms universitet ha praktik på avdelning förskola. Studenten kommer vara behjälplig med framtagandet av en rörelsestrategi.

Kompetensförsörjning

Sjukfrånvaron är fortfarande hög. Det finns tendenser som visar att personalen är slitna efter två år med pandemi. Ett fokusområde under hösten kommer att vara rehabilitering med målet att öka kunskapen om friskfaktorer och att tydliggöra dessa.

Införandet av schema- och bemanningssystemet Medvind i syfte att effektivisera vikarieansaffningen upplevs i den inledande fasen som tidskrävande och svårhanterligt. Detta har inneburit att det nära ledarskapet blivit påverkat under perioden. Även det övergripande arbetet kring kompetensförsörjning med aktiviteter i handlingsplanen kring barnskötarens och förskollärares arbetsituation har blivit framskjutet under införandet. Under hösten kommer arbetet återupptas med fokus på grundläggande förutsättningar för att fånga upp och tydliggöra de aktiviteter förskolornas ledningsgrupp genomför kontinuerligt under året. Aktiviteterna i den stadsgemensamma handlingsplanen för Stockholms stads lärare, HÖK 21, kommer att följas upp kontinuerligt i samverkan.

Förskolepersonalens närvaro med barnen har ökat genom att biträdande rektorer har avlastat personalen kring vissa administrativa arbetsuppgifter. Rektorns roll som strategisk ledare har stärkts genom att biträdande rektorer har fått en mer operativ roll. Ledningsgruppen behöver diskutera roller och prioriteringar tillsammans som ett sätt att utvärdera organisationen. Bemanningen tar mycket tid vilket kommer underlättas genom att förskoleområdena har anställt fyra administratörer. Administratörerna förväntas bidra till ett mera närvarande ledarskap.

Efter att många kompetensinsatser ställdes in under pandemin är alla nätverk nu igång och därtill genomförs både lokala och externa utbildningar för medarbetare.

Goda språkliga förebilder som kan förmedla läroplansuppdraget är en förutsättning för att barnen i förskolan ska utvecklas i det svenska språket och kunna tillgodose sig undervisningen. Med hjälp av det kvalitetshöjande statsbidraget har en lärare projektanställts, i syfte att erbjuda stöd till de medarbetare som har behov av att utvecklas i sitt yrkesspråk.

För att kunna leva upp till stadens matstrategi och erbjuda barnen en likvärdig, god, hälsosam och klimatsmart mat behöver kökspersonalen kompetens och förutsättningar förbättras. Under en projektperiod har en måltidsstrateg anställts för att göra en kompetenskartläggning, identifiera vilka satsningar som ska genomföras och sen utifrån detta utbilda personalen.

Att ta emot VFU-studenter bidrar till att verksamheten får ta del av aktuell forskning och möjlighet att reflektera över den egna undervisningen. De förskoleområden som ingår i

Stockholms stads kluster-avtal ska arbeta för en mera likvärdig VFU med en gemensam modell för mottagande, gemensamma professionshöjande seminarium och avslut.

Ett förskoleområde har skapat ett särskilt mentorsprogram där nya förskollärare får möjligheten att ingå i en mentorsgrupp med både individuell- och grupphandledning. Syftet är att skapa tryggheten i medarbetarens roll som förskollärare och att öka kompetensen kring uppdraget. Att vara mentor utvecklar medarbetaren och ger möjlighet till en karriär på ett annat sätt än att gå vidare till en chefsbefattning.

Agenda 2030

Barns rättigheter

Förskolorna arbetar systematiskt med likabehandlingsarbetet för att främja barns rättigheter och en likvärdig förskola för alla och för att öka normmedvetenheten hos medarbetarna.

Barnen involveras i olika beslut ur ett demokratiperspektiv och förskolornas projekt utgår utifrån barnens intressen och frågor. Förskolorna arbetar med barnens rätt till integritet och hur barnen blir medvetna om sina rättigheter.

För att säkerställa att förskolan erbjuder en miljö som är anpassad för barn i behov av särskilt stöd och att de blir inkluderade i verksamheten breddas alla medarbetarnas kompetens. Specialpedagogerna handleder arbetslagen och miljöerna anpassas för att möta alla barns behov och omsorg.

Arbetet med hållbar framtid där barn skapar en relation med naturen, samhället och varandra relaterar till de globala målen för hållbar utveckling.

Jämställdhet

För att säkerställa att flickor och pojkar får samma utrymme i utbildningen arbetar förskolorna aktivt med att öka medvetenheten kring jämställdhet. De reflekterar över sitt språkbruk, granskar barnlitteratur och sitt pedagogiska material ur ett normmedvetet perspektiv. De diskuterar begreppen jämställdhet och jämlikhet och försöker öka medvetenheten kring vuxnas bemötande beroende på barnens kön.

I Ifous-programmet, Hållbar förskola, har ett förskoleområde haft ett särskilt fokus på jämställdhet. Samtliga medarbetare i förskoleområdet har under året deltagit i nätverk och fått möjlighet att diskutera och djupdyka inom området jämlikhet och jämställhet där bemötande och förhållningssätt har fått stort utrymme. Arbetet har ökat medvetenheten kring medarbetarnas betydelse och lagt en grund för ett fortsatt arbete.

Förebyggande insatser är viktigt för ökad trygghet och för att motverka våld. Forskning visar att jämställda samhällen har en lägre grad av våld. Förskolan arbetar redan framgångsrikt med normer och värden men behöver stärka det tidiga Våldspreventionsarbetet. Flera rektorer har uppmärksammat att språket hos barnen i förskolan har blivit tuffare och machokulturen har ökat. Det finns ett behov av att öka medvetenheten hos medarbetarna kring jämställdhet samt ge förskollärare och barnskötare verktyg att arbeta med barnen. Utifrån detta har Bromma stadsdelsförvaltning initierat ett samverkansprojekt med skolan och socialtjänsten för att hitta metoder som kan följa barnen redan från förskolan och upp i de äldre åldrarna. Under hösten är ett inledande möte planerat.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	35,8 %	1,4 %	34,4 %	35,2 %	33 %	33 %	33 %	Tertial 2 2022
  Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	86 %	85 %	88 %	86 %		88 %	88 %	2022
Analys								
Förskoleundersökningen genomfördes ungefär samtidigt som restriktionerna på grund av pandemin släpptes, vilket gör att det finns risk för att vårdnadshavarna vid mätpunkten bar på upplevelsen från tiden med restriktioner. Även Skolplattformen nämns som en faktor som försvårar samverkan. Det är tydligt i de öppna svaren att det fortfarande finns en stor kritik mot verktyget.								
Spridningen mellan förskoleområdena ligger mellan 77 - 91 procent. De områden som uppnår årsmålet för indikatorn nämner god samverkan med vårdnadshavare som en viktig faktor. Ett systematiskt kvalitetsarbete med ett tydligt fokus på det enskilda barnets utveckling och lärande med en dokumentation som vårdnadshavarna kan ta del av är en faktor som leder till högre nöjdhet.								
De områden som har lägre resultat lyfter framförallt pandemin och den höga sjukfrånvaron som en orsak till att resultatet inte ökar. Även organisatoriska förändringar lyfts som en orsak.								
Andel nöjda vårdnadshavare till flickor har ökat från föregående år samtidigt som andelen nöjda vårdnadshavare till pojkar ligger kvar på samma nivå. De områden som har en differens mellan vårdnadshavare till flickor och vårdnadshavare till pojkar försöker analysera vad resultatet kan bero på. Det finns tankar om att kommunikationen behöver ses över för att säkerställa att medarbetarna förmedlar samma innehåll till vårdnadshavarna oavsett barnets kön.								
  Antal barn per grupp	15,9 barn/avd.			16 barn/avd.	16 st	16	16	Tertial 2 2022
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,3 st			5,3 st	5 st	4,9	4,9	Tertial 2 2022
Analys								
Utfallet har förbättrats jämfört med tertial 1. Spridningen mellan förskoleområdena är 5,1 - 5,6 förskolebarn per anställd (årsarbetare). Flera förskoleområden uppger svårigheter med att nå målet och samtidigt hålla en budget i balans. Med hjälp av statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder finns en förhoppning att det går att sänka antal förskolebarn per anställd.								
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget				3,4		3,6	3,6	2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna och med stöd av representanter från minoriteter samt experter kartlägga förekomsten av antisemitism i stadens pedagogiska verksamheter	2022-01-01	2022-06-30	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna aktivt arbeta för att öka barnens språkutveckling i stadens förskolor	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta fördjupa kunskaperna om varför barn inte är i förskolan och påbörja relevanta åtgärder för att öka inskrivningsgraden	2022-01-01	2022-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna intensifiera arbetet med att nå ut med information om nationella minoriteters särskilda rättigheter till modersmål och språkutveckling i förskola och skola samt säkerställa att det är lätt för vårdnadshavare att ansöka och beviljas detta	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med arbetsmarknadsnämnden genomföra en satsning på vidareutbildning i svenska språket för stadens förskolepersonal vid behov	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna att utveckla uppföljning och aggregerad statistik kring närvaro och frånvaro på stadens förskolor	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utvärdera hur alla förskolor arbetar med sin strategi för att öka barns fysiska aktivitet och rörelse under förskoledagen	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna revidera de obligatoriska rutinerna för övergången mellan förskola och grundskola med särskilt fokus på information om barnens språkutveckling	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utveckla indikatorn "Kvalitetsindikatorn – Självvärdering" utifrån läroplansuppdraget	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 1.3.1. Barn når sin fulla potential i Bromma

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förskolans verksamhet ska vila på vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet samt bedrivs med utgångspunkt från medvetna teoretiska ställningstaganden. För att kunna erbjuda alla barn en likvärdig utbildning behöver kvalitetsarbetet vara systematiskt. Det systematiska kvalitetsarbetet bidrar till att alla barn får en utbildning av hög kvalitet och att förskolan lever upp till läroplanens intentioner. Ett systematiskt kvalitetsarbete handlar om att ständigt utvärdera den egna verksamheten för att förbättra och utveckla verksamheten för att nå högre måluppfyllelse.

Förskolan är viktig för barnen och deras utveckling. Förskolan har ett kompensatoriskt och ett lärande uppdrag och alla barn ska ges möjlighet att delta i förskolan. I Bromma är deltagandet generellt sett högt men det finns skillnader mellan områden som behöver beaktas. I de områden där inskrivningsgraden och deltagandet är lägre behöver samverkan med socialtjänsten och andra aktörer förstärkas. Information om rätten till förskola behöver riktas till vårdnadshavare boende i dessa områden.

För att skapa goda lärande- och utvecklingsmöjligheter framhåller forskning att det är medarbetarnas kompetensnivå som är den viktigaste faktorn. Det pågår ett aktivt arbete med att kartlägga förskolans alla kompetenser med särskilt fokus på yrkesspråket. Forskning lyfter vidare fram att strukturella förutsättningar som barngruppernas storlek och personaltäthet

behöver vara olika för att åstadkomma en likvärdig förskola. I socioekonomiskt svaga områden behöver barngrupperna vara mindre och personaltätheten högre. Bromma har i huvudsak starka socioekonomiska områden med några undantag som behöver prioriteras.

Varje barn har rätt att få känna sig betydelsefull och uppleva sitt eget och allas lika värde. Alla barn ska mötas i en förskoleverksamhet där det råder ett öppet och demokratiskt klimat i enlighet med barnkonventionen. För att förstärka barnperspektivet finns det barnombud i varje förskoleområde. Ett välfungerande samspel mellan de vuxna i förskolan och barnen är en förutsättning för att skapa en trygg förskola med hög kvalitet. En förskola där inflytande och delaktighet råder och där man tar stadens yngsta på allvar. Vuxnas förhållningssätt och förskolans normer påverkar barns förståelse för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle. För att kunna utveckla arbetet med jämställdhet behöver det i utbildningen finnas ett medvetet och reflekterande arbete kring de normer som råder i samhället. Pojkar och flickor ska ges samma utrymme i utbildningen och få sina behov respekterade och tillgodosedda.

Barn som av olika anledningar behöver mer ledning och stimulans ska få förutsättningar för att utvecklas, leka och lära och samtidigt stimuleras att använda hela sin förmåga. Genom att tillämpa forskning och evidensbaserade metoder ska medarbetarnas kunskap kring barn i behov av särskilt stöd öka. Varje förskoleområde har en specialpedagog som ska säkerställa att det finns stödstrukturer som kan bistå förskollärare och barnskötare i arbetet med barn i behov av särskilt stöd.

Förskolans uppdrag är att skapa goda förutsättningar för det livslånga lärandet och utbildningen ska förbereda barnen inför kommande skolgång. Barn ska ges rika möjligheter att utveckla sina språkliga och kommunikativa förmågor samt ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt för att kunna värdera information. Förskolans språkliga miljöer ska vidareutvecklas. Förskollärare och barnskötare ska ges förutsättningar och kompetensutveckling för att möjliggöra för barnen att utveckla sitt språk.

Utbildningen ska ge barnen möjlighet att använda matematik för att undersöka och beskriva sin omvärld samt lösa vardagliga problem. Utbildningen ska ge barnen förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens. För att kunna ge stöd i barnens digitala utveckling behöver medarbetarnas kompetens öka kring hur de digitala verktygen kan användas i undervisningen. Utbildningen ska utmana och stimulerar barnens kunskaper om natur, samhälle och teknik. För att barnen ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling behöver utbildningen präglas av ett hållbart lärande och en positiv framtidstro.

Fysisk aktivitet påverkar barnets fysiska och mentala utveckling positivt och har stora hälsoeffekter. Förskolan är en mycket viktig arena för barns lärande av rörelse, motorisk förmåga och etablering av goda fysiska aktivitetsvanor. För att hälsosam livsstil ska bli en naturlig del av barnens dag är det viktigt att barnen har goda förebilder så att de kan etablera positiva levnadsvanor. Utbildningen ska utvecklas och utevistelsen ska öka för att ge barnen

möjlighet att uppleva rörelseglädje och utveckla sitt intresse att vara fysiskt aktiva. Barnen ska vistas i en hälsosam miljö fri från farliga kemikalier. Barnen ska erbjudas näringsriktig mat utifrån stadens matstrategi och strategin för kemikaliefri förskola.

I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv samt skapa ett intresse för olika kulturer. Det ingår att skapa förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald och skapa intresse för det lokala kulturlivet. Förskolan ska bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för barn att utvecklas rikt och mångsidigt och för att vårdnadshavare ska vara nöjda med verksamhetens kvalitet, behöver samverkan utvecklas och vårdnadshavares kunskaper om deras barn tas tillvara.

För att skapa en god samverkan med skolan krävs en vilja och ett långsiktigt arbete som syftar till att skapa en kontinuitet i undervisningen som ger goda förutsättningar för barnens långsiktiga utveckling och fortsatta lärande.

Förskolan är en viktig del i det förebyggande arbetet för att ge alla barn möjlighet till en trygg och lärande miljö. Tillsammans med socialtjänstens kunskap ska arbetet stärkas för att identifiera barn som far illa, minska att barn utsätts för våld och hamnar i kriminalitet.

Förskolan ska fortsätta det framgångsrika arbetet med att erbjuda vårdnadstagare att ingå i föräldrastödsgrupper som en förebyggande insats. Genom ett nära samarbete med socialtjänsten utvecklas ett familjecentrerat arbetssätt på den Öppna förskolan där hela familjen står i fokus.

Förvaltningens introduktionsförskola som startade under november 2021 är en viktig del i arbetet med integration och språkutveckling.

Medarbetarna är den viktigaste nyckeln för att säkerställa en hög kvalitet på utbildningen. Det kräver legitimerade förskollärare och barnskötare med grundutbildning. Det ska vara möjligt att ha ett hållbart arbetsliv och alla medarbetares kompetens ska tillvaratas genom ett öppet och tillåtande klimat. Utbildningen ska präglas av ett kollegialt lärande där nya och innovativa idéer tas tillvara. Alla medarbetare ska känna till de mål och resultat som ska nås både på nationell och kommunal nivå. Arbetet med att kartlägga medarbetarnas kompetenser ska fortgå och intensifieras för att säkerställa att de gemensamma resurserna används på ett effektivt sätt, för att tydliggöra hur medarbetarna ska utvecklas och för att göra rätt prioriteringar.

Förutsättningar ska ges för att vara en attraktiv arbetsgivare som ska utveckla, behålla, rekrytera den kompetens som behövs. Genom ett nära ledarskap, tydlig roll- och ansvarsfördelning ska medarbetarna ges stöd och ledning i vardagen för att få förutsättningar att fokusera på sitt uppdrag och vara närvarande med barnen. Förskollärarna ska stärkas i sitt ledarskap och rektorerna ska ges förutsättningar att vara förskolans pedagogiska ledare och

driva skolutveckling och säkerställa måluppfyllelse.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

- 3 Hälsa och välbefinnande
- 4 God utbildning för alla
- 5 Jämställdhet
- 10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Alla barn har möjlighet till inflytande, känna delaktighet och göra sin röst hörd
 Flickor och pojkar har samma utrymme i utbildningen
 Barn utvecklar sitt matematiska tänkande
 Barn utvecklar sitt språk
 Barn utvecklar sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen och hållbart lärande
 Det enskilda barnets lärande och utveckling synliggörs
 Det förebyggande arbetet med socialtjänsten stärks
 Barnen får förutsättningar för livslångt lärande genom samverkan med skolan
 Förskolan breddar barnens kulturarv
 Barnens möjlighet till fysisk aktivitet ökar
 Medarbetarna upplever att arbetsmiljön blir bättre
 Sjukfrånvaron minskar
 Närmare ledarskap med tydligare roller och ansvarsfördelning
 Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel medarbetare som gått utbildning/fortbildning i flerspråkighet/tvåspråkighet/språkutveckling	29 %				30 %	25 %		Tertial 2 2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Erbjud medarbetare utbildning i yrkessvenska	2022-01-01	2022-12-31	
 Kartläggning med hjälp av kompetensverktyget KOLL ska genomföras i syfte att identifiera medarbetares språkliga kompetens, utbildningar kring tvåspråkighet och språkutvecklande arbetssätt.	2021-01-01	2022-12-31	
 Rutiner och ansvarsområden ska förtydligas kring orosanmälningar i samverkan med socialtjänsten	2022-01-01	2022-12-31	
 Specialpedagogerna ska ges möjlighet att delta på utbildningsnämndens handledarkurs i flerspråkighet	2022-01-01	2022-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶	Utifrån enhetens specifika behov ska enheten genomföra insatser/aktiviteter med målet att hälsan ska öka eller bibehållas inom enheten	2020-01-01	2022-12-31	
▶	Utifrån erfarenheter och lärdomar från rörelseprojektet ska en rörelsestrategi tas fram och ska ligga till grund för förskolornas handlingsplaner för att öka rörelsen.	2021-01-01	2022-12-31	
▶	Varje avdelning ska genomföra en aktivitet inom det ANDT-förebyggande arbetet	2022-01-01	2022-12-31	
▶	Öka kompetensen bland medarbetarna kring nationella minoriteters rättigheter	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål kommer att uppfyllas under året. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för 13 av 19 underliggande indikatorer prognostiseras att uppnås helt, årsmålen för fem indikator uppnås delvis och för en indikator är prognosen att årsmålet inte kommer att uppnås. Underliggande nämndmål bedöms att uppfyllas.

Rättssäker, likställd handläggning av hög kvalitet

Barnets bästa när vård enligt LVU upphör - lex lilla hjärtat- började att gälla från 1 juli. Lagen innebär nya och ändringar i lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, och socialtjänstlagen (SoL). Fem lagändringar har gjorts för att stärka principen om barnets bästa och säkerställa trygghet, säkerhet och stabilitet för barn som är placerade.

God samverkan och ett gott samarbete är grundläggande för en rättssäker och likställd handläggning av hög kvalitet. Arbete för att öka samarbetet mellan öppenvård i egen regi och beställarenheter pågår alltså. Samordning och samsyn i ärenden som är aktuella inom flera verksamheter har skett där det är möjligt, bland annat när det gäller våld i nära relationer där gemensamma möten hålls om det finns barn. Under året har en systematik för samverkan utarbetats för hur ärenden överförs mellan myndighet och öppenvård. Berörda verksamheter deltar i regelbundna avstämningar i syfte att utveckla och säkerställa en kvalitativ och god öppenvård för både barn och vuxna.

Verksamheterna använder evidensbaserade utredningsverktyg och följer de rutiner och riktlinjer som finns. Egenkontroller och kollegiala granskningar har genomförts för att upptäcka och hantera avvikelser och för att följa upp arbetet med rättssäker och likställd handläggning. Resultat av egenkontrollerna återkopplas till medarbetarna för lärande. Arbetet fortgår med att systematisera egenkontrollerna digitalt i ILS-webben. Det kvalitetsområdet som främst brister gäller en rättssäker verksamhet. För att komma till rätta med bristerna har bland annat barn- och ungdomsenheten en mentor som ska arbeta med utredningsmetodik i

form av workshops och göra ett arbete kring skriftliga beslutsunderlag och bedömningar.

Efter ett par år med pandemi där många möten och besök har skett digitalt, har möten med brukare, klienter och familjer i allt större utsträckning genomförts fysiskt.

Barn och unga

Samtliga barn och unga som bedömts ha skyddsbehov har placerats utan dröjsmål. I ärenden har det undersökts om det varit möjligt att hitta skydd inom barnet/ den unges egna nätverk. Bedömning av skyddsbehovet utgår ifrån ärendets art såsom anmälans innehåll och allvarsgrad och är inte beroende av kön. Interna samverkan i skyddsbedömningar för barn och unga som bedömts ha skyddsbehov utgår från arbetssättet ”tredagarsärenden”, där socialsekreterare arbetar tillsammans i placeringsärenden utifrån barnets bästa.

Utredningsgrupperna använder checklistor för att föra statistik över antalet utredningar där barnet/den unge varit delaktig i utredningen och fått återkoppling. Arbeta fortsätter med utveckling av arbetssätt för att ytterligare öka barns och ungas delaktighet i förhandsbedömningar, utredningar och vid uppföljning av insatser.

Målet om andel barn och unga under 15 år som har begått brott för första gången och som kallats till samtal inom 48 timmar, uppnås inte. En socialsekreterare hos polis har anställts och som börjar i september månad. Beslut har fattats att arbetsuppgiften kring allvarssamtal kommer att tilldelas socialsekreteraren för att säkerställa att allvarssamtalen äger rum inom 48 timmar. Under andra tertialen har det inkommit fem orosanmälningar där ungdomar är misstänkta för brott för första gången, varav fyra gäller pojkar och en avser en flicka. Sammanlagt under året har det inkommit 18 orosanmälningar där ungdomar är misstänkta för brott för första gången, varav elva avser pojkar och sju flickor. Av dessa har åtta kallats till allvarssamtal inom 48 timmar, sex pojkar och två flickor. Anledningen till att fler pojkar har kallats till allvarssamtal än flickor behöver ses över. En orsak kan vara att det i högre grad även finns annan oro för pojkarna, exempelvis kriminalitet, som gör att allvarssamtal för dem prioriteras.

Av 556 avslutade ärenden (0-18 år) har 114 återaktualiserats, vilket är en minskning från föregående period. Könsuppdelningen är jämn, ungefär lika många flickor som pojkar som återaktualiseras. Av de 114 ärenden som åter blivit föremål för anmälan eller ansökan gäller 31 misstanke om eller tecken på problem hos barnet/ ungdomen och rör skolsociala problem, beteendeproblem eller psykisk ohälsa. 75 av de återaktualiserade ärendena avser misstanke om bristande omsorg eller problem hos vårdnadshavarna och rör våld inom familjen, vanvård och fysisk övergrepp.

Fältverksamheten har varit på besök i skolor vid 68 tillfällen. Därutöver har de träffat 29 klasser i åk 7 och haft så kallat ”7:an snack”. Fältverksamheten erbjuder varje läsår just årskurs 7 en träff med olika viktiga ungdomsteman samt samhällsinformation. Denna termin har också behov av klassbesök från fältgruppen i de yngre stadierna uppmärksammats av skolpersonal samt socialtjänsten i förebyggande syfte. Hittills i år har fältarna besökt 12 klasser i årskurs 6 och haft ”6:an snack” och fyra klasser i årskurs 5 har haft ”5:an snack”. Träffarna har omarbetats av gruppen för att anpassas åldrarna. Fältgruppen har ett systematiskt samarbete med barn- och ungdomsenheten och med Fritiden med möten en gång

i månaden.

Sedan starten i augusti 2021 har skolsocionomen varit aktuell i stödet för 17 elever på Alviksskolan och Äppelviksskolan. Under tertial 2 inkom endast en ny elev trots information till båda skolornas skolsociala team och ledning om att utrymme fanns. En av orsakerna till det låga inflödet under maj och juni tros vara att skolorna i denna period har varit upptagna med skol- och terminsavslut. I uppföljning med skolorna uttryckte båda skolorna att de är nöjda med stödet. Eftersom skolsocionomen har sin bas i socialtjänsten har socionomen bidragit med ett helhetsperspektiv och uppmärksammat problematik gällande exempelvis fritid och hemsituation. Skolsocionomens uppdrag har efter sommaren utökats med Abrahamsbergsskolan.

Tre kometgrupper för föräldrar till barn 6-11 år har genomförts och avslutats under juni månad. Planering för höstens grupper fortgår, bland annat planeras för tre grupper för föräldrar med småbarn 0-2 år, ABC, detta tillsammans med en personal från Öppna förskolan. Fältassistenterna fortsätter under hösten med ABC grupper för tonårsföräldrar.

Handlingsplan för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet

Stockholms stads strategi 2019-2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet syftar till att skapa förutsättningar för ett strukturerat, kontinuerligt och långsiktigt arbete för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Medarbetarnas kunskap ska öka gällande riskfaktorer, skyddsfaktorer och vilket stöd som staden erbjuder målgrupperna. Arbetet ska ske systematiskt genom samhandling mellan stadens berörda verksamheter, tillsammans med andra myndigheter och civilsamhället, enligt kunskapsbaserade metoder och innefatta tydlig ledning och styrning.

Brommas lokala handlingsplan är framtagen i samarbete mellan stadsdelsförvaltningen, utbildningsförvaltningen (grundskolorna i Bromma) och Lokalpolisområde Vällingby (Bromma). Arbetet fortgår och uppföljningsmöten för handlingsplanen genomförs regelbundet av arbetsgruppen "Unga i risk för kriminalitet", inför ordinarie verksamhetsuppföljning. Övergripande mål för samtliga arbetsätt och aktiviteter i handlingsplanen är att färre barn och unga begår brott. Regelbundna uppföljningsmöten genomförs av arbetsgruppen "Unga i risk för kriminalitet" inför ordinarie verksamhetsuppföljning. Övergripande mål för samtliga arbetsätt och aktiviteter i handlingsplanen är att färre barn och unga begår brott. Under året har arbetet med att ta fram förslag på mätmetoder och arbete med att se över hur Stödcentrum kan inkluderas i arbetet påbörjats.

Då strategin bland annat syftar till att skapa förutsättningar för ett långsiktigt arbete och då stora delar av strategin och handlingsplanen tar sin utgångspunkt i främjande och förebyggande arbete, finns det utmaningar gällande att analysera aktiviteternas effekt. Detta utifrån att tidsperspektivet är förhållandevis kortsiktigt. De effekter som kan ses är följande för respektive aktivitet:

Tillgängliggöra tidigt föräldraskapsstöd i Blackeberg genom Samverkan på familjecentrerat sätt:

Inskrivningsgraden i Blackebergs förskolor har uppnått 100 procent för de barn som är 5 år i Blackeberg.

Hålla allvarssamtal inom 48 timmar med unga som första gången misstänks för brott. Samtal med den unge tillsammans med polis, socialtjänst och vårdnadshavare:

Genom att fältassistenterna är med vid en del av 48-timmarssamtalen har fältassistenterna fått kontakt med familjer med unga i riskzon som de annars inte haft kännedom om. Vissa av familjerna har förmedlats kontakt med familjebehandlare.

Aktuell lägesbild tas fram varje vecka för att vid behov tidigt kunna rikta insatser och åtgärder för att öka trygghet och säkerhet i stadsdelen:

Genom Operativa BRÅ (operativ samverkansgrupp) delas regelbundet information mellan berörda om aktuell lokal lägesbild. Resultatet är kortare processer och snabbare åtgärder.

Öka vuxennärvaron i Bromma genom fortsatt samverkan med etablerade och nystartade grupper med föräldravandrare. Fältgruppen bistår med information om var ungdomar befinner sig på kvällstid, kan mötas upp samt finnas tillgängliga via telefon för råd och vägledning:

Det har startats nya föräldravandrargrupper i Bromma som samverkar med skolor och fältgruppen. Fält och föräldravandrare brukar träffas på kvällar och har avstämningar vid behov och inför exempelvis sommaren.

Samverkan mellan socialtjänst, förskola, skola, polis och region

Samverkan mellan socialtjänst, förskola, skola och regionen fortgår inom ramen för BUS Bromma (samverkan för barn i behov av särskilt stöd). Inom BUS-samverkan pågår arbete med att ta fram aktiviteter för det beslutade fokusområdet att förebygga problematisk skolfrånvaro. Samverkan sker också genom samverkansöverenskommelsen mellan förvaltningen och utbildningsförvaltningen. Socialtjänsten har haft samverkansworkshops med förskola och skola, vilket har lett till att information om BUS-individ har nått ut, exempelvis har fler rektorer tagit kontakt gällande att bolla ärenden som skolan eventuellt vill göra en orosanmälan kring. En ytterligare effekt av samverkansworkshopsen är en större förståelse för varandras verksamheter samt att flera av regionens verksamheter visat intresse att under våren delta i dessa workshops för att få komma och berätta om sina verksamheter.

Samverkan sker även genom samverkansöverenskommelsen mellan förvaltningen, lokalpolisområde Vällingby (Bromma), utbildningsförvaltningen och trafikkontoret. Fokus för samverkan är trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Den lokalt framtagna handlingsplanen utifrån Stockholms stads strategi 2019-2022 om att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet är inkluderad i detta arbete.

En socialsekreterare ska med början i september arbeta 50 procent hos Vällingbypolisen. Insatsen förväntas leda till att allvarssamtalen med barn och unga som har begått brott för första gången kommer att äga rum inom 48 timmar. Fältare har under de två första tertialen deltagit på 48-timmarssamtalen och har genom detta fått kontakt med ungdomar och deras familjer i ett tidigare skede.

Socialpsykiatri

Förvaltningen ser en ökning av unga personer med svår psykiatrisk problematik samt samsjuklighet. Samtidigt har behovet av HVB-placeringar minskat, vilket beror på motivationsarbete och möjlighet till andra boendelösningar. De ansökningar som inkommit under perioden har främst avsett boendestöd och sysselsättning för personer med neuropsykiatrisk diagnos. Under perioden har det varit en ökning av kallelser till SIP-möten från psykiatrin för att få till en samordnad planering runt brukaren.

Arbetet utgår från brukarnas personliga mål och delaktighet i utformningen av sin insats. Arbetet fortgår med att tillse att beställningar ska vara formulerade för att öka den enskildes förmåga och självständighet. Syftet är att brukarna ska få en förbättrad livssituation av den beviljade insatsen. Detta sker bland annat genom ett ökat fokus på att genomförandeplanerna ska ha tydliga mål och att det ska vara en samsyn kring detta hos brukare, myndighet och utförare. I samband med uppföljning av insats ställer biståndshandläggaren frågor till den enskilde om hur hans situation eller problematik har förändrats sedan insatsen och stödet från socialtjänsten påbörjades, respektive från den senaste uppföljningen.

Beroende/missbruk

De vanligaste insatserna för personer med beroende är träningslägenhet och öppenvård. Antalet LVM-anmälningar har ökat och avser allvarligt missbruk och samsjuklighet. Under januari till juli 2021 inkom 26 LVM-anmälningar, under samma period i år 2022 inkom 52 anmälningar. En ytterligare jämförelse är månaderna juni och juli 2021 där det inkom sju LVM-anmälningar. Samma period 2022 inkom 26 LVM-anmälningar. Detta trendbrott kommer att noga följas framöver i syfte att närmare undersöka vilka bakomliggande orsaker som kan ha bidragit till detta. Samma ökning kan ses över staden. Tre personer har varit aktuell för LVM-vård hittills i år, vilket är fler än förväntat i jämförelse med tidigare år där genomsnittet legat på totalt två personer. I dagsläget är en person aktuell för vård enligt LVM.

Den enskilde ska vara nöjd och känna sig trygga med hur utredningen av behovet genomförts och vara delaktig i planeringen av utformandet och genomförande av stödet och insatsen. Beställningar är formulerade på ett sätt som syftar till att öka den enskildes förmåga och självständighet. Stor vikt läggs vid de personliga målen för att brukarna ska vara mer delaktiga i utformningen av sin insats och det bedöms vi är en viktig faktor som leder till att fler uppnår sina mål. Prognosen är att målet uppnås gällande andel personer som upplever att de fått en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten.

Samverkan mellan beställare och förvaltningens egen öppenvård är viktig. Att socialtjänsten kan erbjuda helhetslösningar av god kvalitet på hemmaplan är det som visar på högst evidens i positiva resultat för den enskilde. Arbetet med motivation och utredning för att säkerställa att rätt person får rätt insats och att insatsens utformning utgått från brukarens behov är en viktig del i detta. Inom öppenvård vuxna har en inventering av målgruppen genomförts i samverkan med myndighet. Orsaken är att antalet behandlingsärenden minskade kraftigt under 2021 samt att en hög andel aktuella inom öppenvården inte fullföljde behandlingen. Ett arbete pågår med att analysera resultatet.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning - Stöd till personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen arbetar för att personer som bor och vistas i området ska vara delaktiga i samhället på lika villkor som alla andra. Stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 följs i detta arbete. I verksamhetsplan för 2022 togs två aktiviteter fram i samråd med nämndens funktionshinderråd. En aktivitet avser att planera och genomföra aktiviteter i gruppboendestäder och serviceboendestäder för att främja bra matvanor och fysisk aktivitet hos boende, utifrån programmets femte punkt - *Rätten till bästa möjliga hälsa*. Den andra aktiviteten handlar om att under året se över möjligheten att avdelning socialtjänst och fritid tillsammans med avdelning äldreomsorg samverkar kring utvecklingen av en fixartjänst som ska stödja äldre och personer med funktionsnedsättning med enklare digital teknik i hemmet, utifrån programmets fjärde punkt - *Rätten till information och kommunikation samt att få tillgång till ny teknik*. Tillgången till digital utrustning samt internetuppkoppling ses över för att säkerställa detta inom samtliga verksamheter. Ökat fokus inom digital tillgänglighet samt hälsa bidrar till ökad tillgänglighet och delaktighet i enlighet med programmets fokusområden.

Alla brukare som kan och vill ska ges stöd att närma sig den öppna arbetsmarknaden. I beställningar tydliggörs målet att komma närmare arbetsmarknaden. Under tertiäl 1 var det en brukare inom målgruppen som fick möjlighet att delta på arbetsmarknaden. Under tertiäl 2 har elva personer fått möjlighet att delta på arbetsmarknaden.

Hemlöshet/ vräkning

En socialsekreterare arbetar vräkningsförebyggande och tar kontakt via telefon eller brev med samtliga barnfamiljer där det finns störningar eller annan oro för att barn ska bli vräkta för att erbjuda stöd. Det händer dock att berörda inte vill ha kontakt med socialtjänsten. Det vräkningsförebyggande arbetet som påbörjades hösten 2021, har fortsatt att utvecklas under året, bland annat genom att vräkningsförebyggaren har samverkansmöten med fastighetsägare varje månad.

Sju barn bor i osäkra boendeförhållanden. I de fall barnfamiljer bor i osäkra boendeförhållanden arbetar socialtjänsten med att säkerställa stabilitet för barnen genom att i hög grad bevilja SHIS-boende där det är möjligt. Ett arbete görs dock innan för att ge stöd och undersöka noggrant de egna resurserna för att utreda att möjligheterna till ett stabilt boende är uttömda. Arbetet med insatsen Bostad först fortgår.

Våld i nära relationer

Förvaltningen arbetar för att uppmärksamma brukare och klienter som varit utsatta för våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet utgår ifrån stadens program.

Utifrån tidigare kännedom är antalet våldsutsatta på en stabil nivå i stadsdelsområdet. Relationsvårdsteamet (RVT) har beviljat samtliga våldsutsatta stöd. Andelen utredningar som inletts under året är 51 stycken. Nio kvinnor har haft behov av placering utanför hemmet. Antalet remitterade ärenden under pågående utredning eller avslutad utredning till Relationsvårdscenter (RVC) är under året 21 stycken, varav samtliga är våldsutsatta kvinnor. När det rör våldsutsatta som kan bo i Stockholm är det enklare att ge stöd till att hitta boende, både genom bostadsförmedlingen i form av förstursansöka eller SHIS bostäder. Däremot är det svårare med det långsiktiga stödet då RVT inte deltar i kommunövergripande samverkan

med övriga kommuner.

Våld i nära relation är en av de vanligaste orsakerna till orosanmälningar gällande barn, och leder alltid till att utredning inleds gällande barnet/barnen i familjen. RVC erbjuder sedan årsskiftet samtalsstöd till barn och unga som upplevt våld i nära relation när minst en av vårdnadshavarna har egen kontakt med verksamheten. Under perioden har medarbetarna på RVC slutfört utbildningar i metoden Trappan. Ett stadsövergripande arbete är påbörjat och leds av socialförvaltningen för att ta fram utvärderingsinstrument och uppföljningsenkäter. Arbetet med att sprida information om samtalsstöd till barn som upplevt våld i nära relation har genomförts löpande. Ärendeinflödet till RVC väst är lite lägre under det första halvåret 2022 jämfört med 2021. Minskningen är störst gällande våldsutsatta medan våldsutövande har ökat något.

Anhörigstöd

Implementering av stöd för de nya målgrupper som definieras i Stockholms stads program för anhörigstöd (barn som anhöriga, anhöriga till personer som drabbats av dödligt våld, anhöriga till personer med kriminell livsstil och anhöriga till personer kopplade till våldsbejakande extremism) har påbörjats. Anhörigkonsulenter sprider information fortlöpande om olika stödinsatser tillgängliga för alla anhöriga i Bromma, såsom föreläsningar, anhöriggrupper, poddar. Därutöver har en digital anhöriggrupp för föräldrar till unga vuxna utanför arbete och studier genomförts, en föreläsningsserie riktad till föräldrar till barn med problematisk skolfrånvaro hölls samt tre föreläsningar kopplat till anhörigskap och psykisk hälsa.

Ett antal olika insatser i form av stadsövergripande anhöriggrupper och föreläsningar i samarbete med länets anhörigkonsulenter, och olika frivilligorganisationer har genomförts, exempelvis grupper för föräldrar till barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, anhöriga till personer med psykisk ohälsa, unga anhöriga till personer med demens och andra anhöriga till personer med demens.

Diskriminering

Brukare/klienter och anhöriga inom förvaltningens verksamheter ska inte uppleva någon form av diskriminering. Inom socialpsykiatriens verksamheter och inom verksamheter som ger stöd till personer med funktionsnedsättning ställs frågan i stadens brukarundersökningar om brukaren upplevt sig diskriminerad i verksamheten. Resultaten från 2021 års brukarundersökningar visar att andelen brukare inom socialpsykiatri och brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering minskade i jämförelse med 2020 års resultat.

I och med det låga resultatet i 2019 års brukarundersökning för personer med funktionsnedsättning uppmärksammades att det fanns svårigheter för många brukare inom LSS-verksamheterna att förstå begreppet diskriminering. Ett arbete för att öka förståelse av begreppen i brukarundersökningen genomfördes under 2020. Under 2021 hade verksamheterna inte möjlighet att ha samma fokus på dialog kring ordens betydelse, vilket kan vara en av orsakerna till att resultatet försämrades. Under inledningen av 2022 hade verksamheterna fortsatt främst fokus på bemanning och smittskyddsåtgärder utifrån pandemin. Det tidigare arbetet med metoder och kommunikationshjälpmedel för att öka

förståelsen för ord och begrepp har återupptagits under tertial 2.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att ge människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet samt genom att arbeta aktivt för ett jämställt och jämlikt samhälle fritt från diskriminering, där allas rättigheter beaktas och människor upplever trygghet och välbefinnande.

Jämställdhet och jämlikhet

I arbetet att ge människor insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet behöver både ett jämlikhetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet och vid beslut om olika insatser. Olikheter mellan könen har uppmärksammas och analyserats vilket ökat medvetenheten inom verksamheterna. Genom att normer, attityder och förväntningar diskuteras kontinuerligt inom alla verksamheter ökar kunskapen om skillnader och insatser kan genomföras som ökar jämställdheten. Ibland är det svårt att utröna orsakssamband. Resultaten får då följas under en längre tid för att bättre kunna analysera könsskillnader mellan pojkar och flickor, kvinnor och män i syfte att upptäcka mönster och tillsätta riktade åtgärder.

Insatser för personer med funktionsnedsättning ska säkerställa alla människor ska ha möjlighet till delaktighet och deltagande i samhällslivet. Barns rättigheter och inflytande ska beaktas i enlighet med FN:s barnkonvention. Inom verksamheterna fortsätter arbetet med att implementera barnrättsperspektivet i det dagliga arbetet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avhysningar som kunnat avväjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från kronofogdemyndigheten	37,5 %			77,78 %	50 %	75 %	Tas fram av nämnd	Tertial 2 2022
Analys								
<p>Under året har åtta meddelanden om beslutade avhysningar inkommit från kronofogden. Efter att ett meddelande om vräkning inkommer till förvaltningen från kronofogden kontaktas alltid enskilda för att erbjudas stöd och hjälp. Under perioden har en avhysning avväjts med hjälp av socialtjänsten, två har lösts av den enskilde. Vräkningar som inte kunnat avväjas beror på olika faktorer. Det handlar om att det inte gått att få kontakt med den berörda eller att den enskilde inte önskat ansöka om bistånd till hyresskulden. Två av vräkningarna har handlat om olovlig andrahandsuthyrning.</p> <p>Socialtjänsten arbetar aktivt med att upprätta kontakt med hyresvärdar och fastighetsägare för att få till stånd ett samarbete där socialtjänsten kontaktas innan de kontaktar kronofogdemyndigheten som ska verkställa beslutet om vräkning. Detta är ett arbete som behöver utvecklas.</p>								
   Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte	100 %	100 %	100 %	100 %	100	100 %		Tertial 2 2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
fått vänta på placering								
  Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	20,5 %	22,1 %	19 %	24,3 %	24 %	24 %	24 %	Tertial 2 2022
  Andel barn och ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar	44,4 %	54,5 %	28,6 %	90,6 %	65 %	80 %		Tertial 2 2022
Analys Orsakerna till att inte samtliga samtal har ägt rum inom 48 timmar är bland annat att ärende har delats ut till handläggare efter 48 timmar, högt inflöde av orosanmälningar där skyddsbedömningar av barn och ungdomar har behövt prioriteras samt att föräldrarna till en ungdom tackade nej till allvarssamtalet. En socialsekreterare har anställts som ska intensifiera samverkan med polisen och ansvara för att kalla och genomföra allvarssamtalen. Socialsekreteraren börjar 1 september och kommer att sitta 50 procent hos polisen.								
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering				79 %		94 %	öka	2022
Analys Prognosen baseras på 2021 års resultat. Det försämrade resultatet från 2020-2021 tros bero på att verksamheterna inte kunde arbeta aktivt med brukarna om förståelse av ordet diskriminering, då fokus främst låg på bemanning och smittskyddsåtgärder utifrån pandemin. Även inledningen av 2022 innebar hög sjukfrånvaro hos medarbetarna, med många vikarier som följd. Under slutet av april drog förberedelsearbetet gällande brukarundersökningarna igång tillsammans med frågeställare. Arbetet inom verksamheterna har fortsatt med bemötandefrågor och frågor kring diskriminering. Medarbetarna anpassar också kommunikationen utifrån individuella behov hos brukarna för öka förståelsen för olika begrepp och ord som används i brukarenkäten.								
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering				92 %		95 %	öka	2022
Analys Prognosen baseras på 2021 års resultat. Resultatet innebar en försämring jämfört med 2020. De orsaker som antogs ha påverkat utfallet såsom brukarens önskemål om manlig eller kvinnlig personal, har i större utsträckning kunnat tillgodoses								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
under perioden.								
  Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				83 %		80 %	80 %	2022
  Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	85,19	77,78 %	100 %	74,19	80	75 %	75 %	Tertial 2 2022
  Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader				100	75	75 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				88 %		90 %	90 %	2022
Analys								
Prognosen baseras på 2021 års resultat. Verksamheterna fortsätter arbetet med arbetssätt och synsätt, bland annat genom arbetsmetoden KOMPASS och genom utbildningsinsatsen Pedagogiskt ramverk.								
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				80 %		79 %	79 %	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)				75		75 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)				85,71	85	85 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	93,23			74,06	90	80 %		Tertial 2 2022
  Andel utredningar av barn och unga i vilka skola/förskola vidtalas	71,53			70,28	80	80 %	Tas fram av nämnd	Tertial 2 2022
  Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem				8		7	Tas fram av nämnd	2022
  Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten				314 st		220 st	Tas fram av nämnd	2022
  Antal vräkningar som berör barn	0				0	0	Tas fram av nämnd	2022
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				73 %		85 %	Tas fram av nämnd	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys								
Prognosen baseras på 2021 års resultat. Frågan i undersökningen lyder "Känner du dig trygg med personalen hemma?". Under 2021 innebar pandemin bland annat fler vikarier i verksamheten vilket kan ha påverkat upplevelsen av trygghet. Även under tertial 2 har bemanningen varit en utmaning, något som kan komma att påverka resultatet i brukarundersökningen.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna följa upp och utvärdera genomförda åtgärder för att säkerställa att personer som är utsatta för våld i nära relation och har rätt till förtur också får tillgång till det	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden och äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram ett processtöd för intern samverkan i frågor som rör äldre personer som lever i hemlöshet	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden och äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna samordna och utveckla socialtjänstens och äldreomsorgens arbete med kvalitets- och ledningssystem enligt SOSFS 2011:9 för att bidra till en likställighet i staden, bland annat genom ett ägandeskap av frågan i ILS-webb	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för en centralisering av hälso- och sjukvårdsansvaret inom socialpsykiatrins särskilda boenden, i likhet med LSS-hälsan. Utredningen ska inkludera en kostnadsanalys	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samverkan med Region Stockholm fortsätta arbetet med STIS, Stärkt tidigt stöd i samverkan och utöka hembesöksprogrammet så det når fler och stöttar familjer i riskzon längre	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utbilda stadens personal inom LSS i det pedagogiska ramverket	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda formerna för ett tryggt mottagande från LVM-vård	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda hur bolotsar kan ge förstärkt praktiskt stöd till barnfamiljer vid SHIS Bostäders boenden	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda införandet av en akademisk socialtjänst där socialsekreterare och forskare samlokaliseras i syfte att undersöka och utvärdera socialtjänstens insatser. En pilotverksamhet ska genomföras	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten till ökad samordning av handläggning av personlig assistans	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda om förmedlingsprocessen för bostäder med särskild service kan effektiviseras	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda inrättandet av profilboenden inom bostäder med särskild service	2022-01-01	2022-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna följa riskerna för ökad våldsutsatthet som en möjlig effekt av covid-19-pandemin	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram ett nytt program för stadens arbete mot alkohol, narkotika, doping, tobak och spel samt arbeta enligt ANDTS-programmet 2018-2021 till dess att ett nytt program är framtaget	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna hur man kan utveckla och använda boendestöd inom missbruk	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska utvärdera arbetet kring barn som riskerar att föras utomlands i syfte att ingå barnåktenskap eller könsstympning	2022-01-01	2022-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden implementera modellen för skolsociala team i hela staden och utöka socialtjänstens närvaro i skolan	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 1.4.1 I Bromma är människor självständiga och delaktiga och får insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Barn och vuxna som behöver stöd och hjälp får en rättssäker handläggning och evidensbaserade och kunskapsbaserade insatser och stöd. I enlighet med förslag i nya socialtjänstlagen ska socialtjänsten ställa om från att vara specialiserad till att ha ett mer förebyggande perspektiv och med tidigt stöd. Det uppsökande arbetet ska utvecklas och bli mer mobilt. Egenkontroller är verksamheternas sätt att säkerställa kvalitén i det dagliga arbetet, processer och insatser och att de är tillräckligt ändamålsenliga samt möjliggör uppföljning av verksamheternas kvalitet. Verksamheternas arbete utifrån kvalitetsledningssystemet enligt SOSFS 2011:9 implementeras i ILS-webben för likställighet och för att underlätta uppföljningar av egenkontroller.

Jämställdhetsperspektivet ska integreras vid beslutsfattande inom alla verksamheter för att möta den enskildes behov oavsett kön. Alla personer som har kontakt med förvaltningen ska uppleva ett gott bemötande utan diskriminering. Arbetet med att utveckla barnrättsperspektivet ska fortgå och barnets rättigheter beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i förebyggande arbete och beslutsprocesser i ärenden som rör barn. Barnets rättigheter ska stärkas genom samverkan mellan olika verksamheter, både internt och externt, för att möjliggöra en helhetssyn på barnets behov och intressen.

Verksamheter som möter barn och unga ska i samverkan med relevanta aktörer arbeta med åtgärder för att mildra effekterna av pandemin. Alla barn har rätt till goda uppväxtvillkor och inget barn ska behöva uppleva våld eller förtryck. Barn och unga som växer upp i familjer med missbruk eller psykisk ohälsa ska få det stöd och hjälp som de behöver och åtgärder för att upptäcka och motverka psykisk ohälsa bland barn och unga ska prioriteras. Barns

inflytande i utredningar och uppföljning av insatser ska öka och stödsamtal till barn vars föräldrar erhåller insatser från socialtjänsten ska erbjudas.

Samverkan mellan polis, skola, förskola, socialtjänst och fritidsverksamhet ska utvecklas och stärkas för att tidigt identifiera barn och unga i riskzon. Informationsutbytet mellan socialtjänsten, polisen och andra relevanta myndigheter ska utökas och den framtagna sekretesshandboken spridas, och socialtjänsten ska i ökad utsträckning fråga efter samtycke från vårdnadshavare att dela information med polisen. Syftet är en ökad samverkan med polisen på individnivå. Inkomna orosanmälningar till socialtjänsten om barn som far illa ska i så stor utsträckning som möjligt återkopplas till förskola, skola och polis. Förvaltningen arbetar för att säkerställa att fristående utbildningsaktörer har information och kunskap för att kunna göra orosanmälningar till socialtjänsten vid oro för att barn far illa. Samverkan mellan socialtjänsten och de fristående skolorna ska utvecklas. Samverkan med skolan för att bryta omfattande skolfrånvaro och för att uppnå ökad trygghet, studiero, skolnärvaro och kunskapsresultat fortsätter. För barn och ungdomar i behov av särskilt stöd fortsätter samverkan genom det lokala BUS – en organiserad samverkan mellan nämndens olika verksamheter, skolan och Region Stockholm.

Arbetet med att genomföra aktiviteter och åtgärder utifrån handlingsplanen för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet fortgår. Användning av bedömningsinstrument gällande målgruppen unga lagöverträdare ska öka och 48-timmarssamtal användas i arbetet med unga förstagsångsförbrytare.

Föräldrastödsprogram erbjuds för att stärka stödet till barn och föräldrar för att skapa möjligheter till jämlika förutsättningar för en god uppväxt för alla barn.

Barn och unga som riskerar att fara illa eller som far illa kan behöva skydd genom en placering utanför det egna hemmet. Barn och unga som bedömts ha skyddsbehov ska inte behöva vänta på placering.

Andelen barn och unga som återaktualiseras inom en tolv månadersperiod ska vara fortsatt låg. Hög rättssäkerhet och hög kvalitet i handläggningen samt barn och ungas delaktighet i utredningsprocessen leder till en hög måluppfyllnad. Ett analysarbete pågår för att säkerställa utredningar av hög kvalitet och rätt insats till rätt tid. En god intern- och extern samverkan är också viktiga delar för att nå målet.

Funktionsnedsättning

Brukarperspektivet ska genomsyra alla insatser och barnrättsperspektivet ska beaktas i alla ärenden som rör barn. För att säkerställa likställighet i bedömningar och samordning behöver samarbeten mellan socialtjänstens olika verksamheter, socialförvaltningen samt andra berörda förvaltningar fungera. Förvaltningen ska verka för tidigare och längre beslut för att öka framförhållningen för brukare och utförare. Både barn och vuxna ska ges möjlighet till inflytande och delaktighet under hela processen, i handläggning, planering och uppföljning.

Missbruk

Arbetet med vuxna som har en missbruks- och beroendeproblematik ska stärkas och det förebyggande arbetet mot spelmissbruk ska utvecklas. Fler kvinnor och män med missbruksproblematik ska fullfölja upprättad plan och uppleva delaktighet i sin utredning. För att stötta den enskilde att fullfölja sin planering ska förvaltningens interna och externa samverkan avseende målgruppen utvecklas. Till ytterligare stöd för den enskilde ska initiativ tas till att samordnade individuella planer (SIP) upprättas vid behov.

Socialpsykiatri

Inom socialpsykiatrin ska hälso- och sjukvårdsorganisationen vid bostäder med särskild service stärkas och boendestödet ska utvecklas med särskilt fokus på insatser med starkt brukarperspektiv.

Sysselsättning och arbetslivsinriktade insatser för personer inom socialpsykiatrin ska förbättras.

Hemlöshet

Arbetet mot hemlöshet ska vara långsiktigt och prioritera förebyggande och stödjande insatser för att undvika att personer hamnar i hemlöshet. Arbetet ska utgå från Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025. Personer som är hemlösa ska få hjälp att komma vidare till egen bostad. Inga barnfamiljer ska vräkas eller bo i osäkra boendeförhållanden. Förvaltningen samarbetar bland annat med SHIS i detta arbete.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att utveckla stödet till personer som har beviljats försöks- och träningslägenheter och Bostad först. Arbetet med äldre personer, med eller utan missbruk, som riskerar hemlöshet eller lever i hemlöshet ska fortsätta. Långsiktiga alternativ till placering på akutboenden prioriteras och trösklarna för att få en fast bostad ska sänkas. Förvaltningen ska arbeta för att nå en stadsövergripande likställighet av tak-över-huvudet-garantin.

Våld i nära relationer

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska motverkas och våldsutsatta ska få det skydd och stöd de behöver och goda förutsättningar skapas för att den enskilde ska kunna ta sig ur en sådan situation. Kompetensen om psykisk ohälsa ska stärkas vid relationsvåldscentrum. Förvaltningens arbete sker i enlighet med stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2021-2025 och i samverkan med Relationsvåldscentrum Väst genom regional stadsdelssamverkan.

Brommabor som har blivit tvungna att bryta med sin familj ska få stöd och hjälp att skaffa sig ett nytt liv efter en placering på skyddat boende. Den framtagna modellen för att säkerställa stöd efter avslutad placering på skyddat boende till personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck ska implementeras.

Att förändra beteendet hos våldsutövare är viktigt för att förebygga våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck och kommunen har en skyldighet att verka för att den som utsätter eller har utsatt en närstående för våld ska ändra sitt beteende.

Förvaltningen följer arbetet och utfallet med polisens satsning "Initiativ Gryning" för att samverka kring det stöd som socialtjänsten kan erbjuda till personer utsatta för våld i nära

relationer.

Anhörigstöd

Stockholms stads program för stöd till anhöriga 2021-2024 ska implementeras. Anhörigas livssituation ska uppmärksammas i verksamheterna och de ska få information om och erbjudas stödinsatser i syfte att förebygga ohälsa. De nya målgrupper som förvaltningen ska arbeta mot inom ramen för anhörigstödet är barn, anhöriga till personer med koppling till våldsbejakande extremism, anhöriga till personer med en kriminell livsstil och anhöriga till personer som har drabbats av skjutningar och dödligt våld. Sedan tidigare omfattar anhörigstödet målgrupperna anhöriga till personer som är äldre, anhöriga till personer med fysisk eller psykisk sjukdom, anhöriga till personer med funktionsnedsättning och anhöriga till personer med missbruk eller beroende.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

3 Hälsa och välbefinnande

5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet

16 Fredliga och inkluderande samhällen

Förväntat resultat

Antal personer som erhåller eget kontrakt från försökslägenheter ökar

Handläggningen är rättssäker, likställd och av hög kvalitet

Andelen ungdomar som använder alkohol, narkotika och tobak minskar

Barn ges inflytande och delaktighet i enlighet med barnkonventionens intentioner

Barn och unga som bedöms ha skyddsbehov får placering utan väntetid.

Våldsutsatta och våldsutövare erbjuds stöd och skydd

Inga vräkningar som berör barn ska genomföras

Personer som får insatser och stöd har varit delaktiga i planeringen

Barn och vuxna som varit i kontakt med förvaltningens verksamheter har fått ett gott bemötande utan diskriminering

Alla föräldrar som vill får delta i föräldrastödsprogram

Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningens kvalitetsledningssystem i enlighet med SOSFS 2011:9 i ILS-webb ska färdigställas och implementeras på enhetsnivå.	2022-01-01	2022-12-31	
 I samverkan med förskolan ska rutiner och ansvarsområden förtydligas kring orosanmälningar (fånga upp erfarenheterna från projektet med Ersta vändpunkt)	2022-01-01	2022-12-31	
 Tillgången till föräldrastödsprogram ska utvecklas för att fler familjer ska nås i ett tidigt skede och föräldrar som upplever svårigheter i föräldraskapet ska få stöd.	2021-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 1.4.2. I Bromma uppnår placerade barn kunskapsmålen i skolan

● Uppfylls helt

Beskrivning

Placerade barn och ungdomar som bor i skyddat boende ska ha en väl fungerande skolgång. En lyckad skolgång en av de viktigaste faktorerna för barn och ungdomars utveckling. Barnens skolgång och resultat ska följas upp och arbetet utifrån SAMS-modellen för att verka för en obruten skolgång fortsätter och fokus ligger både på skolnärvaro och skolresultat. Målet är att placerade barn och unga når målen i kärnämnen. För familjehemsplacerade barn fortgår arbetet utifrån modellen SkolFam (skolsatsning i familjehemsvård) där barnens insatser för stöd till lärande kartläggs och individanpassas i samverkan mellan skola och socialtjänst. Vid oundvikliga uppbrott från förskola eller skola ska kompensatoriska åtgärder erbjudas för att motverka de problem som uppbrottet kan medföra. Barn som placeras ska genomgå hälso-och tandundersökning. Nämnden samverkar med Regionen och utbildningsnämnden i detta arbete. Stödet till barn och deras föräldrar och arbetet med eftervård i öppna former fortsätter att utvecklas.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

3 Hälsa och välbefinnande

4 God utbildning för alla

10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Placerade barn och unga får godkänt i kärnämnen

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Nämndmål: 1.4.3 I Bromma deltar personer med funktionsnedsättning i samhällslivet på lika villkor som andra

● Uppfylls helt

Beskrivning

Inom nämndens alla verksamheter beaktas att alla människor på lika villkor ska ha möjlighet till delaktighet och deltagande i såväl samhällslivet som arbetslivet.

Arbetet fortsätter med att öka kvaliteten i handläggningen och i utförandet av insatser för personer med funktionsnedsättning. Arbetet sker i enlighet med Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023, program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018–2022 samt program för ett jämställt Stockholm 2018–2022.

Kollegial observation fortsätter att användas för kvalitetsutveckling inom LSS-verksamheter och socialpsykiatriens verksamheter. Insatser riktade till personer med funktionsnedsättning

och till personer inom socialpsykiatrins målgrupp ska anpassas till den enskildes individuella behov. Insatserna utformas tillsammans med den enskilde och ska stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv.

Insatser som ledsagning och personlig assistans ska vara flexibla för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i samhällslivet på lika villkor. Personer med funktionsnedsättning ska ha jämlika möjligheter att uppnå bästa möjliga hälsa. Inom grupp- och servicebostäder ska aktiviteter genomföras som främjar bra matvanor och fysisk aktivitet hos de boende.

Användandet av digitalisering och välfärdsteknik ska utvecklas inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Grupp- och servicebostäder ska tillhandahålla bättre möjligheter till digital kommunikation så boende och personal ska kunna tillgodogöra sig de möjligheter som digitaliseringen erbjuder. I samarbete med äldreomsorger ska en översyn göras av möjligheten att samverka kring utvecklingen av en fixartjänst som ska stödja äldre och personer med funktionsnedsättning med enklare digital teknik i hemmet.

Personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet till att delta i sysselsättning eller arbetsliv på jämlika villkor som andra och kunna försörja sig själva. Förvaltningen fortsätter att utveckla arbetssätt och stödja personer med funktionsnedsättning och personer inom socialpsykiatrins målgrupp i detta. Inom Västerorts aktivitetscenter (VAC) som från den 1 januari byter namn till Bromma arbetsmarknadscenter, fortgår arbetet med att erbjuda mer arbetslivsinriktade insatser för att stötta personer inom socialpsykiatrins målgrupp att komma närmare arbetslivet. Inom dagliga verksamhet ska arbetet fortsätta utvecklas för att personer med insatsen daglig verksamhet (LSS) ska komma vidare mot arbete, bland annat i samarbete med det lokala näringslivet samt genom en ny mer arbetslivsinriktad verksamhet på nämndens nya förvaltningskontor i Bromma Blocks. Personer med omfattande funktionsnedsättning som inte kan tillgodogöra sig arbetslivsinriktade insatser ska erbjudas en meningsfull vardag med inflytande och delaktighet i planeringen av sina aktiviteter utifrån den enskildes önskemål och förmågor.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

3 Hälsa och välbefinnande

5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet

16 Fredliga och inkluderande samhällen

Förväntat resultat

Antalet utbildade kvalitetsobservatörer inom förvaltningens LSS-verksamheter och verksamheter inom socialpsykiatri ökar

Antalet personer med funktionsnedsättning och personer inom socialpsykiatrins målgrupp som ges möjlighet att delta på arbetsmarknaden ökar

Bostäder med särskild service har tillgång till datorutrustning

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetsätt ska utvecklas som leder till att fler personer inom socialpsykiatri kommer vidare mot arbete på den öppna arbetsmarknaden	2021-01-01	2022-12-31	
 Avdelning Socialtjänst och fritid och avdelning äldreomsorg ska se över möjligheten att samverka kring utvecklingen av en fixartjänst som ska stödja äldre och personer med funktionsnedsättning med enklare digital teknik i hemmet.	2022-01-01	2022-12-31	
 Planera och genomföra aktiviteter som främjar bra matvanor och fysisk aktivitet hos boende i gruppboendestäder och serviceboendestäder	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål kommer att uppfyllas under året. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för 15 av 18 underliggande indikatorer prognostiseras att uppnås helt och årsmålen för tre indikatorer att uppnås delvis. Underliggande nämndmål bedöms också att uppfyllas

En rättssäker och likställd handläggning av hög kvalitet

Äldre som ansöker om en vård- och omsorgsinsats ska få en rättssäker och likställd handläggning av sitt ärende. Det säkerställs bland annat genom att den äldre ges löpande information och vägledning av biståndshandläggaren under handlägningsprocessen. Den äldre har möjlighet att vara delaktig under utredningens gång genom kontakt per telefon eller hembesök, samt får ta del av beslut och utredning. Om biståndshandläggaren överväger ett beslut om avslag har den äldre möjligheten att yttra sig över utredningen innan ett beslut fattas.

För att uppnå likställighet i handläggningen och ett gemensamt lärande i arbetsätt genomförs kollegiala ärendedragningar där biståndshandläggarna får stöd av kollegor och chef kring bedömning och beslut. Jämställdhetsperspektivet integreras i biståndshandläggningen och varje enskild persons behov bemöts oavsett kön. För att säkerställa att biståndshandläggaren inte fattar beslut baserade på stereotypa föreställningar om kön och traditionella könsroller så görs en normkritisk analys vid ärendedragning.

Enheten för biståndshandläggning följer noggrant och systematiskt biståndsbesluten som överklagas och går till förvaltningsdomstol. Domarna som inkommer analyseras tillsammans med medarbetare och dokumenteras. Under perioden har 24 ansökningar om särskilt boende avslagits varav sju beslut har överklagats där dom har fallit. Av de sju beslut som överklagats har två gått emot förvaltningens bedömning. Därutöver har 39 övriga ansökningar avslagits helt eller delvis under perioden januari till augusti. Merparten av ansökningarna rörde korttidsboende och riksfärdtjänst. Av dessa avslagsbeslut har fem beslut överklagats vid dom. En dom, som avsåg hemtjänst, gick mot förvaltningens bedömning. Antalet domar bedöms vara för litet för att kunna göra några djupare analyser av utfallet. En generell bedömning är

att förvaltningsrätten tillstyrkt förvaltningens beslut när utredningen har kunnat påvisa att den äldres behov kan tillgodoses på annat sätt. Vid tillfällena där förvaltningsrätten har bedömt på ett annat sätt än stadsdelsnämnden kan ibland synen på vad som är hög ålder vara olika.

Delaktighet

Den äldre ska, så långt det är möjligt, vara delaktig i hur och när den beviljade hjälpen utförs. I årets resultat från Socialstyrelsen brukarundersökning framkommer att 84 procent av de svarande med hemtjänst i Bromma upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs, vilket är en förbättring jämfört med tidigare undersökning. Ett centralt arbetssätt för att uppnå delaktighet i hemtjänsten är beställning av insatser enligt ramtid. Ramtid innebär att den äldre får ett biståndsbeslut om antalet beviljade timmar per vecka eller per månad. Utifrån ramtiden ska hemtjänstpersonalen lämna utrymme för den äldre att själv få påverka hur och när insatserna ska genomföras. Biståndshandläggare får stöd kring ramtid och både utredningar och beställningar granskas av handledare för att säkerställa följsamhet. På motsvarande sätt sker en dialog mellan den äldre och hemtjänstpersonalen för att hjälpen ska utformas utifrån individuella önskemål. Samtidigt finns fortsatt behov av förbättringar. Beställare och utförare behöver nå en ökad samsyn kring innebörden av ramtid och arbetssättet behöver i högre utsträckning tillämpas av samtliga hemtjänstutförare i Bromma. För att förbättra förutsättningarna att möta den äldres förväntningar och skapa ökad delaktighet för den äldre har Bromma hemtjänst startat ett arbete med att tydliggöra rutinerna kring det första mötet med en ny brukare. Vid tillfället får hemtjänsten möjlighet att beskriva hur hemtjänsten fungerar, men framförallt att tillsammans med den äldre planera hur omsorgen ska utföras.

82 procent av omsorgstagarna på vård- och omsorgsboenden upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs, vilket är en stor förbättring jämfört med den senaste brukarundersökningen 2020. Utfallet var då 74 procent. På boendena förs en kontinuerlig dialog med de boende och närstående kring hur insatserna kan genomföras utifrån individuella behov och önskemål. Varje boende har också en egen kontaktperson som ansvarar för att, i samråd med boende/närstående, upprätta en genomförandeplan utifrån hur den boende vill ha sin vardag. På avdelningar med somatisk inriktning finns vidare möjligheten för de boende att delta i boråd och matråd och därigenom vara delaktiga.

Nöjda och trygga äldre

Alla äldre med insatser inom äldreomsorgen ska känna sig nöjda och trygga med sitt stöd. I brukarundersökningen anger 85 procent att de är nöjda med sin hemtjänst och lika stor andel uppger att de är trygga med hemtjänsten. Tryggheten har ökat sedan föregående undersökning. För att ännu fler äldre med hemtjänstinsatser ska känna sig trygga och nöjda med sitt stöd fortsätter Bromma hemtjänst bland annat sitt arbete med att höja kontinuiteten. Målet är att en hemtjänsttagare ska träffa max tio olika personal under en tvåveckorsperiod. Bromma hemtjänst har under perioden påbörjat ett arbete för att nå en högre kontinuitet för den äldre. Målet ska bland annat nås genom att bemanningen planeras utifrån den ordinarie personal som finns och utifrån mindre geografiska team kring brukarna. Detta väntas bidra till att antalet personer som besöker brukarna kommer att minska.

Bland de svarande på vård- och omsorgsboende anger 87 procent att de är nöjda med sitt

boende och 88 procent anger att de är trygga i sitt boende. Nöjdheten har ökat något och tryggheten har minskat något i jämförelse med föregående undersökning.

Ett led i arbetet att skapa trygghet och nöjdhet är gott bemötande och kommunikation. All personal ska arbeta utifrån en gemensam värdegrund och ett personcentrerat förhållningssätt. Löpande kommunikation sker genom att vård- och omsorgsboendena exempelvis informerar om förändringar i verksamheten och via månadsbrev håller kontakt med närstående. De boendes kontaktperson har också en viktig roll i att förmedla information mellan boendet och den äldre.

De resultat som presenteras i tertiärrapporten omfattar verksamheter i både kommunal och enskild regi. De olika verksamheternas resultat skiljer sig åt. Som ett steg i att öka likvärdigheten i kvalitet mellan verksamheterna i Brommas kommunala regi pågår ett arbete med att utveckla och uppdatera gemensamma rutiner utifrån gällande lagar och föreskrifter. Syftet är att stödja medarbetarna i att utföra insatserna på ett säkert och kvalitativt sätt i mötet med den äldre.

Ytterligare ett steg i att höja kvaliteten för den äldre är kompetensutveckling för personalen. Ökad kunskap hos medarbetarna förväntas leda till en ökad nöjdhet hos de äldre.

Inom hemtjänsten går en medarbetare utbildning till reflektionshandledare enligt Silviahemmets filosofi. Samtlig omvårdnadspersonal går löpande webbutbildningarna Demens ABC och Demens ABC+. Inom enheten för biståndshandläggning har flera medarbetare utbildats kring våld i nära relation. Flera verksamheter har påbörjat utbildning i psykisk ohälsa hos äldre.

Mat och måltider

För de boende vid vård- och omsorgsboende ska måltiden vara en trevlig stund att se fram emot. Enligt brukarundersökningens resultat upplevde 75 procent av de svarande att måltiderna är en trevlig stund på dagen, vilket är en förbättring sedan den senaste undersökningen. Det finns skillnader i utfallet mellan de olika boendeenheterna. Mälarbacken och Brommagården har egna tillagningskök vilket kan tänkas bidra till att verksamheterna kan säkerställa att maten är vällagad och näringsrik. Under sommaren har kaffestunder och grillmiddagar kunnat erbjudas utomhus, vilket är ett sätt att göra måltiden trevligare och förhöja upplevelsen i vardagen. Verksamheterna utvecklar kontinuerligt måltidssituationen så att den ska vara lugn och trivsamt med god och näringsrik mat. På Mälarbacken finns exempelvis kostombud som gör måltidsobservationer var tredje månad för att belysa utvecklingsområden.

Tänkbara förklaringar till att inte fler av omsorgstagarna upplever att måltiden är en trevlig stund i vardagen återfinns bland genomförda observationer av måltidssituationen. Det har exempelvis framkommit att måltiderna bör presenteras på ett mer detaljerat sätt kring vad som serveras och att personalen behöver vara mer delaktiga för att stödja ett socialt umgänge och samtal vid borden. För att kunna garantera att alla äldre ska känna välbefinnande och vara välnärda är det av vikt att konsultation av dietist sker vid behov. Det finns även en viss skillnad i hur ofta de olika boendena tar hjälp av förvaltningens dietister. En uppföljning av boendeenheternas användning av dietister planeras ske under hösten.

Förebyggande arbete och anhörigstöd

Under andra tertialet har Brommas öppna verksamheter kunnat ha öppet för besökare igen efter en tid med begränsat program på grund av pandemin. Friskvårdscentrums gym har hållit öppet under hela året, vilket har varit mycket uppskattat då det under pandemin varit en stor efterfrågan på möjlighet att besöka gymmet.

Brommas seniorer som nyttjar den förebyggande verksamhetens aktiviteter ska uppleva trygghet och välbefinnande. Enheten för förebyggande verksamhet har därför intervjuat seniorer kring hur de upplever att deltagandet i verksamhetens olika aktiviteter har bidragit till att minska känslan av ensamhet. Flera av de svarande uppgav att de inte känner sig ensamma, men flera av dem uppskattade det sociala umgänget och att det var betydelsefullt att komma till verksamheten och träffa andra. Några kommentarer från svaranden var ”Jag lever ensam så det minskar min ensamhet att få komma till er och träffa andra trevliga äldre”, ”Jag mår mycket bättre psykiskt nu när jag kommit igång, har känt mig lite deppig i perioder”, ”Jag är glad hela dagen när jag varit hos er”, ”Vi pratar och umgås medan vi tränar, det är lika viktigt”, ”Det är viktigt för mig att vara med då jag bor ensam sedan min man gick bort” och ”Det sociala med träningen är minst lika viktigt”. Resultatet från intervjuerna kan tolkas som att den förebyggande verksamheten fyller en viktig funktion för stadsdelens seniorer.

Under perioden har fler möten och utbildningar för stadsdelens seniorer kunnat hållas i fysisk form, vilket har uppskattas av alla. Fixaren har fått ökad efterfrågan av sina tjänster och är ungefär på samma nivå som innan pandemin. Fixarens uppdrag har utökats till att även omfatta hjälp med digital teknik. Efterfrågan av fixarens hjälp med digital teknik har också ökat. Under årets två första tertial har fixaren hjälpt 57 seniorer med digital teknik, varav 43 kvinnor och 14 män.

Under våren arrangerades digitala mässor för Brommas äldre vid förvaltningens aktivitetscenter. Mässorna var välbesökta och uppskattade, besökarna kunde bland annat titta på och prova digital teknik så som robotdammsugare och läsplattor. Representant från bank fanns också på plats för att informera om bank-id.

Anhörigstöd

Anhörigstödet syftar till att avlasta och främja fortsatt hälsa hos den som vårdar en närstående i hemmet. Efter att till stor del ha hållits digitalt i början av året har anhörigstödet allt mer kunnat genomföras fysiskt. Ett par anhörigrupper har träffats fysiskt under perioden. Ytterligare en fysisk anhörigrupp med inriktning mot makar vars partner har kognitiv sjukdom har startats upp under andra kvartalet. Anhörigkonsulenterna har fortlöpande samarbete med frivilligorganisationer, Svenska kyrkan, regionen och övriga anhörigkonsulenter. Ett nyhetsbrev kring aktuellt anhörigstöd skickas månadsvis till anhöriga och samarbetspartners. Anhörigkonsulenterna sprider information fortlöpande om olika stödinsatser tillgängliga för alla anhöriga i Bromma, så som föreläsningar, anhörigrupper, poddar med mera.

Utifrån löpande uppföljning av enskilda samtal, och utvärdering av anhörigrupper dras slutsatsen att anhöriga upplever att de får stöd i sin situation och man blir lyssnad till. För att säkerställa att anhörigstödet ligger i linje med Stockholms stads anhörigprogram har en

kartläggning skett av befintligt stöd. Målet är bland annat att identifiera om det finns behov av anhörigstöd riktat mot seniorer som idag inte täcks av utbudet.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande. Att arbeta för bra mat och måltider i äldreomsorgen är exempel på arbete som bidrar till en jämlik hälsa och ett gott liv vilket är en förutsättning för att uppnå målen i agendan.

Jämställdhet

Jämställdhetsperspektivet integreras i biståndshandläggningen och varje enskild persons behov bemöts oavsett kön. För att säkerställa att biståndshandläggaren inte fattar beslut baserade på stereotypa föreställningar om kön och traditionella könsroller så görs en normkritisk analys vid ärendedragning. Inom myndighet finns jämställdhetsombud som fokuserar på jämställdhetsperspektivet i biståndshandläggningen och i det förebyggande arbetet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	75 %	63 %	80 %			70 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	60 %	51 %	64 %			58 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andel digital natttillsyn i hemtjänsten				100 %		0 %	Tas fram av nämnd	2022
Analys Staden centralt ansvarar för implementering av digital natttillsyn. Implementeringen har ännu inte påbörjats, därav nämndens årsmål 2022.								
  Andel digitala inköp i hemtjänsten						20 %	Tas fram av nämnd	2022
Analys En stadsgemensam mätmetod saknas för indikatorn. Verksamheten i egen regi gör dock bedömningen att digitala inköp av matvaror genomförs i mer än 50 procent av matinköpen. Digitala inköp görs via Mathem i samverkan med de kunder som vill och har förmåga.								
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan	84 %	78 %	87 %			86 %	86 %	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten								
Analys								
Uppföljningen av indikatorn innefattar alla hemtjänsttagare som stadsdelsnämnden har fattat beslut om oavsett regiform. Inom egen regi planeras utförandet av insatserna tillsammans med brukaren vid nytt ärende eller vid nytt beslut. Verksamheten har påbörjat en kartläggning av kontinuitet och rutiner vid uppstart av nya och uppdaterade ärenden för att säkerställa brukarnas delaktighet i planering av insatsernas utförande.								
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	82 %	78 %	85 %			78 %	78 %	2022
  Andel smarta lås i hemtjänsten				100 %		0 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten	85 %	87 %	85 %			81 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	88 %	88 %	88 %			86 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar						20 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	94 %	87 %	97 %	100 %		93 %	93 %	2022
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	85 %	82 %	86 %			86 %	86 %	2022
Analys								
Uppföljningen av indikatorn innefattar alla hemtjänsttagare som stadsdelsnämnden har fattat beslut om oavsett regiform. Inom egen regiverksamhet fortsätter arbete med kontinuitet och delaktighet vilket förväntas öka andelen nöjda hemtjänsttagare.								
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	87 %	90 %	86 %			82 %	82 %	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod				12,3		10	Max 10 personer	2022
Analys								
Uppföljningen av indikatorn innefattar alla hemtjänsttagare som stadsdelsnämnden har fattat beslut om oavsett regiform. Ett arbete har påbörjats inom egen regi som förväntas öka kontinuiteten väsentligt. Samtliga verksamheters grundschema ska planeras om, där fokus kommer att ligga på arbete i mindre geografiska team kring brukarna. Detta kommer att leda till minskat antal personal som brukaren möter.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i nära samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna göra en fördjupad utredning om hur verksamhets- och avtalsuppföljningen inom äldreomsorgen kan utvecklas i syfte att kvalitetssäkras och bli mer likvärdig över staden	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med äldrenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna, AB Familjebostäder, AB Svenska Bostäder, AB Stockholmshem och Micasa Fastigheter i Stockholm AB ta fram rutiner för att arbeta med vråkningsförebyggande åtgärder riktade mot personer över 65 år som inte är i behov av socialpsykiatrisk stöd	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram uppdragsbeskrivningar för specifika funktioner utifrån utredningsuppdraget om regionalisering av funktioner	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna och Region Stockholm se över vilka system som möjliggör för gemensam journalföring mellan staden och Region Stockholm	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med servicenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda äldre direkt som en väg in för alla Stockholms äldre	2022-01-01	2022-08-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna inventera behovet av personliga ombud för äldre med psykiska funktionsnedsättningar samt se över dessas organisering	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra en kartläggning av äldreomsorgspersonalens kompetens kring skyddsåtgärder och samtycke. Detta för att kunna få en överblick av behovet av utbildning till berörda personalgrupper	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna kartlägga och ge förslag på nivå för grundbemanning för samtliga personalkategorier vid vård- och omsorgsboende	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna med stöd från kommunstyrelsen utreda införandet av egenanställd bemanningspersonal som har tillsvidareanställning och som arbetar i ett lämpligt geografiskt område	2022-01-01	2022-08-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys			
Förvaltningens arbete med att kartlägga och utreda hur det ser ut idag har påbörjats. Förvaltningen sammanställer ett PM under hösten.			
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen besluta om upphandling av nytt system för att ersätta Schemas	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och med stöd av kommunstyrelsen ta fram en uppföljningsmodell för HSL, inklusive särskilda HSL-inspektörer/observatörer	2022-01-01	2022-08-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Micasa Fastigheter i Stockholm AB se över stadens beredskap vid värmeböljor ur ett verksamhetsperspektiv	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna se över organisationen för tryggt mottagande och om det finns behov av bemanning även andra tider än dagtid	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram mätmetoder för den enskildes och där lämpligt anhörigas upplevelse av kontakten med beställarenheterna för att kunna säkerställa systematisk kvalitetsutveckling	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna upphandla sociala besök vid vård- och omsorgsboenden och servicehus	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna upprätta en stadsgemensam strategi för trygghetsskapande teknik på vård- och omsorgsboenden	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda hur arbetet med hälsofrämjande och rehabiliterande arbetssätt i vardagen kan utvecklas inom stadens äldreomsorg på ett systematiskt sätt under ledning av medicinskt ansvarig person för rehabilitering	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska med stöd av kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna vid behov ta fram ett digitalt stödsystem för att arbeta med avvikelsehantering och klagomål	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska stötta lämplig stadsdelsnämnd i uppstarten av en kommunövergripande verksamhet för äldre personer med psykisk ohälsa	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en stadsgemensam utbildningsplan för äldreomsorgen för att säkerställa rätt kompetens i hela staden	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 1.5.1. I Bromma har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Äldreomsorgen i Bromma ska kännetecknas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande, vilket möjliggör en hög livskvalitet för Brommas äldre.

Lärdomar av pandemin

Covid-19-pandemin har inneburit stora påfrestningar för äldreomsorgen men också möjligheter. Utifrån lärdomar från pandemin fortsätter äldreomsorgens verksamheter med förstärkta hygienrutiner och extra försiktighetsåtgärder för att minska risken för spridning av covid-19. Ett arbetssätt med så kallad ”nudging” utvecklas för att stödja medarbetare i att göra rätt val och förändra beteenden för en smittsäker vård och omsorg. Uppföljningen av hygienobservationer utvecklas så att verksamheterna på ett systematiskt sätt ska kunna analysera brister och vidta åtgärder. Verksamheterna utvecklar och förstärker det goda samarbete som utvecklas mellan stadsdelsförvaltningen och regionen som en följd av pandemin i syfte att förbättra patientsäkerheten. Kris- och beredskapsplaner uppdateras inom samtliga verksamheter med utgångspunkt i lärdomar från krishanteringen under pandemin. Förutsättningar för ett närmare ledarskap stärks genom färre medarbetare per chef för att bättre kunna stötta och utveckla medarbetare i sitt vård- och omsorgsuppdrag, bland annat med avseende på ett aktivt smittskyddsarbete. Det övergripande målet är att kunna ge en trygg vård och omsorg för Brommas seniorer.

Förebyggande arbete och stöd till anhöriga

Pandemin har inneburit social isolering och ofrivillig ensamhet för många äldre. Därför har aktivitetscenter och öppna träffpunkter en viktig roll i arbetet med att skapa delaktighet och motverka ofrivillig ensamhet och isolering. Under förutsättning att inga nya restriktioner införs för att minska smittspridning ska antalet deltagare i aktiviteterna på förvaltningens aktivitetscenter och öppna träffpunkter öka. Arbetet med att utveckla verksamheten i samarbete med besökarna och civilsamhället ska fortsätta. Information om vilka aktiviteter som erbjuds ska förbättras för att nå fler besökare, bland annat genom ett utökat samarbete med Brommas vårdcentraler. Möjlighet ska ges till gemensamma måltider, social gemenskap och fysisk träning. För att bryta social isolering och ensamhet ska det finnas mötesplatser och träffpunkter i stadsdelen som är öppna även vid storhelger och under sommaren. I samarbete med socialtjänst och fritid utvecklas en digital fixartjänst som ska stödja Brommas seniorer med enklare digital teknik i hemmet. Målet är att underlätta äldres förutsättningar att leva ett självständigt liv och kunna vara delaktig i samhällslivet.

Anhöriga som vårdar en närstående i hemmet gör ett stort och viktigt arbete. Dialogen med och stödet till anhöriga behöver vidareutvecklas i syfte att avlasta och främja fortsatt hälsa hos den som vårdar. Stödet ska vara förebyggande, flexibelt och av god kvalitet.

Anhörigkonsulenten har en viktig roll i arbetet och ges i uppdrag att med grund i Stockholms stads program för stöd till anhöriga kartlägga befintligt anhörigstöd och föreslå förbättringar.

Rättssäker och likställd handläggning

Alla äldre i behov av stöd ska erbjudas en rättssäker och likställd handläggning. De äldre bemöts likvärdigt och respektfullt. Jämställdhetsperspektivet ska integreras vid beslutsfattande för att möta den enskildes behov oavsett kön. Vid biståndsbedömning ska särskild hänsyn tas till hög ålder, oro och ensamhet.

Biståndshandläggarna ska arbeta med förebyggande information om det stöd som finns inom kommunens äldreomsorg och vilka insatser samhället i övrigt kan tillgodose på annat sätt. Av

särskild vikt i sammanhanget är att nationella minoriteters rättigheter ska tillvaratas. Möjlighet till muntlig och skriftlig information samt aktiviteter på sitt eget språk ska erbjudas. Arbetet med de förebyggande och rehabiliterande insatserna ska stärkas genom bland annat ökad samverkan med den öppna förebyggande verksamheten och regionens verksamheter.

Nöjda och trygga äldre som har valfrihet och upplever självbestämmande

Andelen äldre som är nöjda och trygga med äldreomsorgens insatser, samt upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs, ska öka. Nöjdheten och tryggheten mäts i den årliga brukarundersökningen och för att ytterligare förbättra resultaten kommer arbetet med att utveckla äldreomsorgen ske på olika sätt. Utifrån dagsaktuellt behov och önskemål ska den äldre kunna påverka innehåll och utförande av de beviljade insatserna. Arbetet med ramtid ska fortsätta att utvecklas för att Brommas seniorer utifrån sina förutsättningar ska kunna vara delaktiga i planeringen av insatserna.

Ett aktivt och systematiskt arbete med värdegrunden fortsätter i syfte att höja kvaliteten i verksamheterna. Ett annat viktigt arbete för ökad kvalitet för de äldre är det utvecklingsarbete kring mat och måltider som fortgår. Maten ska ha ett bra näringsinnehåll, vara aptitlig och i allt högre grad ekologisk. De äldre ska kunna påverka vad som serveras. Matlyftet, som syftar till att motverka undernäring och ofrivillig ensamhet, ska fortsätta.

För att ge de äldre en ökad känsla av nöjdhet och trygghet ska äldreomsorgens verksamheter kännetecknas av god personalkontinuitet. Arbetet med att förbättra kontinuiteten behöver intensifieras då resultatet för hemtjänsten inte uppnått kommunfullmäktiges mål avseende personalkontinuitet de senaste åren. För att öka kontinuiteten behöver andelen personal med timanställning minska och schemalaggningsen läggas om på ett sätt som gör att befintliga personalresurser används bättre.

Antalet äldre med demenssjukdomar och psykisk ohälsa ökar. Medarbetarnas kompetens kring hur man bemöter olika former av demensproblematik och psykisk ohälsa behöver stärkas för att öka nöjdheten och tryggheten med vård- och omsorgsinsatserna. Ett antal enheter som arbetar med äldre som har en demenssjukdom är Silviacertifierade och ett antal Silviasystrar och Silviasjuksköterskor är utbildade. Målet är att alla enheter på sikt ska vara Silviacertifierade. Alla medarbetare som kommer i kontakt med demenssjuka och deras anhöriga ska genomgå utbildningen Demens ABC och Demens ABC+. Fler medarbetare ska också erbjudas kompetensutveckling kring förebyggande insatser och bemötande vid psykisk ohälsa. Ytterligare en kompetenshöjande insats som planeras för att förbättra bemötande, kommunikation och upplevd trygghet är kunskaper i det svenska språket. För att öka förståelse och möjligheten att obehindrat kunna kommunicera med de äldre ska språkkompetensen hos medarbetare höjas där behov finns.

Boende i vård- och omsorgsboende ska erbjudas egen tid samt daglig utevistelse och sociala aktiviteter för en ökad livskvalitet. Verksamheterna ska skapa möjlighet för sociala besök. De boende ska även erbjudas en individcentrerad och sammanhållen vård- och omsorg av hög kvalitet. Detta nås genom ett fortsatt och utvecklat samarbete med Region Stockholm. Det

pågående utvecklingsarbetet utifrån lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård ska fortsätta. För att säkerställa en trygg och säker hemgång från sjukhus till det egna hemmet fortsätter Tryggt mottagande sin verksamhet.

Digitalisering och välfärdsteknik ska vara ett hjälpmedel och utvecklas för att effektivisera och förbättra omsorgen samt öka trygghet och valfrihet för de äldre. Medarbetarnas digitala kompetens ska stärkas. I samverkan med äldreförvaltningen och andra stadsdelar ska arbetet med välfärdsteknik och innovation så som digitala inköp, smarta lås och digital nattinsyn utvecklas och intensifieras.

Kvalitetsutveckling

Stockholms stads kvalitetsprogram ska utgöra en grund för arbetet med att öka kvaliteten för Brommas äldre. För att utveckla kvaliteten inom äldreomsorgen pågår en rad förändringsledningsprojekt inom avdelningen. Bland annat kring en förbättrad kontinuitet inom hemtjänsten och digitalt stöd och kompetens riktat mot seniorer.

I syfte att utvärdera att kvalitetshöjande insatser ger effekt intensifieras den individuella kvalitetsuppföljningen av beslutade insatser. Resultatet av kvalitetsuppföljningen ska användas för kvalitetssäkring av biståndet och vara en del av verksamhetsuppföljningen av utförare av hemtjänst och vård- och omsorgsboende.

Kommunikation och tillgänglighet

Det ska vara enkelt för såväl brukare som närstående att komma i kontakt med äldreomsorgens verksamheter och att lämna synpunkter eller klagomål. För att värna om de äldres valfrihet ska internt och externt informationsmaterial finnas tillgängligt och vara aktuellt.

Genom nämndens pensionärsråd kommuniceras information om vad som är på gång i stadsdelen och äldre ges inflytande och insyn i ärenden och frågor som berör äldres levnadsförhållanden. Rådet är också en viktig plattform för äldre att väcka initiativ till förbättringar för Brommas äldre.

Äldrevänlig stad

Förvaltningen ska bidra till att Stockholm är en äldrevänlig stad. Äldreomsorgen i Bromma arbetar aktivt i enlighet med handlingsplanen för en äldrevänlig stad. Detta sker bland annat genom delaktighet genom nämndens pensionärsråd och social inkludering som erbjuds äldre vid förvaltningens öppna mötesplatser.

Handlingsplanen fokuserar på fem utvecklingsområden:

- delaktighet och inflytande
- samverkan och partnerskap
- social inkludering
- bostäder och stadsmiljö
- kommunikation och information

AGENDA 2030

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

2 Ingen hunger

3 Hälsa och välbefinnande

5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Biståndshandläggningen är rättssäker, likställd och av hög kvalitet.

Andelen äldre som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs ökar.

Andelen äldre som är nöjda och trygga med äldreomsorgens olika insatser ökar.

De äldre upplever att måltidssituation är god.

Hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter färre antal personer under en 14-dagarsperiod jämfört med 2021.

De sociala mötesplatserna erbjuder aktiviteter som främjar gemenskap för att minska isolering och ensamhet, särskilt för de äldre som inte omfattas av biståndsbedömd verksamhet.

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel biståndsbeslut som i förvaltningsdomstol gått förvaltningen emot där analys har genomförts				100		100 %		2022
 Andel enheter inom vård- och omsorgsboende i egen regi som har en strukturerad egenkontroll av HSL-dokumentation				100 %		100 %		2022
 Andel enheter inom äldreomsorg i egen regi som har en strukturerad egenkontroll av SOL-dokumentation				100 %		100 %		2022
 Andel medarbetare inom hemtjänst i egen regi som genomfört webbutbildning				100 %	80 %	80 %		2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
en Demens ABC								
 Andel medarbetare på vård- och omsorgsboende i egen regi som genomfört webbutbildning en Demens ABC				100 %		80 %		2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fortsätta arbetet med Matlyftet i syfte att motverka undernäring och ofrivillig ensamhet	2020-01-01	2022-12-31	
 Fortsätta utbilda medarbetare i kohortvård	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningens kvalitetsledningssystem i enlighet med SOSFS 2011:9 i ILS-webb ska färdigställas och implementeras på enhetsnivå.	2022-01-01	2022-12-31	
 Genomföra nudginginsatser inom äldreomsorgens verksamheter	2022-01-01	2022-12-31	
 Medarbetarnas kompetens inom demens, språk och geriatrik ska utvecklas.	2021-01-01	2022-12-31	
 Riskbedömningar för fall, nutrition och trycksår ska registreras i Senior Alert.	2020-01-01	2022-12-31	
 Samverka med vårdcentralerna kring uppsökande verksamhet av äldre som lever i ensamhet	2022-01-01	2022-12-31	
 Utveckla uppföljningsinstrument för uppföljning av egenkontrollers resultat för ändamålsenliga åtgärder	2022-01-01	2022-12-31	
 Varje avdelning ska genomföra en aktivitet inom det ANDT-förebyggande arbetet	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet kommer att uppfyllas under året. Bedömningen grundas på att alla fem verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet bedöms uppfyllas helt.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 2.1, Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv**, gör förvaltningen bedömningen att målet kommer att uppfyllas.

Förvaltningen arbetar för ett gott företagsklimat som gör att företag vill etablera sig i stadsdelsområdet. Arbetet fortgår inom ramen för näringslivspolicyn. Företagandet och företagsklimatet främjas bland annat genom en samverkan med företagarföreningen och

polisen kring trygghetsfrågor. Därutöver diskuteras pågående och kommande exploateringar samt trafik och infrastrukturlösningar. En ny företagardialog kommer att genomföras i samverkan med Stockholm Business Region under oktober.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 2.2, *Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamhetens skiftande behov*, gör förvaltningen bedömningen att målet kommer att uppfyllas.

I Bromma ska människor oavsett funktionsförmåga bo i en bra välfungerande boendemiljö med närhet till förskolor, grönområden och service. Förvaltningen är en aktiv part i stadsutvecklingen och arbetar för ett hållbart stadsdelsområde. Fram till år 2025 projekteras 42 bostäder med särskild service. Samverkan sker med olika parter i planeringsprocessen för att säkerställa att förskolelokaler planeras in på platser där barnen kommer att bo.

Tillgängligheten i verksamhetslokaler och i parker och naturområden ska vara god. Under sommaren inventerade sommarjobbande ungdomar verksamhetslokaler och besöksmål utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Ungdomarna identifierat både brister och goda exempel.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 2.3, *Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet*, gör förvaltningen bedömningen att målet kommer att uppfyllas.

För att minska förvaltningens klimatpåverkan sker allt fler transporter inom förvaltningens verksamheter med elcyklar, elbilar och kommunala färdmedel. Många möten fortsätter att genomföras digitalt vilket innebär ett minskat resande. Av förvaltningens bilpark drivs 72 procent enbart med el.

Gång- och cykelvägar inom stadsdelsområdet ska vara trafiksäkra, med god tillgänglighet och framkomlighet för alla trafikanter. Vårens och sommarens insatser på gång- och cykelbanor på parkmark har fungerat tillfredställande vilket också återspeglas i ett fåtal felanmälningar.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 2.4, *Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring*, gör förvaltningen bedömningen att målet kommer att uppfyllas.

Tillgången till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö har stor betydelse för människors livskvalitet oavsett ålder. Förskolebarnen får möjlighet till eget skapande, kulturupplevelser och förståelse för kultur genom undervisningen på förskolorna. Ungdomar i Bromma är generellt nöjda med tillgången till meningsfulla fritids- och idrottsaktiviteter samt tillgången till kulturaktiviteter. Äldre erbjuds både kultur och fysiska aktiviteter inom äldreomsorgens verksamheter.

Olika insatser genomförs för att möjliggöra olika aktiviteter i parker och naturområden och för att utveckla och tillgängliggöra utemiljön. För att öka upplevelsen av trygghet förstärks belysning vid utegym och lekplatser.

För att öka brommabornas delaktighet i utvecklingen av spontanaktiviteter i park- och naturmiljö ska kommunikationen med brommaborna stärkas genom en kampanj för att samla in synpunkter, förslag och önskemål.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 2.5, *Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö* gör förvaltningen bedömningen att målet kommer att uppfyllas.

Förvaltningens verksamheter arbetar för en hållbar miljö genom att på olika sätt minska sin klimatpåverkan. Genom information och regelbunden kommunikation involveras brommaborna i klimat- och miljöarbetet. Kommunikationen med brommaborna har stärkts under perioden.

Det pågår en dialog med fastighetsägare där matavfallssortering saknas med avsikt att säkerställa att samtliga verksamheter som berörs av matavfallsobligatoriet förses med nödvändig infrastruktur för matavfallsinsamling.

Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider har minskat jämfört med föregående år. Arbetet fortgår i enlighet med stadens strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat.

Energibesparande åtgärder fortsätter genomföras och den biologiska mångfalden värnas genom en rad naturvårdande åtgärder.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål kommer att uppfyllas under året. Bedömningen grundar sig på att årsmålet för en av två underliggande indikatorer prognostiseras att uppnås helt och årsmålet för en indikator prognostiseras att uppnås delvis. Nämndmålen prognostiseras att uppfyllas.

Ett gott företagsklimat

Företagandet och företagsklimatet i stadsdelsområdet främjas bland annat genom samverkan med företagarföreningen och polisen kring trygghetsfrågor. Trygghets- och säkerhetsfrågorna står högt på agendan för företagarna i Bromma. Förvaltningen, Bromma-Ulvsunda Företagarförening (BUF) och polisen samarbetar för att föreningens medlemmar ska få information och möjlighet till dialog i denna typ av frågor. En trygghetsvandring med företagarföreningen, kommunpolisen samt tjänstemän från Stockholms stad genomfördes den 6 maj. Förutom trygghets- och säkerhetsfrågor diskuteras pågående och kommande exploateringar samt trafik och infrastrukturlösningar med företagare i Bromma.

Det råder en generell oro inom företagsgrupperna i Stockholm då ny exploatering för bostäder riskerar att tränga ut företagsamheten. Detta eftersom verksamheterna kan riskera att störa de som flyttar in i de nyproducerade lägenheterna. Det råder dock en positiv bild när det gäller utvecklingen av Riksby etapp 1, där även verksamhetslokaler planeras in.

I arbetet med platssamverkan är det lokala näringslivet en viktig part. Inom ramen för

platssamverkan på Brommaplan samverkar förvaltningen initialt med tre fastighetsägare. Därutöver förväntas att andra näringsidkare med verksamhet vid Brommaplan kommer att vilja involveras. Arbetet med att starta upp samverkan med fastighetsägare och företag i Mariehäll inom ramen för platssamverkan har inte påbörjats.

Stockholms stads näringslivspolicy 2020-2024

Arbetet fortgår inom ramen för näringslivspolicyn. En ny företagardialog kommer att genomföras i samverkan med Stockholm Business Region under oktober. Förvaltningen har därutöver påbörjat samverkan med fastighetsägare vid Brommaplan där även Bromma-Ulvsunda Företagarförening avser att inleda ett arbete med rekrytering av nya och före detta medlemmar, vilket ytterligare kan underlätta och stärka en framtida samverkan mellan förvaltningen och företagare i Bromma. I bilaga 4 redovisas förvaltningens näringslivsarbete med näringslivspolicyns fyra fokusområden som grund.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att arbeta för att företag ska vilja etablera sig i Bromma.

Jämställdhet

Ett bra företagsklimat, trygghet och säkerhet för företagare berör och gynnar både kvinnor och män.

Nämndmål: 2.1.1 Bromma är en attraktiv plats att verka på som företagare

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen ska arbeta för ett gott företagsklimat som gör att företag vill etablera sig i stadsdelsområdet. Bostadsutvecklingen i Bromma kan medföra utmaningar för olika branschers utvecklings- och lokalbehov då tidigare företagslokaler rivs och mark exploateras till förmån för bostäder. Resultatet kan bli att medelstora och stora företag väljer att inte etablera sig i Bromma på grund av svårighet att finna anpassade lokaler eller mark för dessa.

Behovet av att tillskapa blandade stadsdelar framförs till exploaterings- och stadsbyggnadskontoret då nya exploateringsområden är under planering. I remissvar gällande detaljplaneärenden framhålls alltid att nämnden vill ha en blandning av bostäder och arbetsplatser eftersom stadsdelar som är befolkade hela dygnet skapar större trygghet.

Förvaltningen ska i samarbetet med företagarföreningen upprätthålla och gemensamt utveckla formen för en god samverkan. Samverkan ska också utvecklas med fler företagare i Bromma. I arbetet med platssamverkan är det lokala näringslivet en viktig part. Förvaltningen ska arbeta för ett stärkt företagarperspektiv i det strategiska trygghetsarbetet och verka för goda förutsättningar för företagandet i hela Bromma.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:
8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

Förväntat resultat

Företagare känner sig trygga i Bromma
Förvaltningen samverkar med fler företagare i Bromma jämfört med 2021
Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal företag förvaltningen samverkat med i Mariehäll						5		2022
 Antal företag som förvaltningen har samverkat med på Brommaplan						5		2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska fortsätta att samverka med Bromma-Ulvsunda företagarförening	2019-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen ska samverka med företagare i Bromma i de stadsdelsområden där platssamverkan sker	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen ska utveckla formerna för trygghetsvandringar med företagare i Bromma	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål kommer att uppfyllas under året. Bedömningen grundar sig på att det underliggande nämndmålet prognostiseras att uppfyllas.

SoL- och LSS-bostäder samt boende för äldre

Det genomförs regelbundna möten med exploateringskontoret för att säkerställa att Bromma får en tilldelning av SoL- och LSS-bostäder. Ansvar för planeringen har övergått till socialförvaltningen. Äldreförvaltningen ansvarar för planeringen av vård- och omsorgsboenden för äldre.

Inom stadsdelsområdet kommer det inte färdigställas några bostäder med särskild service för

personer med funktionsnedsättning under 2022. Fram till år 2025 projekteras 42 bostäder med särskild service inom stadsdelsområdet.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att hitta mer långsiktiga boendelösningar för personer med psykiska funktionsnedsättningar som bor på HVB-hem under en längre tid.

Äldres behov av olika boendeformer presenteras i den årliga uppdateringen av äldreboendeplanen.

Äldre informeras på ett tidigt stadium om sitt eget ansvar för sin boendeplanering och om de boendevalternativ som finns.

Förskolor där barnen bor

Förvaltningen samverkar med olika parter i planeringsprocessen och är en aktiv part i pågående processer kring nybyggnationer i stadsdelsområdet. Detta för att säkerställa att det finns en närhet till förskola där barnen flyttar in. Pågående projekt är koncentrerade till Blackeberg, Annedal, Mariehäll, Riksby, Johannesfred, Smedslätten och östra Alvik. Enligt nuvarande planering kommer en helt ny förskola med sex avdelningar öppnas innan årets slut på Björnsonsgatan.

Behovet av förskolor styrs genom prognostiserat behov av förskoleplatser genom inhämtad statistik avseende den aktuella stadsdelens demografi. Genom att arbeta långsiktigt och noggrant analysera kommande behov i förhållande till befolkningsprognoser kan beslut tas i ett tidigt skede om att avsluta eller fullfölja projekt.

Enkelt avhjälpna hinder

Tillgängligheten i verksamhetslokaler och i parker och naturområden ska vara god. Under sommaren inventerade sommarjobbade ungdomar verksamhetslokaler och besöksmål utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Ungdomarna identifierat både brister och goda exempel. De brister som uppmärksammades handlade framförallt om avsaknaden av handikapptoiletter och om trösklar. Enkelt avhjälpna hinder kommer att åtgärdas av berörda verksamheter.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att arbeta för ett hållbart stadsdelsområde.

Jämställdhet och jämlikhet

I arbetet för att Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov behöver både ett jämlikhetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet och vid beslut om olika åtgärder. I förvaltningens remissvar över detaljplaner och vid samverkan kring kommande stadsutvecklingsprojekt samt i olika dialogforum påtalas behov av mötesplatser, trygghet och tillgänglighet, barnperspektiv samt äldreperspektiv. Arbetet med att åtgärda enkelt avhjälpna hinder fortgår inom förvaltningens verksamheter för att tillgängligheten ska förbättras. Förvaltningen arbetar aktivt för att öka tryggheten i stadsdelsområdet för att förebygga den otrygghet som många kvinnor och flickor upplever i det offentliga rummet.

För att kunna identifiera mönster kring könsskillnader och se över orsaker och behov av

åtgärder genomförs jämställdhetsanalyser kvartalsvis vid inrapportering av ej verkställda beslut bland annat gällande insatsen bostad med särskild service. Det är fler män än kvinnor som söker och beviljas bostad med särskild service i Bromma, vilket även speglar resultatet för staden totalt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				5		0	Tas fram av nämnd	2022

Nämndmål: 2.2.1. I Bromma bor människor i en funktionell boendemiljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

I Bromma ska människor oavsett funktionsförmåga bo i en bra och välfungerande boendemiljö med närhet till förskolor, grönområden och service.

Tillsammans med övriga stadsdelsnämnder inom region Västerort tar förvaltningen ta fram ett gemensamt förslag till boendeplan för SoL- och LSS-bostäder. Syftet med boendeplanen är bland annat att planera och tillgodose alla brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service inom valfrihetssystemet, samt skapa variation i utbudet av bostäder. Planen utgör underlag till socialnämndens stadsövergripande boendeplanering. Inom äldreomsorgen genomförs också boendeplanering regionvis som utgör underlag till den stadsövergripande äldreboendeplanen som revideras årligen.

Under 2020-2021 färdigställdes tio bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning. Fram till år 2025 projekteras 42 bostäder med särskild service.

Förskolelokaler planeras utifrån befolkningsprognoser för olika stadsdelar i Bromma med målet att förskolor ska finnas i nära anslutning till där barnen kommer att bo.

För att säkerställa att gruppboende, särskilda boenden för äldre och förskolelokaler samt parkmark planeras in i nya områdesplaner och detaljplaner, sker samverkan med olika parter i planeringsprocessen. För att lokala strategiska frågor ska kunna tas upp tidigt i planeringsstadiet ingår förvaltningen frekvent i olika samverkansformer med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, Micasa, SISAB, trafikkontoret, utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen.

I förvaltningens yttranden över nya detaljplaneärenden påtalas alltid behovet av olika

boendeformer och förskolelokaler samt vikten av kollektivtrafik och fungerande trafiklösningar. I yttranden påtalas också värdet av Brommas grönområden och att grönkompensation ska utgå där parkmark tas i anspråk vid exploateringar.

Brister i tillgänglighet i parkmiljö och i verksamhetslokaler som hindrar delaktighet ska identifieras och om möjligt åtgärdas. Enkelt avhjälpna hinder ska åtgärdas i både parkmiljö och lokaler. Tillgängligheten i förvaltningens lokaler fortsätter inventeras inom ramen för feriejobb.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

11 Hållbara städer och samhällen

10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Behovet av olika boendeformer för äldre, för personer med funktionsnedsättning och för personer inom socialpsykiatrins målgrupp tillgodoses.

Förskolor öppnas där barnen finns

Tillgängligheten i parker och verksamhetslokaler ökar

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal projekterade lägenheter med särskild service fram till och med 2025						42		2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden är en aktiv part i Brommas stadsutveckling i dialog och samverkan med berörda förvaltningar och bolag	2019-01-01	2022-12-31	
 Tillgänglighetsinventering av förvaltningens lokaler ska fortsatt genomföras inom ramen för feriearbete	2021-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål kommer att uppfyllas under året.

Bedömningen grundar sig på att underliggande indikator och nämndmål prognostiseras att uppfyllas.

Minskat klimatutsläpp

Transporter inom förvaltningens verksamheter sker i allt högre utsträckning med elcykel, elmoped, elbil och kommunala färdmedel. Förvaltningens bilpark består för närvarande av 25 bilar varav 18 drivs med enbart el. Många möten fortsätter att genomföras digitalt vilket innebär ett minskat resande.

För att minska antalet transporter vid tömning av sopkorgar från strandbad och parkmark finns nu 45 skräpkorgar med solcellskomprimering. Dessa effektiviserar arbetet och sänker koldioxidutsläppen för arbetsmomentet. Förvaltningen har dessutom lånat två återvinningsmoduler med tre fraktioner var av trafikkontoret som är utplacerade i strandnära parkmark för ökad återvinning.

Gång- och cykelvägar

Gång- och cykelvägar inom stadsdelsområdet ska vara trafiksäkra, med god tillgänglighet och framkomlighet för alla trafikanter. Under perioden har trafiksäkerhetsåtgärder genomförts i form av beskärning runt trafikskyltar och inklippning av buskage intill gångvägar och trottoarer vilket håller gång- och cykelvägar framkomliga och trafiksäkra. Entreprenörens insatser på gång- och cykelbanor på parkmark har fungerat tillfredställande vilket också återspeglas i ett fåtal felanmälningar. Anmälningarna som inkommit under tertiäl 2 har mestadels handlat om växtlighet som begränsat cyklisters och gångtrafikanternas framkomlighet. Dessa har åtgärdats skyndsamt.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom effektiva transporter med minsta möjliga klimatutsläpp.

Jämställdhet och jämlikhet

I arbetet för att bidra till att Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet behöver både ett jämställdhets- och ett jämlikhetsperspektiv finnas med vid beslut om insatser. Tillgänglighetsförbättringar görs kontinuerligt inom de områden som nämnden ansvarar för. Genom att gång- och cykelbanor på parkmark är framkomliga och trafiksäkra verkar förvaltningen för ökad jämställdhet och jämlikhet.

Nämndmål: 2.3.1 I Brommas verksamheter är transporterna effektiva och hållbara

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom förvaltningen ska transporter vara effektiva med minsta möjliga klimatutsläpp. Vid kortare resor i tjänsten används cykel eller kollektiva färdmedel. Resor med bil görs bara när det bedöms vara det mest resurseffektiva färd sättet.

Pandemin har lett till minskade transporter genom att många möten genomförs digitalt. Den digitala utvecklingen inom förvaltningens verksamheter kommer att påverka mötesformer även efter pandemin. Fler möten kommer fortsättningsvis vara digitala vilket innebär

minskade växthusgasutsläpp.

Antalet bilar inom förvaltningen ska minska och andelen fossilfria bilar ska öka. När bilavtal går ut ska behovet av ny bil övervägas utifrån effektivitet och hållbarhet. Idag leasar förvaltningen miljöbilar, elbilar och laddhybrider. Vid ingång av nya bilavtal ska endast elbilar leasas. Laddstolpar behöver sättas upp på rätt platser i dialog med fastighetsägare.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

7 Hållbar energi för alla

11 Hållbara städer och samhällen

Förväntat resultat

Minskat antal bilar

Ökad andel fossilfria bilar

Minskade växthusgasutsläpp

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel fossilfria bilar i förvaltningens bilpark						70 %		2022

Nämndmål: 2.3.2 Gång- och cykelbanor på parkmark är framkomliga och trafiksäkra

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom att gång- och cykelbanor på parkmark är framkomliga och trafiksäkra verkar förvaltningen för ökad jämställdhet, jämlikhet och minskad klimatpåverkan. Pandemin har lett till att allt fler brommabor transporterar sig med cykel och till fots. Framkomliga och trafiksäkra gång- och cykelbanor innebär också ökad tillgänglighet för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningens beredskap inför vinterns snöfall och halka är hög och det finns en tydlig målsättning. Vinterväghållningen på parkmark i Bromma ska ge hög trafiksäkerhet, god tillgänglighet och framkomlighet för alla trafikanter. Säkerheten för oskyddade trafikanter ska prioriteras. På belysta gång- och cykelbanor och parkvägar ska halkbekämpning ske i sådan omfattning att trafikanter obehindrat och utan risk för personskador kan färdas på ytorna. Halkbekämpning ska utföras vid halkrisk och alltid utföras i samband med snöröjning.

Punktsandning ska ske när fläckvis halka uppstått. Snöröjning ska utföras när snödjupet är tre centimeter. Moddplogning ska vid riklig förekomst av modd utföras så att ytan kan torka upp. Sandupptagningen ska vara avklarad senast 1 maj. Efter varje insats genomförs kontroller, vid

brister i vinterväghållningen och i andra insatser påtalas det till entreprenören.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

- 3 God hälsa och välbefinnande
- 5 Jämställdhet
- 10 Minskad ojämlikhet
- 11 Hållbara städer och samhällen

Förväntat resultat

Låg andel klagomål avseende medborgares upplevelse av framkomlighet och trafiksäkerhet på Brommas gång- och cykelvägar på parkmark.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål kommer att uppfyllas under året. Bedömningen grundar sig att årsmålen för tre av fem underliggande indikatorer prognostiseras att uppnås helt och två delvis. Ett underliggande nämndmål bedöms uppfyllas helt och ett delvis.

Kultur- och fritidsaktiviteter för barn och ungdomar

I medborgarundersökningen visar resultatet att endast 56 procent av de brommabor som besvarat enkäten anser att barn och ungdomar kan ta del av kultur, till exempel gå på teater eller bio, lyssna på musik och använda bibliotek i stadsdelsområdet. Även om utfallet är lågt erbjuds kulturaktiviteter i olika former bland annat inom fritidsverksamheten. Det pågår ett arbete med att utveckla samverkan mellan Musikhuset och Kulturskolan.

Fritidsgården Café U har varit öppen större delen av sommaren. Antalet besökare har dock varit lågt. Under övrig tid har besöksstrycket varit högt.

Under sommaren har Fritiden genomfört ett stort antal lovaktiviteter och arrangerat Bromma Sportscamp i samverkan med nio lokala föreningar. Bromma Sportscamp genomfördes med omkring 50 feriearbetande ungdomar och 160 deltagande barn. Under sommarlovet har fritidsverksamheten även bedrivit sommarparklek i Blacken under fem veckor.

I samarbete med SHIS fortsätter verksamhet riktad mot unga som bor på boendet Kopparbacken. Syftet är att nå ut med information om Fritiden och att arrangera aktiviteter. Målgruppen är fortsatt svår att nå.

Fokus under hösten kommer att läggas på ytterligare trygghetsskapande arbete på fritidsgården Café U i och med de höga besökarsiffrorna på senare tid. Andelen flickor som besökt verksamheten under 2022 har sjunkit något jämfört med 2021. För att öka besökarnas

delaktighet pågår ett arbete med att utveckla gårdsråden med representanter från olika grupper av ungdomar.

I samverkan med Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning drivs en verksamhet en dag i veckan för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. För att öka kännedomen om verksamheten har en fritidsledare från Bromma och en fritidsledare från Hässelby-Vällingby besökt skolor med anpassade klasser för att informera om verksamheten och vilka aktiviteter som erbjuds. Under tertialen har verksamheten utvärderats och rutinerna utifrån detta justerats i syfte att tydliggöra att verksamheten är till för just unga med funktionsnedsättning. Inom samarbetet genomfördes också en idrottsdag för unga med funktionsnedsättning på Hässelby IP i maj, med stor uppslutning.

Kultur och rörelse för barn i förskolan

Barnen får möjlighet till eget skapande, kulturupplevelser och får förståelse för kultur genom undervisningen på förskolorna. Förskolorna breddar barnens kulturarv genom att överföra och utveckla värden och traditioner, bland annat genom att fira olika högtider. Olika kulturer synliggörs i utbildningen.

Under pandemin fick inte barnen möta den professionella kulturen i samma utsträckning som tidigare. I år har förskoleområdena i högre grad börjat anlita professionella kulturutövare genom Kulan, som är stadens mötesplats för samverkan mellan förskolorna och kulturlivet.

Förskolorna besöker regelbundet biblioteken. I ett område finns en väl upparbetad samverkan där personal från biblioteken besöker förskolorna i området och utvecklar läsmiljöerna och presenterar ny litteratur för barnen och pedagogerna. Biblioteken erbjuder också sagostunder och teateruppsättningar.

Projektet som påbörjades under 2020 med Kulturskolan Bromma i syfte att låta barnen dansa med en professionell dansare och öka rörelsen har nu avslutats. Projektet avslutades med att pedagogerna fick danslektioner för vidare arbete med barnen. Under hösten inleds ett nytt samarbete med Kulturskolan men fokus rytmik, sång och språkutveckling.

Den organiserade fysiska aktiviteten har ökat på förskolorna, dels på grund av att rörelsens betydelse lyfts, dels på grund av att undervisningen har bedrivits utomhus till större del. Ett förskoleområde har använt sig av materialet Träning för livet som både inspirerat personalen och barnen. Under hösten kommer en student som läser kandidatprogrammet pedagogik- och folkhälsovetenskap vid Stockholms universitet ha praktik på avdelning förskola. Studenten kommer vara behjälplig med framtagandet av en rörelsestrategi.

Kultur och idrott för vuxna personer med funktionsnedsättning

Det bedrivs ett aktivt kultur- och fritidsarbete inom Brommas grupp- och servicebostäder. Det erbjuds aktiviteter individuellt och i grupp inom respektive boende, och det erbjuds gemensamma aktiviteter för alla boende på grupp- och servicebostäder i egen regi. Under tertialen har två gemensamma aktiviteter genomförts, en fotbollsmatch och en utedag med kubbspel och fika. Kultur- och fritidsnätverket har möten där alla brukare bjuds in för att ha dialog kring önskemål och behov av aktiviteter, vilket ger brukarna möjlighet till delaktighet och inflytande. De gemensamma aktiviteterna skapar möjlighet för brukarna att träffa vänner

utanför den egna grupp- eller servicebostaden. Även staden erbjuder ett rikt kultur- och fritidsutbud riktat till målgruppen.

Kultur och idrott för äldre

Den förebyggande verksamheten har varit igång sedan årets början, dock med vissa begränsningar. Olika aktiviteter så som kulturella och fysiska aktiviteter har funnits att tillgå för seniorerna i Bromma. Aktiviteterna har planerats utifrån rådande restriktioner och utvidgats under under året. Aktiviteterna har inledningsvis i huvudsak genomförts utomhus med ett begränsat antal deltagare men även inomhus utifrån aktivitetens art och väderförhållandena. Huvudfokus har varit på fysiska aktiviteter och social samvaro. Kulturella inslag har funnits flera gånger per månad på de öppna verksamheterna i form av musikunderhållning med mera.

Vid förvaltningens vård- och omsorgsboenden finns exempelvis aktivitetsombud som ansvarar för aktiviteter för de boende. Aktivitetstavlor finns på flera avdelningar, de uppdateras med olika program varje vecka. Några exempel på aktiviteter är fika i trädgården, pussel, bakning, sångstund, högläsning.

För att göra Åkeshovs Arboretum känt för Brommas äldre har parkenheten samverkat med äldreomsorgens förebyggande verksamhet. En informationsfolder om Arboretum är framtagen och distribuerad till äldreomsorgens verksamheter samt till pensionärsorganisationer i Bromma.

Utemiljö

Inom stadsdelsområdet finns vackra promenadstråk, parker, badplatser, motionsspår och naturreservat som även nyttjas av människor som inte bor i Bromma.

Tillgängligheten i utemiljön förbättras löpande och är en naturlig del vid planering för investeringar på parkmarken. För att få in ytterligare perspektiv i arbetet tillvaratas funktionshinderrådets och pensionärsrådets synpunkter om tillgänglighet inför kommande större investeringar och planerade projekt i parkmiljöer. Under sommaren har sommarjobbade ungdomar med funktionsnedsättning bland annat inventerat besöksmål utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Bedömningarna utgör underlag för förvaltningens fortsatta arbete med att åtgärda enkelt avhjälpta hinder i parker och naturområden.

För att möjliggöra för varierande aktiviteter i parker och naturområden genomförs olika insatser. Restaureringen av basketplanen vid Björklunds hage har genomförts i samverkan med Alviks basket och en arbetsgrupp bestående av brommaungdomar. Basketplanen färdigställdes i juni.

Mark som inte är parkmark och som inte ska exploateras är ofta outnyttjad. Förvaltningen fortsätter dialoger med exploateringskontoret om att kunna nyttja sådana ytor för spontanaktiviteter. I nuläget arbetar förvaltningen med frågan om en permanent Pumptrack-anläggning i Bromma.

Det är positivt att 75 procent av de brommabor som besvarat medborgarundersökningen är nöjda med möjligheterna till aktiviteter i parker och naturområden. För att ytterligare öka nöjdheten genomför förvaltningen en rad olika aktiviteter där synpunkter och önskemål tas in

från medborgarna. Utbudet inom Bromma är relativt stort med stor variation. Under 2022 sker ytterligare utveckling av flera aktiviteter utifrån behovsinventeringar av olika slag. För att få underlag inför framtida investeringar ska förvaltningen bland annat genomföra en kampanj genom tidningsannonsering, affischering samt genom sociala medier i avsikt att samla in medborgares synpunkter, förslag och önskemål för olika former av spontanaktiviteter i Bromma. Under tertial 3 genomförs ett dialogarbete riktat mot ungdomar i årskurserna 6-9 för att få veta målgruppens önskemål om vilka spontanidrottsytor som efterfrågas. Syftet är också att stimulera barn och ungdomar till fysisk aktivitet utanför den organiserade föreningsidrotten och skolans idrottsundervisning samt uppmuntra barn och ungdomar till fysisk aktivitet på spontan och egenorganiserad basis. Här kan även flickors önskemål särskilt utläsas då detta är prioriterat. Dialogen sker i samverkan med fritidsverksamheten samt skolorna. Efter höstens genomförda dialog förväntas ett underlag ha framkommit som sedan kan tas i beaktande inför planeringen av kommande års parkinvesteringar.

För att göra det lättare att hitta i Judarskogen ska vägvisningsskyltar sättas upp, framtagande av underlag pågår. Tillgänglighetsanpassning av grillplats vid Lugnet ska genomföras under hösten. Mindre grusningsåtgärder för att jämna till entrén från Gubbkärrsvägen till reservatet har genomförts. Ytterligare tillgänglighetsåtgärder har föreslagits att genomföras av exploateringskontoret som en grönkompensation för en ny busshållplats som tar yta från reservatet. Under juli har planering av en handikapp- och cykelparkering invid Åkeshovs slott påbörjats. Planen är att den ska anläggas under hösten.

Föreningsbidrag

Föreningsbidrag har beviljats till 14 ideella föreningar som bedriver verksamhet som kompletterar eller stödjer nämndens verksamheter inom årets prioriterade områden:

- Verksamheter som bidrar till ökad trygghet i närområdet
- Förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter som motverkar social isolering
- Verksamheter för barn och ungdomar med funktionsnedsättning
- Verksamheter som stödjer nyanländas etablering i det svenska samhället
- Verksamheter som främjar de nationella minoritetsspråken och de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att människor i Bromma har tillgång till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö.

Jämställdhet och jämlikhet

I arbetet för att Stockholm ska vara en modern kultur- och evenemangsstad med stark besöksnäring behöver både ett jämlikhetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet och vid beslut om olika åtgärder.

Alla barn och ungdomar är välkomna i fritidens verksamhet utifrån principer om jämlikhet och jämställdhet. Fritidsverksamheten arbetar för att nå ut till barn och ungdomar med och utan funktionsnedsättning. De arbetar också medvetet för att deltagandet ska vara mer jämnt fördelat mellan könen.

I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv samt skapa ett intresse för olika kulturer och förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald samt intresse för det lokala kulturlivet. Förskolan bidrar till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.

Enligt idrottsförvaltningens studier nyttjas stadens spontanidrottsytor framförallt av män. För att nyttjandet ska bli mer jämställt ska bland annat ett utegym anläggas i Blackeberg med anpassade redskap för flickor och kvinnor.

Medborgarundersökningen visar att kvinnorna känner sig mindre trygga än männen och kvinnorna är också mindre nöjda med utomhusbelysningen. För att öka tryggheten inom stadsdelsområdet genomförs trygghetsskapande åtgärder, bland annat i form av förstärkt belysning vid utegym och lekplatser.

Tillgänglighetsförbättringar i utemiljön görs löpande på parkmark och i naturreservat för att så många som möjligt, oavsett funktionsförmåga, ska kunna nyttja parker och grönområden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden				89		89 %	75 %	2022
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter				80 %		82 %	75 %	2022
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden				76 %		78 %	76 %	2022
Analys								
Prognosen bygger på föregående års utfall. Den återstart som skett inom kulturlivet efter att restriktionerna har släppts kan antas höja nöjdheten bland barn och unga gällande tillgången till kulturaktiviteter på fritiden.								
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv				72 %		75 %	65 %	2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna ska genomföra en översyn av stadens spontanidrottsytor med fokus på vad som kan tillföras platserna för att de ska bli mer attraktiva för flickor och kvinnor samt genomföra relevanta åtgärder	2022-01-01	2022-12-31	
  Idrottsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på pop-up idrottsytor i staden	2022-01-01	2022-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Idrottsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en stadsövergripande strategi för ökad simkunnighet	2022-01-01	2022-06-30	
  Idrottsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra en riktad informationskampanj till prioriterade målgrupper om vikten av simkunnighet samt visa på det breda utbudet som finns att tillgå	2022-01-01	2022-12-31	
  Idrottsnämnden ska vid behov bistå stadsdelsnämnderna med att starta fritidsbibliotek i minst två stadsdelar	2022-01-01	2022-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningar för att införa ett gemensamt digitalt ansökningsystem för föreningsbidrag	2022-01-01	2022-12-31	
  Kulturnämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen utreda hur parklekarnas verksamhet kan utvecklas	2022-01-01	2022-06-30	
  Kulturnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, stadsdelsnämnder, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem och AB Svenska Bostäder ansvara för stadens deltagande i Wall Street Stockholm	2022-01-01	2022-06-30	

Nämndmål: 2.4.1 I Bromma har människor tillgång till kultur och idrott

 Uppfylls helt

Beskrivning

Tillgången till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö har stor betydelse för människors livskvalitet. Genom att underlätta för sociala aktiviteter, utomhusvistelse och vardagsmotion ges brommaborna utökade möjligheter till spontan motion och rörelse i sin närmiljö. Vid planering av till exempel aktivitetsytor och motionsspår i stadsdelsområdet arbetar förvaltningen fram underlag inför beslut om åtgärder och investeringar. Underlaget kan bygga på demografi, dialoger med förvaltningens fritidsverksamhet, idrottsförvaltningen och föreningslivet samt inkomna synpunkter och önskemål från brommaborna.

Barn, ungdomar, vuxna och äldre i Bromma ska ha nära till kultur och eget skapande. Inom samtliga utförarverksamheter fortsätter arbetet för att öka möjligheten för brommabor, oavsett ålder, kön och funktionsförmåga, att uppleva och själva utöva olika former av kultur.

Genom förskolans utbildning ska barnen få möjlighet att uppleva, gestalta och kommunicera genom olika estetiska uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans. Barnen ska få möjlighet att använda olika material och tekniker, såväl digitala som andra. I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv samt skapa ett intresse för olika kulturer och förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald.

En hög andel unga i Bromma är aktiva i föreningslivet och nöjda med tillgången till meningsfulla fritids- och idrottsaktiviteter samt kulturaktiviteter. Andelen barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden är också mycket hög i Bromma. För att möjliggöra för ännu fler barn och unga att pröva på olika idrotter ska förvaltningen utreda möjligheten att

starta ett sportotek där det går att låna olika typer av utrustning och sportartiklar. Ett sportotek skulle framförallt ge nyanlända barn och unga boende i Bromma ökad möjlighet att delta i idrottsaktiviteter på fritiden. Sportoteket kan också vända sig till barn och ungdomar i övriga Stockholm.

Fritidsverksamheten ska arbeta mot de barn och unga som inte nås av annan fritidsverksamhet. I samverkan med andra aktörer ska verksamhet och aktiviteter utvecklas så att nya kontaktytor skapas. Samverkan ska till exempel utvecklas med kulturförvaltningen för ett ökat kulturutbud inom fritidsverksamheten. Fritidsverksamheten ska fortsatt utveckla studiehjälp för ungdomar som har behov av det. Fritidsverksamheten ska vara anpassad efter ungas behov och levnadsmönster med särskilt fokus på de grupper som idag inte nås av annan fritidsverksamhet, inklusive barn och unga med funktionsnedsättning, nyanlända, flickor och hbtq-personer. Aktiviteter ska erbjudas inom ordinarie verksamhet och i samarbete med föreningslivet för unga nyanlända brommbor för att möjliggöra kontaktnät och inkludering i samhället.

Ett brett utbud av kulturella aktiviteter erbjuds på stadsdelens vård- och omsorgsboenden, aktivitetscentra och öppna mötesplatser. En stor del av kulturutbudet sker i samverkan med föreningsliv och civilsamhälle. Kultur och idrott inom äldreomsorgen tillhandahålls i syfte att minska social isolering och upplevelse av ensamhet.

Förvaltningen ska bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer. Detta sker inom förskolan och äldreomsorgen samt genom aktiviteter på medborgarkontoret. Förvaltningen behöver samverka med föreningar i detta arbete. Därför prioriteras verksamheter som främjar de nationella minoritetsspråken och de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige vid beslut om föreningsbidrag.

Föreningsbidrag kan sökas av föreningar och ideella organisationer. Föreningens verksamhet ska komplettera eller stödja nämndens verksamhet inom följande prioriterade områden:

- Verksamheter som bidrar till ökad trygghet i närområdet
- Förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter som motverkar social isolering
- Verksamhet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning
- Verksamheter som stödjer nyanländas etablering i det svenska samhället
- Verksamheter som främjar de nationella minoritetsspråken och de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige

Ideella föreningar och andra fristående aktörer i civilsamhället som får stöd av nämnden ska aktivt arbeta för att motverka all form av diskriminering, mobbning, kränkande behandling och kriminell verksamhet. Föreningar med odemokratiska värderingar eller kopplingar till våldbejakande extremism beviljas inte föreningsbidrag.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

3 God hälsa och välbefinnande
5 Jämställdhet
10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Barn och ungdomar är nöjda med tillgången till meningsfulla fritids- och idrottsaktiviteter samt kulturaktiviteter.

Stärkt samverkan med föreningslivet.

Unga nyanlända brommbor inkluderas i samhället genom kultur-, fritids- och idrottsverksamhet.

Äldre i Bromma är nöjda med kulturutbudet på vård- och omsorgsboenden, aktivitetscentra och på öppna mötesplatser.

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska utreda möjligheten att starta ett sportotek	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningens parkverksamhet ska samverka med förskola och skola för att barn och elever ska uppleva Åkeshovs Arboretum	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningens parkverksamhet ska samverka med äldreomsorgens verksamheter för att de äldre i Bromma ska ges möjlighet att uppleva Åkeshovs Arboretum	2022-01-01	2022-12-31	
 Projekt med Kulturskolan Bromma ska genomföras där barnen får ta del av professionell kultur genom dans och rytmik	2022-01-01	2022-12-31	
 Samverka med kulturförvaltningen i uppdraget att utveckla fritidsverksamheten i stadsdelsområdet	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 2.4.2 Parker och grönområden i Bromma är välskötta, tillgängliga och välkomnade för besökare

 Uppfylls delvis

Beskrivning

I Bromma finns vackra promenadstråk, parker, badplatser, motionsspår och naturreservat. Parker och naturområden är en stor tillgång för såväl brommabor som besökare. För att öka utemiljöns tillgänglighet och användbarhet för alla oavsett funktionsförmåga ska enkelt avhjälpna hinder åtgärdas och naturreservat ska tillgängliggöras för personer med nedsatt funktion. Vid nya anläggningar i utemiljön ska tillgängligheten beaktas från början. För att få in olika perspektiv i arbetet inför större investeringar och planerade projekt i parkmiljöer tillvaratas synpunkter från rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet. En tillgänglighetsinventering för Judarskogen genomfördes under 2021. Prioriterade åtgärder kommer att genomföras under 2022.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

3 God hälsa och välbefinnande
5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet
11 Hållbara städer och samhällen

Förväntat resultat

Ökad tillgänglighet i parker och grönområden
Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel brommabor som anser att det finns goda möjligheter till aktiviteter i parker och naturområden	75 %					80		2022
<p>Analys</p> <p>Brommaborna känner sig generellt trygga och nöjda men vill i högre utsträckning ha möjligheter till aktiviteter inom stadsdelområdet både i form av kultur och aktiviteter i parker och naturområden.</p> <p>Det är positivt att 75 procent av de brommabor som besvarat medborgarundersökningen är nöjda med möjligheterna till aktiviteter i parker och naturområden. För att ytterligare öka nöjdheten genomför förvaltningen en rad olika aktiviteter där synpunkter och önskemål tas in från medborgarna. Utbudet inom Bromma är relativt stort med stor variation. Under 2022 sker ytterligare utveckling av flera aktiviteter utifrån behovsinventeringar av olika slag. För att få underlag inför framtida investeringar ska förvaltningen bland annat genomföra en kampanj genom tidningsannonsering, affischering samt genom sociala medier i avsikt att samla in medborgares synpunkter, förslag och önskemål för olika former av spontanaktiviteter i Bromma. Under tertial 3 genomförs ett dialogarbete riktat mot ungdomar i årskurserna 6-9 för att få veta målgruppens önskemål om vilka spontanidrottsytor som efterfrågas. Syftet är också att stimulera barn och ungdomar till fysisk aktivitet utanför den organiserade föreningsidrotten och skolans idrottsundervisning samt uppmuntra barn och ungdomar till fysisk aktivitet på spontan och egenorganiserad basis. Här kan även flickors önskemål särskilt utläsas då detta är prioriterat. Dialogen sker i samverkan med fritidsverksamheten samt skolorna. Efter höstens genomförda dialog förväntas ett underlag ha framkommit som sedan kan tas i beaktande inför planeringen av kommande års parkinvesteringar.</p> <p>En möjlig förklaring till att 25 procent av de brommabor som deltagit i medborgarundersökningen inte anser att det finns goda möjligheter till aktiviteter i parker och naturområden kan finnas i den låga andel som har kännedom om hur de kan vara delaktiga i utvecklingen av parker, lekplatser, torg eller öppna platser. Endast 14 procent uppger i medborgarundersökningen att de vet var de ska vända sig om de vill vara delaktiga. Förvaltningen behöver förbättra sin kommunikation med brommaborna. Information om hur synpunkter kan lämnas och om möjligheten att lämna medborgarförslag behöver stärkas.</p>								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Åtgärder för att öka tillgängligheten i Judarskogen ska genomföras under 2022	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål kommer att uppfyllas under året. Bedömningen grundar sig att årsmålen för fyra av sex underliggande indikatorer

prognostiseras att uppnås helt, en delvis och årsmålet för en indikator prognostiseras att inte uppnås. Underliggande nämndmål bedöms uppfyllas.

Stockholms stads miljöprogram 2020-2023 och klimathandlingsplan 2020-2023

För att underlätta den interna samverkan kring implementeringen av miljöprogrammet har förvaltningen tillsatt en arbetsgrupp för miljöfrågor. Genom gruppen underlättas kommunikering av rutiner och policys till förvaltningens avdelningar. Handlingsplanen har utformats för att även stimulera och stärka samverkan, kommunikationen och påverkansarbetet med brommaborna.

Genom information och regelbunden kommunikation involveras brommaborna i klimat- och miljöarbetet. Kommunikationen med brommaborna har stärkts under perioden. Genom en sommarkampanj på Brommas Facebooksida och genom annonser i lokaltidningen har arbetet med biologisk mångfald synliggjorts. Brommaborna har därigenom bland annat fått information om hur pollinatörer kan gynnas i den egna trädgården.

Genom informationsskyltar och affischer utplacerade i stadsdelsområdet vid nya klimatsmarta projekt får brommabor och besökare mer information om projekten och hur det uppfyller stadens klimat- och miljömål.

För att minska växthusgasutsläppen och minska effekterna av klimatförändringen fortsätter arbetet med återplantering av träd på parkmark. Träd som är välmående har en buffrande effekt mot klimatförändringar och bidrar i högre grad med ekosystemtjänster.

Under perioden har samarbetet med fastighetsägare och SVOA (Stockholm Vatten och Avfall) stärkts för att säkerställa att samtliga verksamheter som berörs av matavfallsobligatoriet förses med infrastruktur för matavfallsinsamling.

Genom dialog med stadens fastighetsägare har behovet av att byta ut ineffektiva vitvaror i förvaltningens verksamheter undersökts. En inventering av ineffektiv belysning har genomförts i 14 förskolor. Genom inventeringen är förhoppningen att stadens bolag SISAB ska kunna prioritera utbyte av ineffektiv belysning samt få en bild av vilka åtgärder som kan behöva prioriteras framöver för att energieffektivisera.

Vid behov av nya möbler och andra inventarier används Stocket återbruk i första hand.

För att skapa goda innovativa samarbeten och stärka miljöarbetet inom förvaltningen har bland annat barnen från en förskola besökt förvaltningskontoret för att berätta om hur de arbetar med källsortering på förskolan.

Ekologiska måltider

Det är en utmaning för förvaltningen att öka andelen inköpta ekologiska måltider och livsmedel. Den breda prisuppgång på livsmedel som skett och förväntas fortsätta under hela året kan innebära att dyrare alternativ såsom ekologiska livsmedel behöver väljas bort för enheternas möjlighet att hålla budget. Verksamheterna eftersträvar ändå att i första hand köpa in ekologiska livsmedel, KRAV-produkter och nyckelhålsmärkt mat. Förskolan har anställt en koststrateg för att öka medvetenheten och kunskapen om matens påverkan på miljö och hälsa.

Matavfall och övrigt avfall

Inom förvaltningens verksamheter ska matavfallet minska och där det finns möjlighet ska matavfallet samlas in. Genom att minska mängden matsvinn och avfall samt genom att samla in matavfall påverkas miljön i en hållbar riktning. Andelen hämtställen som är anslutna till matavfallsinsamling utgör i nuläget 89 procent av alla fysiskt möjliga hämtställen.

Under perioden har en kartläggning gjorts av samtliga verksamheters möjlighet till matavfallsinsamling. Det pågår en dialog med berörda fastighetsägare där matavfallssortering saknas med avsikt att säkerställa att samtliga verksamheter som berörs av matavfallsobligatoriet förses med nödvändig infrastruktur för insamling av matavfall.

En kartläggning över vilka olika typer av avfall som sorteras i samtliga verksamhetslokaler är genomförd. De verksamheter som saknar sortering kommer att ses över under hösten. Under resten av året kommer ytterligare fokus att vara på aktiviteter och kunskapshöjande insatser inom plast och kemikalier, detta för att arbeta ytterligare med miljöprogrammets mål 7, ett giftfritt Stockholm. Som stöd i detta arbete finns miljöförvaltningens kemikaliecentrum.

Under året ska alla förskolor mäta matsvinnet vid minst två tillfällen för att uppmärksamma mängden slängd mat med målet att minska matsvinnet. Den första mätningen är genomförd. Nästa mätning genomförs under hösten. Även verksamheter inom äldreomsorgen genomför mätningar av matsvinn som ett led i miljö- och klimatarbetet.

Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider

För att följa upp vilken effekt val av livsmedel har på klimatet ska förvaltningen redovisa klimatdata i form av CO₂e per kilo livsmedel. Detta görs med hjälp av systemet ”Hantera livs”. Utfallet för perioden ligger på 1,6 CO₂e per kilo livsmedel vilket är en minskning jämfört föregående år. Inom förskolans köksnätverk fortgår arbetet för att nå målen i stadens strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat.

Byggvarubedömning – BVB

Genom att förvaltningen i sina upphandlingar har en kravspecifikation avseende användning av BVB förväntas entreprenörerna uppfylla kravet. Under 2022 kommer tre entreprenader att genomföras varav en har startat upp. Vid slutbesiktningarna säkerställs att arbetet har utförts enligt BVB eller jämförbara system och att dokumentation överlämnas till beställaren.

Miljöförvaltningens kemikaliecentrum har kallat samtliga stadsdelsförvaltningar till utbildning/information under hösten avseende BVB.

Köpt energi

Arbetet med att genomföra energibesparande åtgärder fortsätter. Genom dialog med fastighetsägare har behovet av att byta ut ineffektiva vitvaror i Brommas verksamheter undersökts. SISAB ska under början av hösten genomföra en energibesparingsplan och förvaltningen kommer att delges denna plan. Informationen kan eventuellt utgöra ett underlag för framtida utbyten vilka möjligen kan finansieras med klimatinvesteringsmedel. MICASA ska se över inventeringen av vitvaror inom äldreomsorgens lokaler och förvaltningen kommer att delges resultatet inför en egen kartläggning. Under våren har en inventering och kartläggning av ineffektiv belysning genomförts i 14 förskolor. Resultatet har skickats till

SISAB för att synliggöra var behovet av att byta ut belysning är störst.

Biologisk mångfald

Åtgärder för att stärka den biologiska mångfald fortsätter att genomföras. Bland annat har insektshotell, fladdermusholkar och fågelholkar satts upp. Död ved och rishögar lämnas kvar som faunadepåer och träd har återplanterats. Förvaltningen arbetar också kontinuerligt med att omvandla lämpliga gräsytor till slåtterytor. Fröblandning för humlor har såtts in på cirka 300 kvadratmeter efter att en skolpaviljong har tagits bort.

Förvaltningens parkverksamhet samverkar med förskolan i arbetet med att stärka den biologiska mångfalden genom att insektshotell har placerats ut på förskolornas gårdar och genom att parkverksamheten delar med sig av sin kunskap om bin och andra pollinatörer.

Sommarblomsplanteringarna har i år temat ”Grönsakslandet”. Växtkompositionen består av 23 olika blommor och grönsaker för inspiration till vad man kan odla för att både äta och gynna pollinatörer på sin bostadsgård eller i sin trädgård.

Information till brommaborna om biologisk mångfald och om hur förvaltningen jobbar för att stärka den biologiska mångfalden i Brommas grönområden har skett genom annonser i lokaltidningen och via sociala medier.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att människor i Bromma vistas i en hälsosam och hållbar miljö både inne och ute. Olika insatser genomförs för att Stockholm ska vara en hållbar stad med god livsmiljö.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system				100 %		100 %	100 %	2022
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till						90 %	90 %	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
matavfallsinsamling								
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel				43,91 %		65 %	65 %	2022
Analys								
Bedömningen är det är att det blir svårt att uppnå årsmålet på grund av den breda prisuppgång på livsmedel som förväntas fortsätta under hela året. Högre livsmedelspriser innebär en stor utmaning för enheternas möjlighet att hålla budget. Detta kan innebära att dyrare alternativ såsom ekologiska livsmedel behöver väljas bort.								
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider				1,7 kg CO2		1,7 kg CO2	1,70 kg CO2 per kg livsmedel	2022
  Totalt köpt energi i stadens verksamheter						2,6 GWh	1945 GWh	2022
Analys								
Prognosen bygger på 2021 års utfall som var 2,8 Gwh. Arbetet med att genomföra energibesparande åtgärder fortsätter inom förvaltningens verksamheter inom de områden som förvaltningen råder över. Årsförbrukningen har jämfört med ett par år tillbaka ökat något. Samverkan kring energifrågor med fastighetsägare behöver fortsatt stärkas.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB beskriva och konkretisera samhällsviktig verksamhet vid skyfall	2022-01-01	2022-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnder och i samråd med fastighetsnämnden och de fastighetsägande bolagen AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB genomföra kompletterande risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) för skyfall inom utpekade riskområden	2022-01-01	2022-12-31	
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur en indikator som mäter hur stor del av stadens växter som är pollinatörsvänliga ska utformas	2022-01-01	2022-12-31	
  Kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, äldreomsorgen, stadsdelsnämnderna, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB samt Stockholm Vatten och Avfall AB ska fortsätta att arbeta med handlingsplanen för klimatanpassning vid skyfall och värmeböljor	2022-01-01	2022-12-31	
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med idrottsnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och	2022-01-01	2022-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningar att spara vatten vid långvarig värme och torra			
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samråd med kommunstyrelsen ta fram ett stadsövergripande kommunikationskoncept för ökad matavfallsinsamling i stadens verksamheter i samarbete med stadsdelsnämnderna, Stockholms Stadshus AB, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, utbildningsnämnden, socialnämnden och servicenämnden	2022-01-01	2022-12-31	
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska samarbeta med stadsdelsnämnderna för att genomföra en informationskampanj med syfte att öka återvinning och avfallssortering	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 2.5.1. I Bromma har människor tillgång till parker och grönområden som klarar nya klimatförutsättningar och som bidrar till en biologisk mångfald

 Uppfylls helt

Beskrivning

Hållbara ekosystem och biologisk mångfald är grunden för en hållbar stad med en god livsmiljö. Biologisk mångfald innebär en hög variation både inom och mellan arter och ekosystem. För att uppnå en stor biologisk mångfald i Bromma genomförs en rad olika naturvårdande åtgärder som bland annat utgår från EU:s artskyddsförordning. Exempelvis upprättas skötselplaner för särskilt beaktansvärda områden, åtgärder sker vid groddammar, omklassning sker av grönytor till slätterängar och död ved lämnas kvar. Omklassning av ytor sker löpande där det behövs. Fler av förvaltningens verksamheter ska bli involverade i arbetet för att värna den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet.

Att skapa möjligheter för stadsodlingar är en av flera åtgärder för att öka den biologiska mångfalden. Odlingarna skapar samtidigt ett ökat rekreativvärde för brommaborna.

Staden har tagit fram en övergripande handlingsplan för biologisk mångfald. Implementeringen av handlingsplanens strategier sker genom att miljöförvaltningen tar fram åtgärdsprogram för biologisk mångfald i nära samverkan med berörda förvaltningar. I åtgärdsprogrammen ska strategierna omsättas i praktisk handling.

För att klara nya klimatförutsättningar bevakas bland annat att dagvattenhanteringen är hållbar vid olika nybyggnationer. En ytterligare åtgärd är återplantering av träd vilka bidrar till att kyla ner luften vid värmeböljor. Träd ger också skugga och binder koldioxid.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

- 3 Hälsa och välbefinnande
- 6 Rent vatten och sanitet
- 13 Bekämpa klimatförändringar
- 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Förväntat resultat

Den biologiska mångfalden är stor i stadsdelens parker och grönområden
Fler ytor för blomsterängar inom stadsdelsområdet
Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal verksamheter/förskolor som parkverksamhet en samverkar med i arbetet för biologisk mångfald						5		2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomföra åtgärder för biologisk mångfald (t.ex. omklassa fler ytor för blomsterängar, låta fallna träd ligga kvar)	2020-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 2.5.2. I Bromma vistas människor i en hälsosam, klimatsmart och hållbar miljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

För att bidra till en hälsosam och hållbar miljö ska verksamheterna minska sin klimatpåverkan. Medarbetarnas miljömedvetenhet ska öka genom dialog, information och aktiviteter. Stadens miljöprogram 2020-2023 kommer att vägleda i förvaltningens arbete för en hållbar utveckling.

Genom att sänka energianvändningen, minska användningen av plast- och engångsmaterial, minska mängden matsvinn och avfall samt genom att samla in matavfall där det är möjligt och genom att öka andelen inköpta ekologiska livsmedel påverkas miljön i en hållbar riktning. Stadens strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat ska följas vid inköp av livsmedel och måltider.

Förskolans utbildning ska utmana och stimulera barnens kunskaper om natur, samhälle och teknik. För att barnen ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling, behöver utbildningen präglas av ett hållbart lärande och en positiv framtidstro. Förskolan ska erbjuda en hälsosam miljö fri från farliga kemikalier.

Förvaltningens verksamheter ska bidra till ett bättre resursutnyttjande genom återbruk av möbler och andra inventarier så långt det är möjligt. Möbler och annat som inte längre behövs

i verksamheten ska annonseras ut på Stocket återbruk. Vid behov av exempelvis möbler, inventarier, fast inredning, byggmaterial och storköksutrustning ska i första hand Stocket återbruk användas.

Vid ny- och ombyggnationer ställs krav på klimatsmart byggande och energieffektiva lösningar. När egna upphandlingar av entreprenader görs framställs alltid en kravspecifikation avseende användningen av byggvarubedömning (BVB).

Förvaltningen kommer fortsätta arbetet med att genomföra energibesparande åtgärder inom förvaltningens olika verksamheter. Armaturer på parkmark byts succesivt ut till LED-belysning.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

- 3 Hälsa och välbefinnande
- 7 Hållbar energi för alla
- 12 Hållbar konsumtion och produktion
- 13 Bekämpa klimatförändringar

Förväntat resultat

Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel ökar jämfört med föregående år
Matavfall och övrigt avfall ska sorteras och avfallsmängden ska minska jämfört med föregående år

Minskad energiförbrukning jämfört med föregående år

Alla bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system

Medarbetarnas miljömedvetenhet ökar vilket leder till en positiv klimatpåverkan

Återbruk av möbler och annat ökar

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla förskolor ska under 2022 mäta matsvinnet två gånger per termin. Mätningen sker under en tvåveckorsperiod	2021-01-01	2022-12-31	
 Goda exempel från förskolans och äldreomsorgens köksnätverk ska delas	2022-01-01	2022-12-31	
 Insatser ska genomföras för att öka medvetenheten inom förvaltningen om vilka livsmedel som har en negativ klimatpåverkan	2021-01-01	2022-12-31	
 Samtliga verksamheter ska finna och genomföra klimätförbättrande åtgärder inom den egna verksamheten. I verksamheternas T2:or ska alla klimätförbättrande åtgärder som har genomförts och planeras redovisas. Utifrån redovisningarna utses årets klimätsmarta verksamhet i Bromma.	2020-01-01	2022-12-31	
 Stadens strategi för god, hälsosam och klimätsmart mat ska fortsatt implementeras	2020-01-01	2022-12-31	

KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet kommer att uppfyllas under året. Bedömningen grundas på att de två målen för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet bedöms att uppnås.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 3.1** *Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser*, gör förvaltningen bedömningen att målet kommer att uppfyllas.

Nämndens budget förväntas för året uppgå till 1 661,4 mnkr med hänsyn till förväntade prestationsförändringar. Budgeten kan komma att förändras under året till följd av nya prestationsförändringar och budgetjusteringar. Nämnden prognostiserar i T2 ett positivt resultat med 15,9 mnkr efter fondförändringar för verksamhetsåret 2022.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att ha rättvisande räkenskaper och genom att ett jämställdhetsperspektiv finns med i både beslut och genomförande.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 3.2** *Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna*, gör förvaltningen bedömningen att målet kommer att uppfyllas.

Förvaltningens medarbetare är nyckeln till god kvalitet och en effektiv verksamhet inom alla verksamhetsområden. Genom den årliga medarbetarenkäten får förvaltningen underlag att arbeta vidare med för att utveckla verksamheten. Årets enkät visar ett något lägre resultat för AMI jämfört med föregående år. Under året kommer det vara ett fortsatt fokus på ledarskapet, bland annat genom implementeringen av stadens nya chefsprofil. Kvalitets- och innovationsarbetet är också i fokus. Implementeringen av det nya kvalitetsprogrammet fortgår.

Kompetensförsörjningen är en fortsatt utmaning. Samverkan med högskolor och andra lärosäten fortsätter. Mottagandet av studenter är en betydelsefull rekryteringsgrund.

För att säkerställa en god arbetsmiljö som främjar hälsa och förebygger sjukfrånvaro arbetar verksamheterna systematiskt med arbetsmiljöarbetet utifrån varje verksamhets särskilda behov. Inom delar av organisationen har arbetsmiljön påverkats negativt av pandemin. Bland annat genom den höga sjukfrånvaron och avsaknaden av det nära ledarskapet. För att stärka stödet till cheferna har en extra resurs anställts i form av en HR-konsult med fokus på arbetslivsinriktad rehabilitering.

Sjukfrånvaron har under året gradvis minskat för varje månad. Arbetet med tidiga insatser, regelbundna uppföljningar och hälsofrämjande arbete fortsätter.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål kommer att uppfyllas under året. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för fyra av fyra indikatorer bedöms uppfyllas.

Budget i balans

Nämnden prognostiserar ett överskott med 15,9 miljoner kronor för verksamhetsåret 2022. Det prognostiserade resultatet inkluderar budgetjusteringar, prestationsförändringar och resultatenheterens fonddispositioner. Nämndmålet uppfylls genom att nämndens totala kostnader ryms inom budget.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att ha rättvisande räkenskaper.

Jämställdhet

I arbetet med en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser behöver ett jämställdhetsperspektiv finnas med i både beslut och genomförande. För att följa vart resurserna går och vilken effekt de får för brommaborna är resultatet för flertalet indikatorer könsuppdelade. Den könsuppdelade statistiken har möjliggjort analyser av hur resurserna har använts och dess effekter. Olikheter mellan könen uppmärksammas och analyser av resultaten genomförs för att utröna om skillnaderna är relevanta eller om åtgärder behöver genomföras för en jämnare resursfördelning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	99 %			98,2 %		100 %	100 %	Tertial 2 2022
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	99,1 %			97,3 %		100 %	100 %	Tertial 2 2022
  Nämndens prognossäkerhet T2				-1 %		+/-1 %	+/- 1 %	2022

Nämndmål: 3.1.1 Brommas verksamheter har en budget i balans

 Uppfylls helt

Beskrivning

Driftbudgeten för Brommas stadsdelsnämnd är 1 655,5 miljoner kronor. Investeringsbudgeten är 23,9 miljoner kronor. Utgångspunkten för fördelningen av budgeten har varit att följa kommunfullmäktiges tre inriktningsmål och att utifrån givna budgetramar uppnå högsta möjliga kvalitet i verksamheten.

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget samtidigt som måluppfyllelsen ska vara hög. Detta är en förutsättning för ekonomisk hållbarhet och en nämndbudget i balans samt för att KF:s inriktningsmål ska uppfyllas. Genom att använda tilldelade medel på ett resurseffektivt sätt säkerställs att en hög servicenivå till brukarna uppnås. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter. Vid prognostiserade underskott ska handlingsplaner upprättas och följas. Åtgärderna i handlingsplanerna stäms av månatligen i samband med budgetuppföljningen.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:
Delmål 16.5 Bekämpa korrupktion och mutor

Förväntat resultat

Brommas enheter har en budget i balans, rättvisande räkenskaper, hög budgetföljsamhet och hög prognossäkerhet samt en hög måluppfyllnad.

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Prognostiserar en budget i balans	Ja			Ja	Ja	Ja		Aug 2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningens samtliga verksamheter ska arbeta för att stävja fusk, oegentligheter och organiserad brottslighet genom att identifiera risker i den egna verksamheten.	2021-01-01	2022-12-31	
 Vid befarat underskott upprättas en handlingsplan	2019-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål kommer att uppfyllas under året.

Bedömningen grundar sig på att årsmålen för sex av nio underliggande indikatorer prognostiseras att uppnås helt, årsmålen för två indikatorer uppnås delvis och årsmålet för en indikator kommer inte att uppnås. Underliggande nämndmål bedöms att uppfyllas.

AMI

Genom den årliga medarbetarenkäten får förvaltningen ett underlag att arbeta vidare med för att utveckla verksamheten. I enkäten finns nio frågor som tillsammans bildar ett totalindex för AMI, samt tre delindex; Motivation, Ledarskap och Styrning. I årets medarbetarenkät har Brommas resultat sjunkit från 80 till 79 jämfört med 2021. Resultatet uppdelat på kön visar att männens resultat har försämrats inom alla tre delindex och för kvinnorna är det en minskning för delindex ledarskap. En djupare analys av resultatet kommer att genomföras, dels förvaltningsövergripande dels inom respektive enhet.

Ett stort fokus behöver fortsatt läggas på ledarskapet för att skapa förutsättningar för att ytterligare höja motivation och engagemang hos medarbetarna.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är en fortsatt stor utmaning. För att få fördjupade kunskaper om avgångsvägar, avgångsorsaker samt medarbetares och chefers arbetsmiljö ska arbetet med att utveckla avgångsenkäter påbörjas under hösten.

Mottagandet av studenter utgör en betydelsefull rekryteringsgrund vilket gör att förvaltningens samverkan med högskolor och andra lärosäten är av stor vikt.

Arbetet med att implementera den nya chefsprofilen fortsätter jämsides med implementering av stadens nya kvalitetsprogram.

Ledarskapet ska vara präglad av kommunikation, tillit och mod för ett aktivt förändringsarbete. Under året omsätter cheferna den kunskap som erhållits genom utbildningen i förändringsledning som genomfördes under 2021 med koppling till både chefsprofil och kvalitetsprogram. I förvaltningens basutbildning för nya chefer har ett block lagts till som handlar om att vara chef och ledare. I utbildningen betonas särskilt stadens nya chefsprofil.

Cheferna behöver ökad kunskap i kompetensbaserad rekrytering. Nya chefer får kunskapen via förvaltningens basutbildning för chefer. Erfarna chefer kommer att erbjudas en fördjupningsutbildning om bland annat rekrytering under hösten. Planering pågår också för att stärka arbetet med personalekonomi med målsättningen att under året integrera personalekonomi i utbildningar, vägledning och verktyg. Det personalekonomiska perspektivet har till exempel tagits upp i utbildningen om misskötsamhet.

Arbetet fortgår med genomförandet av handlingsplanen för socialsekreterare och biståndshandläggares arbetsituation och handlingsplanen för barnskötare och förskollärares arbetsituation.

Kvalitets- och Innovationsarbete

Arbetet med att implementera stadens nya kvalitetsprogram har fortsatt under perioden. På chefsforum utgör kvalitetsprogrammet tillsammans med den nya chefsprofilen tema för årets samtliga möten. På chefsforum i juni genomfördes en workshop på temat innovation kopplat till stockholmarnas fokus. Den pågående implementeringen av chefsprofilen med ledarskapsmodellen "Full Range Leadership Model" skapar förståelse för hur ledarskapet påverkar kvalitets- och innovationsarbetet.

Under året ska varje avdelning starta ett medarbetardrivet förändrings-/innovationsprojekt tillsammans med annan avdelning – ett projekt med fokus på förbättringar för brommaborna.

I år deltar Enheten för arbete och försörjning i stadens Kvalitetsutmärkelse. Utmärkelsen delas ut av staden för att uppmärksamma framgångsrik verksamhetsutveckling. Deltagandet är ett sätt att få hjälp att utveckla sin verksamhet för att bli ännu bättre. Deltagandet skapar också engagemang bland medarbetarna.

I kvalitets- och innovationsarbetet är samarbetet med högskolor och universitet av stor vikt. I arbetet med att utveckla Brommaplans attraktivitet har tre studenter från Stockholms universitet anlitats. Projektet startade i januari och har pågått till augusti. Projektet har resulterat i att Brommaplan levde upp under sommaren genom "Vardagsrummet". Ett vardagsrum skapades på torget där människor kunde stanna upp och mötas. En mängd olika aktiviteter erbjöds. Projektet genomfördes tillsammans med sommarlovsjobbade ungdomar.

Marknadsdialog och systematisk uppföljning av avtal

En marknadsdialog har hittills genomförts vid en upphandling. Marknadsdialoger kommer att genomföras vid ytterligare två upphandlingar under 2022.

Det totala antalet upphandlade avtal i år med ett kontraktvärde över 2 miljoner kronor beräknas till tre stycken. Två av dessa avtal är samordnade med andra stadsdelar och ett är ett lokalt avtal. Prognosen för helåret är att en plan för systematisk uppföljning tas fram vid samtliga av dessa upphandlingar.

Externa konsulter

Andel personalkostnader för externa konsulter inom socialtjänstens samtliga myndighetsutövande verksamheter till och med tertiäl 2 var 4,73 procent av den totala personalkostnaden för myndighetsutövning. Andelen har ökat sedan tertiäl 1. Prognosen för hela året är att andelen sjunker till 4,0 procent. Anledningen till att målet på 3 procent kommer att överskridas är oväntad hög personalomsättning samtidigt som det varit svårt att rekrytera biståndsbedömare till äldreomsorgen under främst det första halvåret. Även under september och oktober beräknas inhyrd personal behöva användas, därefter ska enbart anställd personal utföra myndighetsutövande uppgifter.

Index Bra arbetsgivare

Index Bra arbetsgivare består av tre delindex; Jämställdhet, Attraktiv arbetsgivare och Rekommendera arbetsplats. Värdet på index Bra arbetsgivare ligger kvar på samma nivå som föregående år efter att ha minskat under ett antal år.

Det är framförallt delindex Jämställdhet som har påverkat resultatet. I detta delindex finns

skillnaden mellan män och kvinnor beträffande heltid, långtidssjukfrånvaro och karriärmöjligheter/chefskap. Årets mätning visar en liten skillnad mellan män och kvinnor gällande heltid, att män har lägre långtidssjukfrånvaro och att kvinnor har större möjlighet till chefskap. Andelen kvinnor som var chefer vid mättillfället var högre än andelen kvinnor som var anställda vilket ger ett lågt delindex för jämställdhet. Förvaltningen behöver framförallt rekrytera fler män till chefsposter för att få ett högre resultat på delindex Jämställdhet.

God och hälsosam arbetsmiljö - Systematiskt arbetsmiljöarbete

Förvaltningen fortsätter utveckla och förbättra sitt förebyggande och hälsofrämjande arbetsmiljöarbete för att verka för ett långt och hållbart arbetsliv. För att säkerställa en god arbetsmiljö som främjar hälsa och förebygger sjukfrånvaro arbetar verksamheterna systematiskt med arbetsmiljöarbetet utifrån varje verksamhets särskilda behov. Inom delar av organisationen har arbetsmiljön påverkats negativt av pandemin. Bland annat genom den höga sjukfrånvaron och avsaknaden av det nära ledarskapet.

Det finns ett uppdämt behov av stöd till cheferna i individärenden. Det handlar både om rehabilitering och andra medarbetarärenden. Antalet sjukskrivna har ökat och chefer har inte hunnit med rehabilitering i önskad utsträckning på grund av pandemin. För att stärka stödet har en extra resurs i form av en HR-konsult med fokus på arbetslivsinriktad rehabilitering anställts under ett år. Stödet till cheferna genom hela rehabiliteringsprocessen och det förebyggande arbetet prioriteras.

För att utveckla samverkan och APT har en ny lokal samverkansöverenskommelse mellan arbetsgivaren och de fackliga organisationerna upprättats. En plan för partsgemensam implementering av överenskommelsen har tagits fram. Två workshops har genomförts under juni månad och ytterligare två tillfällen är planerade till hösten, hittills har 26 chefer deltagit.

Den partsgemensamma utbildningen i systematiskt arbetsmiljöarbete, via SuntArbetsliv, för chefer och skyddsombud, var planerad att genomföras under våren. Utbildning har flyttats fram till hösten för att istället prioritera implementeringen av den nya samverkansöverenskommelsen. Två grupper av chefer och skyddsombud kommer att gå parallellt med start i september och oktober. Utbildningen pågår under sex månader.

Sjukfrånvaro

Statistiken visar att sjukfrånvaron är fortsatt hög men att det har skett en gradvis minskning. Det rullande tolvåriga genomsnittet för sjukfrånvaron per januari var 10,36 procent, per februari 10,31 procent, per mars 10,1 procent, per april 10,05 procent, per maj 9,98 procent, per juni 9,91 procent och per juli 9,90 procent. Trenden förväntas fortsätta under förutsättning att smittspridningen av covid-19 inte eskalerar.

Arbetet med tidiga insatser, regelbundna uppföljningar och hälsofrämjande arbete fortsätter. Lättillgänglig sjukfrånvarostatistik ska utvecklas och tillhandahållas till cheferna i vilken de enkelt kan följa upp och analysera kort- och långtidssjukfrånvaron avdelningsvis.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att vara en attraktiv arbetsgivare där chefer och medarbetare använder resurser innovativt,

effektivt och jämställt.

Jämställdhet

Förvaltningens samtliga verksamheter strävar efter att integrera jämställdhetsarbetet i det ordinarie arbetet. Alla tjänsteutlåtanden som upprättats innehåller en jämställdhetsanalys där det varit relevant. Jämställdhetsanalyser i tjänsteutlåtanden är en del i arbetet med att integrera jämställdhetsarbetet i den ordinarie verksamheten vilket bidrar till att införliva ett jämställdhetsperspektiv i beredningen av beslutsunderlag.

Förvaltningen behöver rekrytera fler män till chefsposter för att få ett högre resultat på delindex Jämställdhet. Arbetet med heltid som norm har lett till att skillnaden mellan kvinnor och män är låg gällande heltidsanställning. Kvinnors långtidssjukfrånvaro är högre än mäns både i Bromma och i övriga samhället. Orsakerna till denna skillnad är svår att analysera då sjukfrånvaro kan bero på många olika faktorer, både kända och okända.

Arbetet med att implementera aktiva åtgärder utifrån Diskrimineringslagen pågår.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	79	78	80	80		82	83	2022
Analys								
Delindex för ledarskap och motivation har sjunkit jämfört med föregående år. Motivationen hos de yngre medarbetarna 18-24 år har dock ökat jämfört med 2021. Det är åldersgruppen från 45 år som upplever en sämre motivation i arbetet. Resultatet uppdelat på kön visar att männens resultat har försämrats inom alla tre delindex och för kvinnorna är det en minskning för delindex ledarskap. En djupare analys av resultatet kommer att genomföras, dels förvaltningsövergripande dels inom respektive enhet. Staden totalt har AMI 80 som är detsamma som föregående år. Jämfört med övriga stadsdelsnämnder ligger resultatet för Bromma bland de lägre.								
  Andel av personalkostnader inom socialtjänstens myndighetsutövning som är för externa konsulter	4,73 %			4,3 %	4 %	3 %	Tas fram av nämnd	Tertial 2 2022
Analys								
Andel personalkostnader för externa konsulter inom socialtjänstens samtliga myndighetsutövande verksamheter under de två första tertialen var drygt 4,7 procent av den totala personalkostnaden för myndighetsutövning. Prognosen för hela året är 4,0 procent. Anledningen till att målet på 3 procent överskrids är svårigheter att rekrytera biståndsbedömare till äldreomsorgen under främst det första halvåret. Även under september och oktober beräknas inhyrd personal behöva användas, därefter ska enbart anställd personal utföra myndighetsutövande uppgifter.								
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts				100 %		100 %	93 %	2022
  Andel upphandlingar där marknadsdialog har genomförts				100 %		85 %	Tas fram av nämnd/styrelse	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Index Bra arbetsgivare	74			74		82	84	2022
Analys Utfallet är detsamma som föregående års mätning. Det är framförallt delindex Jämställdhet som har påverkat resultatet. Det är en fortsatt utmaning att rekrytera fler män till chefspositioner. Andelen kvinnor som var chefer vid mättillfället var högre än andelen kvinnor som var anställda vilket ger ett lågt delindex för jämställdhet.								
   Sjukfrånvaro	9,9 %	6,6 %	10,6 %	10,1 %	9,5 %	9,5 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 2 2022
Analys Utfall för rullande 12 månader per juli.								
   Sjukfrånvaro dag 1-14	3,58 %	3,24 %	3,64 %	3,4 %	3,2 %	3,2 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 2 2022
Analys Utfall för rullande 12 månader per juli.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska medverka i kommunstyrelsens och servicenämndens pilotprojekt för effektiva arbetssätt vid webbpublicering på hemsidor i syfte att säkerställa kvalitet och efterlevnad av lagkrav gällande tillgänglighet och personuppgifter samt effektivisera stadens kommunikationsarbete	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en inventering av kompetensutvecklingsbehov i öppna förskolan	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna analysera stadsdelsnämndernas kompetensutvecklingsbehov och samordna kompetensutvecklingen för personal i förskolan	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 3.2.1. Bromma är en attraktiv arbetsgivare där chefer och medarbetare använder resurser innovativt, effektivt och jämställt till största nytta för brommaborna

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens medarbetare är nyckeln till god kvalitet inom alla verksamhetsområden. Förvaltningen ska stödja ett hållbart arbetsliv och medarbetarnas kompetens ska tillvaratas genom en lärande kultur i ett öppet klimat präglad av tillit. Förvaltningens chefer ska stödja medarbetare att aktivt arbeta för att utveckla och omsätta idéer och förslag i konkreta verksamhetsförbättringar som kommer brommaborna till del. Alla medarbetare ska känna till de mål och resultat som ska nås. Detta kräver en hög grad av delaktighet, engagemang och eget aktivt ansvarstagande av samtliga medarbetare. Engagemang och aktivt medskapande leder till en resurseffektivare och positivare förvaltning.

Nya medarbetare ska få en bra introduktion som leder till att de känner sig välkomna och snabbt kommer in i arbetet. Introduktionen sker på tre nivåer; stadsövergripande, förvaltningsövergripande och verksamhetspecifikt.

Allt arbete ska ta avstamp i vetenskap och beprövad erfarenhet. Samarbetet med högskolor och universitet i regionen är av stor vikt. Kopplingen mellan verksamhet, praktik, utbildning och forskning kvalitetsutvecklar verksamheterna och ökar intresset för att arbeta inom samtliga verksamhetsområden.

Förvaltningen fortsätter utveckla och förbättra sitt förebyggande och hälsofrämjande arbetsmiljöarbete för att verka för ett långt och hållbart arbetsliv. Arbetsmiljön ska vara god och hälsosam. I förvaltningen råder nolltolerans mot diskriminering, kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier. Arbetet med att förebygga otillåten påverkan och hot, våld och trakasserier mot anställda sker inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Medarbetare som utsätts för hot, våld och trakasserier ska få det stöd som behövs. Det systematiska arbetsmiljöarbetet utvecklas ständigt med fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA). Stadsdelen fortsätter sin satsning på en partsgemensam arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud via SuntArbetsliv.

För att öka hälsan hos medarbetare arbetar förvaltningens chefer aktivt med rehabilitering och förebyggande åtgärder. Förvaltningen arbetar med aktiva insatser vid korttidsfrånvaro för att förhindra att fler hamnar i långtidssjukskrivningar.

Genomförandet av förskolans- respektive socialtjänstens handlingsplaner för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare, och biståndshandläggare och socialsekreterare fortsätter. För att stärka kompetensen inom förvaltningens verksamheter uppmuntras medarbetare att genomföra utbildningar som anordnas av både staden och förvaltningen.

Chefer ska leda i enlighet med stadens chefsprofil som ska implementeras under 2022. Ledarskapet ska vara präglad av kommunikation, tillit och mod för ett aktivt förändringsarbete i en öppen och tillåtande kultur samtidigt som utmanande situationer ska kunna hanteras. Medarbetare ska uppmuntras att testa nya arbetssätt i samverkan med andra verksamheter inom förvaltningen. Chefer ska omsätta den kompetens som getts i den förvaltningsövergripande utbildningen i förändringsledning.

Förvaltningen arbetar med kompetensbaserad rekrytering och säkerställer att chefer har god kunskap genom rekryteringsprocessen, genom att erbjuda utbildning. Utbildningen är även öppen för erfarna chefer som behöver uppdatera sina kunskaper.

För att klara välfärdens rekryteringsutmaningar behöver medarbetare kunna erbjudas heltidsarbete som norm. Samtliga avdelningar har en långsiktig planering för att behålla, utveckla samt attrahera och rekrytera medarbetare med rätt kompetens för både nutid och

framtid. En sammanhållen lönebildning är central för att undvika löneglidning, uppnå tydlighet och stabilitet samt för att stärka förmågan att behålla, attrahera, rekrytera och utveckla önskvärd kompetens.

Digital teknik används alltmer inom förskolans, äldreomsorgens och socialtjänstens verksamheter i arbetet med barn och brukare samt i den interna och externa kommunikationen. Den digitala kompetensen ska stärkas inom förvaltningens verksamheter. En kartläggning av den digitala kompetensen inom förvaltningen ska genomföras för att identifiera behovet av olika kompetenshögande insatser.

Förvaltningens verksamheter arbetar för att öka jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. Jämställdhetsarbetet ska integreras i den ordinarie verksamheten. Så långt det är möjligt är förvaltningens statistik könsuppdelad för att könsskillnader ska synliggöras och analyseras. Alla tjänsteutlåtanden där det är relevant innehåller en jämställdhetsanalys vilket bidrar till att införliva ett jämställdhetsperspektiv i beredningen av beslutsunderlag.

Förhållningssätten i stadens nya kvalitetsprogram; stockholmarnas fokus, helhetssyn, hållbarhet, handlingsutrymme, lärande och öppenhet ska genomsyra allt arbete i organisationen. Chefer och medarbetare ska uppmuntras till innovation och att arbeta systematiskt med att sprida och ta till sig goda exempel på effektiva arbetssätt som bidrar till att lösa nuvarande och framtida utmaningar på ett hållbart sätt - ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Som ett led i kvalitetsarbetet uppmuntras fler verksamheter att delta i stadens kvalitetsutmärkelse.

Förvaltningen ser kontinuerligt över organisation, arbetsformer och lokalanvändandet för att ha en effektiv verksamhet. Under året ska till exempel ett nytt schema- och bemanningssystem införas inom alla utförarverksamheter och förvaltningens anhörigstöd ska ses över och utvecklas. Digitala möten och webbutbildningar ska underlättas och uppmuntras. Förvaltningen ska vara restriktiv i användandet av konsulttjänster. Konsulter ska endast användas när det är det mest kostnadseffektiva alternativet. Förvaltningen ska ha en samordnad, kostnadseffektiv och ändamålsenlig lokalanvändning för att kunna lösgöra lokaler för annan användning eller avveckling. Lokalfrågan följs fortlöpande upp.

För att bedriva en kostnadseffektiv personlig assistans i egen regi med fortsatt hög kvalitet behöver verksamheten vara betydligt större än den är idag. Detta gäller även för personlig assistans i flera stadsdelsförvaltningar. Bromma stadsdelsförvaltning har därför fått i uppdrag att undersöka möjligheten att driva en gemensam personlig assistans för Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm, Södermalm, Hässelby-Vällingby och Bromma.

Nämndens pensionärsråd efterfrågar tillgängliga möteslokaler för frivilligorganisationer och andra föreningar. Förvaltningen ska se över möjligheten att tillgängliggöra lokaler dagtid. Dels möjligheten i egna lokaler, dels möjligheten i lokaler som andra förvaltningar råder över. Arbetet ska göras tillsammans med berörda förvaltningar.

Förvaltningen har upprättat en plan för den systematiska uppföljningen av upphandlade avtal. Den systematiska uppföljningen säkerställer att resurser används effektivt. Vid upphandlingar genomförs någon form av marknadsdialog. Marknadsdialogen ska vara en del av behovs- och marknadsanalysen och möjliggöra insamlandet av information inför den kommande upphandlingen.

För att alla medarbetare i sitt dagliga arbete ska bidra till ett säkert Stockholm behövs kunskap om informationssäkerhet, det vill säga kunskap om hur den information som hanteras i det dagliga arbetet ska skyddas. Förvaltningen ska säkerställa att all hantering av personuppgifter och annan information sker i enlighet med lagstiftning och riktlinjer.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

- 3 Hälsa och välbefinnande
- 5 Jämställdhet
- 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- 10 Minskad ojämlikhet
- 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Förväntat resultat

Ökat AMI jämfört med föregående år.
 Medarbetare upplever att arbetet känns meningsfullt.
 Medarbetare är insatta i arbetsplatsens mål.
 Ökat index Bra arbetsgivare jämfört med föregående år.
 Alla upphandlade avtal följs upp systematiskt.
 Minskad kostnad för konsulter jämfört med föregående år.
 Verksamheterna har en god och hälsosam arbetsmiljö som är fri från diskriminering.
 Minskad sjukfrånvaro jämfört med tidigare år.
 Medarbetare med ofrivilligt deltidsarbete minskar.
 Minskad löneglidning.
 Samverkan inom förvaltningen är stor.
 Chefer inom alla verksamhetsområden upplever att förutsättningarna för ett modernt och hållbart ledarskap är bra.
 Ett flertal förändringsprojekt genomförs i samverkan mellan avdelningarna
 Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel medarbetare som upplever att arbetet känns meningsfullt	87					86		2022
 Andel medarbetare	88					88		2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
som är insatta i arbetsplatsens mål								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Arbetet med handlingsplanen för socialsekreterares och biståndshandläggares arbetssituation och handlingsplanen för barnskötares och förskollärares arbetssituation ska fortsätta.	2020-01-01	2022-12-31	
Förvaltningen ska arbeta tillsammans med andra förvaltningar i staden för att tillgängliggöra lokaler dagtid för frivilligorganisationer	2022-01-01	2022-12-31	
Förvaltningen ska genomföra en översyn av nämndens informationsklassning enligt kraven i riktlinjer för informationssäkerhet	2021-01-01	2022-12-31	
Förvaltningen ska genomföra en översyn av nämndens registerförteckningar enligt krav i dataskyddsförordningen	2021-01-01	2022-12-31	
Kompetenshöjande åtgärder ska genomföras för att öka användningen av digitala verktyg inom förvaltningens verksamheter.	2022-01-01	2022-12-31	
Stadens nya chefsprofil ska implementeras 2022	2022-01-01	2022-12-31	
Stadens nya kvalitetsprogram ska implementeras i samtliga verksamheter 2022	2022-01-01	2022-12-31	
Under 2022 ska varje avdelning starta ett medarbetardrivet förändrings-/innovationsprojekt tillsammans med annan avdelning – ett projekt med fokus på förbättringar för brommaborna. Minst ett projekt per avdelning.	2022-01-01	2022-12-31	
Äldreomsorg och socialtjänst ska gemensamt se över anhängigstödets utbud för att säkerställa att samtliga målgrupper i det reviderade programmet Program för stöd till anhöriga 2021-2024 omfattas	2022-01-01	2022-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Mnkr	Budget	Begärda budgetjusteringar	Prestations- och omslutningsförändringar	Prognos	Avvikelse
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	1 673,4	0,9	-12,9	1 647,2	14,2
Kostnader	1 997,3	0,9	43,0	2 024,5	16,7
Intäkter	-323,9		-55,9	-377,3	-2,5
Prognos/avvikelse före resultatdispositioner					14,2
Resultatenheternas överskott från 2021					77,9
Resultatenheternas överskott till 2023					-76,2
Prognos/avvikelse efter resultatdispositioner					15,9

Årsprognosen 2022 är positiv med 15,9 mnkr efter fond. Den positiva avvikelsen förklaras i huvudsak till följd av den buffert som finns hos stadsdelsdirektören med 12,3 mnkr, fondminskning med 1,7 mnkr och att funktionshinderomsorgen visar en positiv avvikelse med 8,1 mnkr.

Individ och familjeomsorg har ekonomiska utmaningar till följd av placeringar framförallt hos SIS och har en negativ prognos med 4,0 mnkr.

Äldreomsorgens vård- och omsorgboenden har haft och har utmaningar med schemaläggning, höga konsultkostnader och otillräcklig beläggning. I prognosen förväntas fonderna tas i anspråk med 4,2 mnkr. Men med avklingande pandemi och aktiva åtgärder förväntas ianspråktagandet av fonder minska.

Covid-19-pandemin som pågått sedan 2020 har fortsatt under 2022 för att sedan mattas av. Förvaltningens direkta kostnader kopplade till pandemin 2022 uppgår till 9,8 mnkr till och med augusti. Förvaltningen har blivit kompenserad med 10,1 mnkr för höga sjuklönekostnaderna under årets tre första månader.

Från och med oktober kommer de nya LAS-reglerna tillämpas. De kommer påverka verksamheterna och hanteringen av de nya reglerna kommer att behöva växa fram. Osäkerhet

kring praktisk påverkan och hantering kan komma att påverka framtida prognos.

Mnkr Netto	Budget	Begärda budgetjusteringar	Prestations- och omslutningsförändringar	Prognos (före resultatöverföringar)	Prognos (efter resultatöverföringar)	Avvikelse
Nämnd och administration	44,4			44,4	44,4	0,0
Individ- och familjeomsorg	135,7			139,7	139,7	-4,0
<i>varav barn och ungdom</i>	71,5			74,0	74,0	-2,5
<i>varav vuxna</i>	27,4			29,5	29,5	-2,1
<i>varav socialpsykiatri</i>	36,8			38,2	38,2	-1,4
<i>varav nyanlända</i>	0,0			-2,0	-2,0	2,0
Stadsmiljöverk samhet	27,9			27,9	27,9	0,0
<i>Avskrivningar</i>	11,7			11,7	11,7	0,0
<i>Internräntor</i>	0,5			0,5	0,5	0,0
Förskoleverksamhet	395,3		-21,8	377,3	378,3	-4,8
Äldreomsorg	669,6			670,0	665,4	4,2
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	297,2	0,9	8,9	297,0	298,9	8,1
Barn, kultur och fritid	15,5			15,5	15,5	0,0
Arbetsmarknad sätgärder	8,4			8,4	8,4	0,0
Ekonomiskt bistånd	54,9			54,9	54,9	0,0
<i>varav handläggare</i>	8,9			8,9	8,9	0,0
Övrig verksamhet	12,3			-0,0	-0,0	12,3
Totalt	1 673,4	0,9	-12,9	1 647,2	1 645,5	15,9

Nämnd och förvaltning

Prognosen för nämnd- och förvaltningsadministration visar en budget i balans.

Individ- och familjeomsorg

Verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg prognostiserar ett underskott med 4,0 mnkr före och efter resultatdispositioner.

Ledning

Ledningen prognostiserar en budget i balans.

Beställarverksamheten

Verksamhetsområdet för barn och unga prognostiserar ett underskott om 2,5 mnkr. Det aviserade underskott avser främst en ökning av placeringar i jourhem inklusive institutionsanknutna jourhem, familjehem och öppenvård. Den dyraste placeringen i år, som är en SIS-placering, förväntas kosta 3,9 mnkr. Det kvarstår en viss osäkerhet kring hur stort vårdbehovet kommer att vara under hösten, vilket kan komma att påverka prognosen i båda riktningarna.

Verksamhetsområdet ensamkommande barn prognostiserar ett överskott med 2,0 mnkr.

Verksamhetsområdena vuxna och socialpsykiatri prognostiserar ett underskott om 2,1 mnkr. Institutionsvården visar största prognostiserade underskottet på 2,4 mnkr jämfört med budgeten. Osäkerhet i prognosen är främst kopplat till behovet av tvångsvård för vuxna missbrukare under hösten.

Utförare

Resursenheten prognostiserar sammantaget ett underskott med 1,4 mnkr huvudsakligen på grund av Bromma arbetsmarknadscenter som består av Arbetsmarknadsinsatser och Sysselsättningsverksamhet. Sysselsättningsverksamheten representerar hela underskottet. Underskottet är dock en förbättring jämfört med föregående år då verksamheten fått reducerade hyreskostnader samt minskade personalkostnader till följd av vakanshållen tjänst. Det finns en upprättad handlingsplan som syftar till att öka intäkterna genom ett ökat antal deltagare totalt och i synnerhet antalet deltagare i arbetsmarknadsinriktad sysselsättning. Verksamheten är i ett intensivt utvecklingskede och provar nya arbetssätt i syfte att attrahera en yngre målgrupp än tidigare som förväntas kunna komma vidare till arbetsmarknadsåtgärder och på så sätt öka flödet av brukare i verksamheten.

Stadsmiljö

Stadsmiljö redovisar en budget i balans men har i år påverkats av stora indexjusteringar och högre materialkostnader.

Förskola

Förskolan redovisar totalt ett underskott med 4,7 mnkr.

Ledning

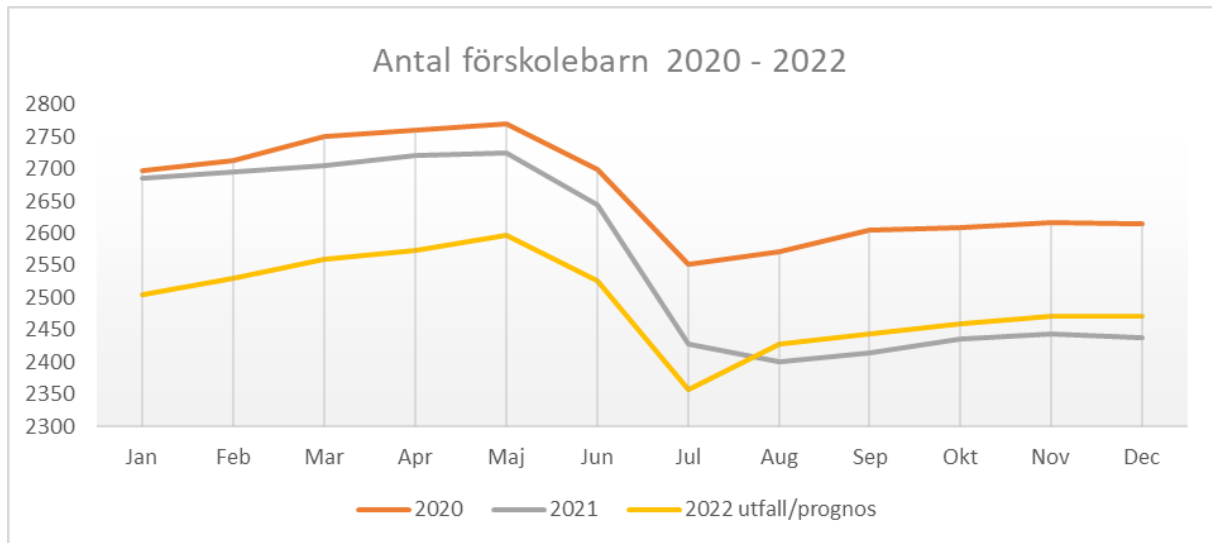
Verksamhetsledningen prognostiserar ett underskott med 1,9 mnkr. Förändringar i samverkansavtalet med det kommunala bostadsbolaget SISAB förklarar i huvudsak det uppkomna underskottet. Detta är en halvårseffekt som förväntas få helårseffekt från och med år 2023. En hantering av detta är återhållsamhet gällande andra typer av kostnader.

Då ledningens budget för lokalförändringar, avskrivningar med mera finansieras av en andel av barnpengen är den negativa utvecklingen av barnantalet också central för prognosen. I nuläget visar prognosen på ett minskat barnantal med åtta procent jämfört med budgeten. Den negativa effekten på barnpengen mildras dock något då fördelningen stora och små barn är mer fördelaktig i prognosen.

Utförare

Utförarna som omfattar förskolans förskoleområden, utgörs av resultatenheter. De redovisar sammantaget ett underskott med 2,7 mnkr i resultat efter fond. Förändringar i barntalen påverkar direkt resultatet för förskoleområdena. Genom god framförhållning har detta kunnat mötas med goda marginaler och fonderna hålls trots detta intakta.

En utmaning är också att språkförskolans ersättning som kommunövergripande verksamhet, KÖV, inte har räknats upp sedan flera år. Vidare utmaning ligger i att introduktionsförskolan inte beviljades de förväntade medel som ansökts om.

Äldreomsorg

Verksamhetsområdet äldreomsorg prognostiserar ett överskott på 4,2 mnkr efter resultatdispositioner.

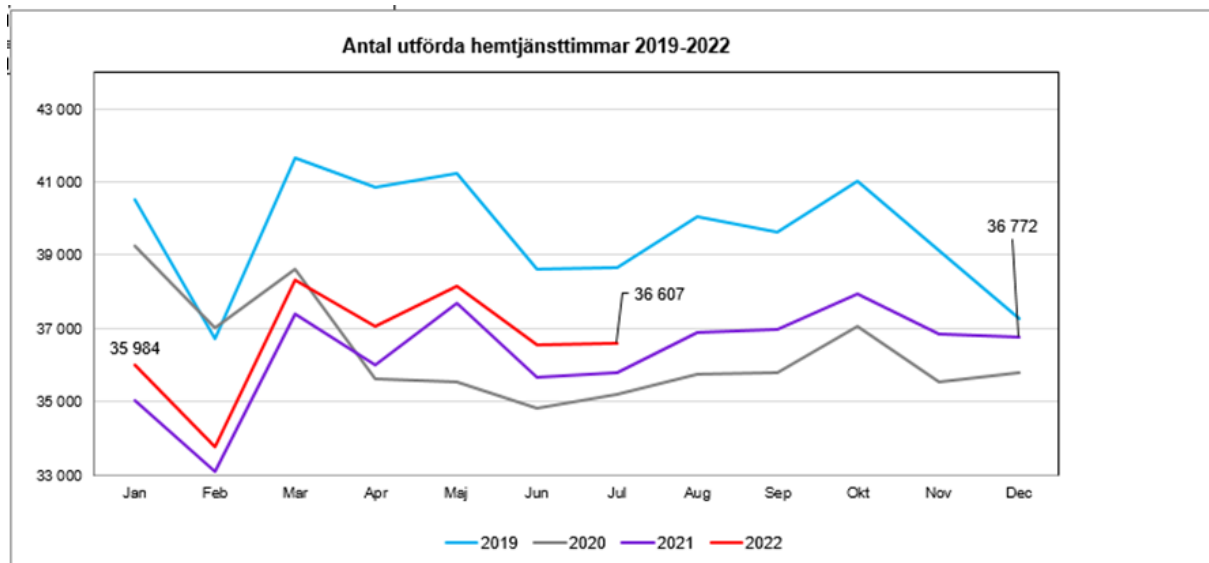
Ledning

Verksamhetsledningen prognostiserar en budget i balans.

Beställarverksamheten

Myndighets- och beställarfunktionen beräknas ge ett överskott på 3,4 mnkr. Kostnaderna för hemtjänst har ökat främst beroende på ökad ersättning per utförd timme med 3,8 procent, men även beroende på ökad volym. Antal utförda timmar ökar men ligger hittills i år endast något över nivåerna från år 2021. Däremot har antalet timmar hållit sig väl under motsvarande tidpunkt 2019, det vill säga före pandemins utbrott. Antalet genomsnittliga timmar per person har ökat marginellt sen årsskiftet. Däremot har antalet personer med hemtjänst ökat markant under 2022, men är fortfarande inte riktigt i nivå med antalet 2019. Under de två första tertialen har ökningen av timmar varit cirka 2,5 procent jämfört med samma period föregående år.

Äldre personer som beviljats plats på vård- och omsorgsboende har ökat främst mellan december och januari och ligger i juli månad på samma nivå som i januari efter att ha ökat med som högst fem personer i maj. Personer med en demensdiagnos har ökat med 18[1] sedan årsskiftet, medan personer med somatisk diagnos på boenden minskat med tre personer. I juli fick cirka 415[2] personer vård på olika typer av vård- och omsorgsboenden. Motsvarande siffra för december månad var 407 personer.

Prognosen bygger på att ökningen av hemtjänsttimmar och utökning av personer på vård- och omsorgsboenden blir måttlig under resterande del av året.

Utförare

De förebyggande verksamheterna prognostiserar ett litet överskott om 0,2 mnkr. Under det första kvartalet har den öppna verksamheten successivt startat upp allt mer av sin verksamhet och är i full gång inför hösten. Överskottet förklaras av tillfälliga personalvakanser.

Den kommunala hemtjänsten i egen regi prognostiserar ett överskott på 1,0 mnkr. Under året har antal beställda timmar ökat med 9,7 procent medan utförda timmar bara ökat med ett par procent, det vill säga utförandegraden har gått ned. Två av hemtjänstområdena visar negativa prognoser medan det tredje visar överskott. De negativa avvikelserna förklaras bland annat av för höga konsult- och personalkostnader. En övergripande chef har anställts för samtliga tre enheter och verksamheten genomgår en översyn för att nå ekonomi i balans inom samtliga hemtjänstområden. Ett förändringsarbete har påbörjats för att få ned andelen timanställda samt uppnå uppsatta mål om kontinuitet inom hemtjänsten.

Äldreomsorgen har tre vård- och omsorgsboenden, som samtliga utgör resultatenheter. De tre enheterna prognostiserar underskott innan resultatdispositioner på 4,9 mnkr. Efter dispositioner beräknas ett underskott om 0,3 mnkr. Underskottet före resultatdispositioner har minskat sedan tertialrapport 1 beroende på att det största vård och omsorgsboendet genom vidtagna åtgärder minskat sitt prognostiserade underskott betydligt. Övriga boenden arbetar med att ta fram ytterligare åtgärder och har ännu inte fått effekt på redan vidtagna åtgärder varför deras prognostiserade resultat försämrats. Det prognostiserade underskottet efter

resultatdispositioner är därför högre än i tertiärrapport 1. Underskotten förklaras främst av att inhyrd personal har fått användas på grund av svårigheter att rekrytera sjuksköterskor samt av för höga personalkostnader. Ett arbete pågår med att säkerställa att bemanningen ligger i nivå med behovet liksom med att minska beroendet av inhyrd personal. Hög inflation har gjort att kostnader för kost- och förbrukningsmaterial har ökat. Intäkterna har minskat beroende på långa ledtider, när vakanta platser uppstår. Löpande dialog förs med stadens köhantering i syfte att få till snabbare inflyttning vid vakanser. Tomma platser inom den somatiska verksamheten omvandlas tillfälligt till platser för korttidsvård där efterfrågan för närvarande är större än för permanenta platser för personer med somatisk diagnos. Ersättningen för ett vårddygn räknades i budget upp med 2,7 procent, en lägre ökning än ersättningen per hemtjänststimme, som uppgick till 3,8 procent. Därmed är det en större utmaning för vård- och omsorgsboenden att klara kostnadsökningar.

Pensionat Kinesen, ett kommunövergripande korttidsboende, prognostiserar ett underskott med 0,1 mnkr.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

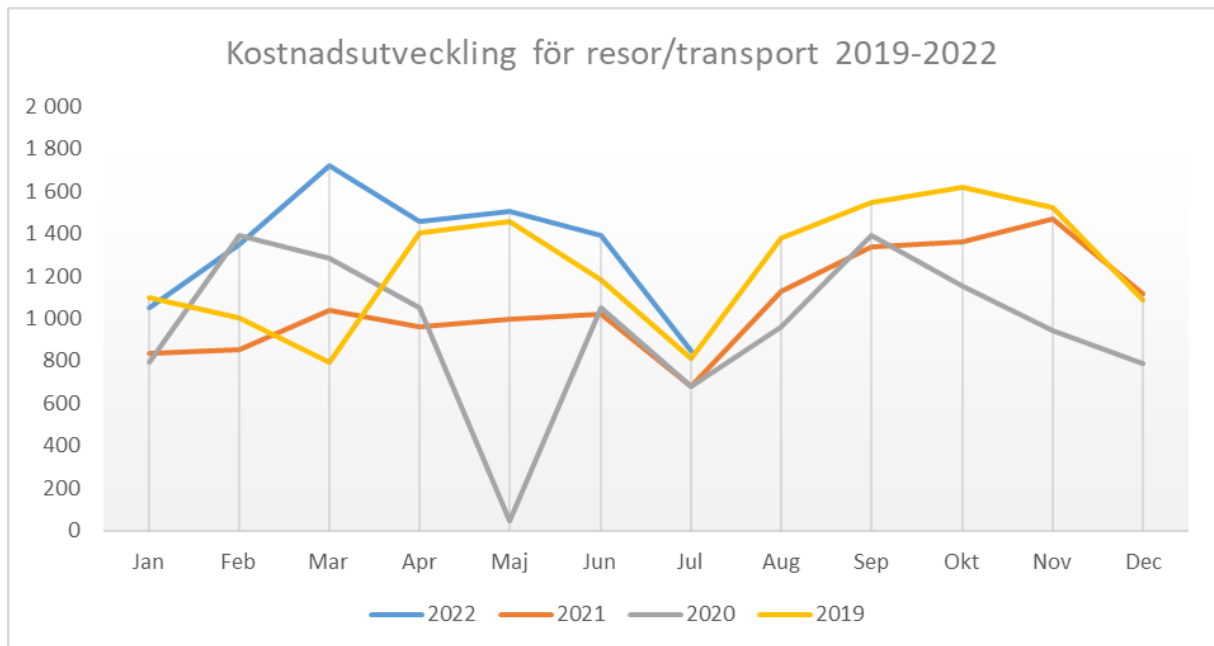
Verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning prognostiserar ett överskott med 10,0 mnkr före resultatdispositioner och 8,1 mnkr efter resultatdispositioner.

Ledning

Ledningen prognostiserar en budget i balans.

Beställarverksamheten

Myndighets- och beställarfunktionen prognostiserar ett överskott med 5,0 mnkr. Enheten arbetar fortsatt med att förhandla om priser utanför valfrihetssystemet, förra årets omförhandlingar får full årseffekt i år och innebär besparingar på cirka 10 mnkr. En osäkerhet i prognosen är utvecklingen av efterfrågan och kostnaderna för persontransporter inom daglig verksamhet, prognosen är baserad på trenden under år 2019 som var det senaste året innan pandemin. Ackumulerat utfall för period januari till juli motsvarar en ökning på 45 procent mot motsvarande period år 2021. Årets prognostiserade kostnader för resor och persontransporter förväntas uppgå till 17,5 mnkr, vilket innebär en ökning på 37 procent mot utfallet år 2021 som var 12,8 mnkr.

Ovan diagram visar kostnader för resor och transport per månad avseende avdelning funktionshinderomsorgen.

Utförare

Enheten Personligt stöd prognostiserar ett överskott med 5,0 mnkr innan resultatdispositioner. Resultatenheten prognostiserar en ökning av fonderna med 1,9 mnkr vilket är maximalt tillåten avsättning för året. I början av året har enheten haft lägre kostnader avseende chefslöner på grund utav personalomsättning vilket är en bidragande faktor till den positiva prognosen. Dock finns det osäkerhet i prognosen kring risken att bli av med brukare och därmed stå med tomplatser under längre perioder vilket i sin tur skulle innebära intäktsbortfall.

Kultur och fritid

Verksamhetsområdet barn, kultur och fritid prognostiserar en budget i balans. Tilldelade medel finansierar fritidsverksamheten inom socialtjänstavdelningen och öppna förskolan, kulturuppdraget inom avdelningen förskola och medborgarkontoret under avdelning administration.

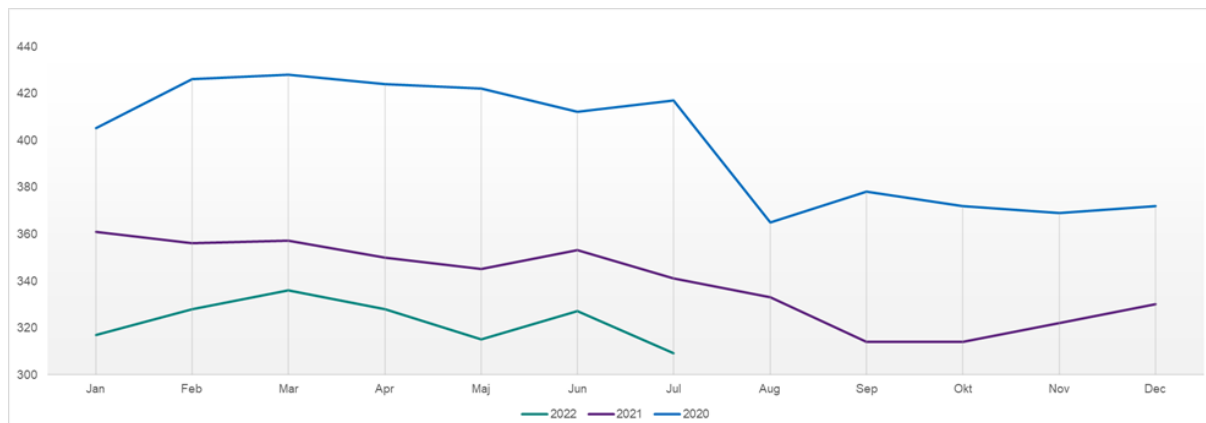
Arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhetsområdet arbetsmarknadsåtgärder prognostiserar en budget i balans.

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd prognostiserar en budget i balans. Under våren hade Bromma stadsdel flera nya hushåll som inte ingick i etableringen, vilket medförde att det utbetalda biståndet blev högre. Det har genomförts åtgärder som har givit positiv effekt och samtidigt har andelen av dessa nya hushåll minskat. Däremot kvarstår det en viss osäkerhet kring nyanlända inför hösten men det går att konstatera att biståndet inte kommer att vara i samma utsträckning

såsom under våren.

Ovan bild visar utfall på antal bidragshushåll år 2020 till 2022

Övrig verksamhet

För att balansera eventuella underskott och oförutsedda kostnader hos verksamheterna budgeteras medel hos stadsdelsdirektören med 12,3 mnkr.

[1] Personer avser här månadsplatser, det vill säga antal personer som bott på vård och omsorgsboende omräknat till hel månad

[2] Se 1

Resultatenheter

Resultatenhetens namn	Resultatenheternas bruttobudget 2022	Resultatöverföring från 2021 Överskott (-) Underskott (+)	Beräknat resultat 2022 Överskott (-) Underskott (+)	Beräknad resultatöverföring till 2023 Överskott (+) Underskott (-)
Grupp- och servicebostäder, Personligt stöd	136 406,0	-11 695,0	-1 945,5	13 640,5
Långskeppet	12 395,0	-1 030,0	0,0	1 030,0
Brommagården och Sörklippan	65 063,0	-7 156,0	3 747,0	3 903,0
Mälarbacken	252 254,0	-26 663,0	1 223,0	25 225,0
Förskoleområde 1	28 620,0	-2 853,0	-9,0	2 862,0
Förskoleområde 2	45 840,0	-4 721,5	138,0	4 584,0
Förskoleområde 3	45 410,0	-4 334,1	-207,0	4 541,1
Förskoleområde 4	36 140,0	-4 480,4	867,0	3 613,4
Förskoleområde 5	48 698,0	-1 937,5	-1 991,0	3 928,5
Förskoleområde 6	35 958,0	-3 745,5	-56,0	3 596,0
Förskoleområde 7	48 952,0	-4 658,0	-237,0	4 895,0
Förskoleområde 8	43 352,0	-4 593,0	-211,0	4 335,0

Resultatenhetens namn	Resultatenheternas bruttobudget 2022	Resultatöverföring från 2021 Överskott (-) Underskott (+)	Beräknat resultat 2022 Överskott (-) Underskott (+)	Beräknad resultatöverföring till 2023 Överskott (+) Underskott (-)
Summa resultatenheter		-77 867,0	1 318,5	76 153,5

Förvaltningen prognostiserar ett negativt nettoresultat med 1,3 mnkr på resultatenheterna. Mellan resultatenheterna är dock resultatet ojämnt fördelat, med både överskott och underskott. Den ackumulerade fondförändringen blir en minskning med 1,7 mnkr.

Prognostiserat fonduttag är 4,7 mnkr inom äldreomsorgen. Detta till huvudsak som följd av den negativa prognos som verksamhetens vård- och omsorgboenden uppvisar.

Investeringar

Mnkr, netto	Budget	Begärda budgetjusteringar	Prognos	Avvikelse
Parkinvesteringar	6,7		6,7	0,0
Parkreinvesteringar	3,0		3,0	0,0
Nycklade medel Stadsmiljö	12,3		12,3	0,0
Klimatinvesteringar	0,0		0,0	0,0
Trygghetsinvesteringar	3,2		3,2	0,0
Övriga investeringsmedel	0,3		0,3	0,0
Maskiner & inventarier	3,9		3,9	0,0
Totalt	29,4	0,0	29,4	0,0

Förvaltningen prognostiserar en investeringsbudget i balans för verksamhetsåret 2022. Förvaltningen erhöi i kommunfullmäktiges ursprungliga budget för 2022 en ram som uppgick till 23,9 mnkr. Kommunstyrelsen har tillfört ytterligare 5,5 mnkr, varför slutlig investeringsbudget uppgår till 29,4 mnkr.

Omslutningsförändringar

Förvaltningen anmäler omslutningsförändringar med totalt 55,9 mnkr för ökade intäkter enligt nedan:

Omslutningsförändringar, mnkr	VP 2022	T2 2022	Avvikelse
Individ- och familjeomsorg	26,5	37,0	10,5
Äldreomsorg	208,6	248,3	39,7
Funktionshinder	26,1	25,6	-0,5
Förskola	3,1	9,1	6,2
Totalt	264,3	320,2	55,9

Omsorg om funktionsnedsatta förväntas få 4,4 miljoner kronor från försäljning, 8,8 miljoner kronor i form av hyresintäkter, 12,2 miljoner kronor i form av assistansersättning samt 0,4 miljoner kronor i form av intäkter och bidrag.

Förskola förväntas få 1,2 miljoner kronor i interkommunal ersättning, och 1,0 miljoner kronor i form av intäkter och bidrag från migrationsverket, för specialpedagogik, vikarieersättning och för lärarlönelyftet. Tillkommande har varit VFU 0,2 mnkr, kvalitetshöjande åtgärder via Skolverket 5,2 mnkr och medel för bättre språkutveckling också skolverket med 1,6 mnkr. Samt övrigt med 0,1 mnkr.

Äldreomsorg förväntas få 190,0 miljoner kronor från försäljning av vård och omsorgsplatser samt hemtjänststimmar utförda utanför stadsdelen. 33,0 miljoner kronor i form av hyresintäkter från vård- och omsorgsboenden. 16,0 miljoner kronor i form av kostersättningar samt 9,3 miljoner kronor i form av bidrag.

Individ och familjeomsorg förväntas få 7,9 miljoner kronor från bland annat dagaktiviteter och vårdinsatser. 5,7 miljoner kronor i form av hyresintäkter, 21,9 miljoner kronor i form av migrationsersättningar samt 1,5 miljoner kronor i form av intäkter och bidrag.

Se Beslutssats 3.

Budgetjusteringar

Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,9 mnkr för kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning. Beslutssats 2.

Övrigt

I juni tilldelades nämnden budgetförstärkning med 4,7 mnkr för tillfällig höjning av friskvårdsbidraget 2022 samt till aktiviteter för att stärka enheterna. Budgeten har med utgångspunkt i antalet månadsanställda fördelats mellan verksamhetsområdena med 0,2 mnkr för nämnd och förvaltning, 0,3 mnkr för individ och familjeomsorg, 1,7 mnkr för förskola, 1,9 mnkr för äldreomsorg, 0,3 för omsorg om funktionsnedsatta, 0,2 mnkr för ekonomiskt bistånd samt 0,1 mnkr inom arbetsmarknadsåtgärder.

I juni tilldelades nämnden 0,9 mnkr för att stärka och anpassa öppen verksamhet utifrån situationen i Ukraina. Dessa budgetmedel fördelas till förskoleverksamheten.

Till verksamheten för stadsmiljö fördelas budgetmedel med 1,9 mnkr från övrig verksamhet till följd av ökat kostnadstryck.

Intern kontroll

Enligt kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § ska nämnden inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt enligt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten.

Det interna kontrollarbetet har fortlöpt under årets första och andra tertial i enlighet med

nämndens internkontrollplan.

Att stödja människor i Bromma att tillvarata sina resurser för att bli självförsörjande.

Process och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 1.1

Förändringsplaner

Kontrollaktiviteter visar att beslutade arbetssätt används som innebär att förändringsplaner upprättas tillsammans med den enskilde.

Samhällsvägledning och samverkan med berörda verksamheter inom förvaltningen, Jobbtorg, andra myndigheter och ideella organisationer

Kontrollaktiviteter visar att arbetsgrupp Nyanlända fortsätter sitt arbete enligt plan. Den interna och externa samverkan fortlöper framgångsrikt. Avrapportering till styrgrupp sker enligt plan.

Att arbeta systematiskt med brandskyddsarbetet. Process och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 1.2

Följa systematiken i förvaltningens årshjul för systematiskt brandskyddsarbete

Kontrollaktiviteter visar att förvaltningens verksamheter får stöd i SBA-arbetet från förvaltningens brandskyddssamordnare.

Uppföljningen av om utrymningsövningar har genomförts eller planeras att genomföras pågår.

Förebygga otillåten påverkan. Process och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 1.2

Bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete för att motverka otillåten påverkan

Kontrollaktiviteter visar att enheterna stämmer av frågor kring otillåten påverkan på APT och vid i olika typer av medarbetarsamtal. Inom förskolan pågår arbetet med att ta fram former för en systematik och dokumentation utifrån givna frågor gällande otillåten påverkan.

Att ge äldre insatser med god kvalitet, trygghet och inflytande. Process och arbetssätt är kopplade till KF:s mål för verksamhetsområdet 1.5.

Dokumentation enligt SoL och HSL är god

Kontrollaktiviteter visar att det finns behov av att säkerställa att systematiska kontroller för SoL-dokumentation genomförs enligt plan.

De systematiska kontrollerna av HSL-dokumentationen på vård- och omsorgboenden genomfördes enligt plan under tertial 1. Förbättringsområden identifierades.

Effektiv lokalförsörjning i stadens verksamheter. Process och arbetssätt är kopplade till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.2

Lokalmöten

Kontrollaktiviteter visar att förvaltningsledningen följer upp lokalfrågan en gång per månad. Lokalstrateg är inbjuden till ledningens möte för att presentera en nulägesbild och planeringen för framtida lokaler.

Förebygga fusk och oegentligheter i välfärden. Process och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.1

Felaktiga utbetalningar förebyggs genom kontroll av tillstånd och erforderliga handlingar i handläggningen

Kontrollaktiviteter visar att den systematiska kontrollen fungerar. Biträdande chefer följer löpande upp att checklistan följer med ärendet från mottaget, till slussen och sedan till utredarna.

Säkerställa att upphandlade assistansbolag har tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO)

Kontrollaktiviteter visar att kontroll genomförs av att upphandlade assistansbolag har tillstånd från IVO. Avvikelse har identifierats som hanterats av berörd enhet.

Systematiskt informationssäkerhetsarbete. Processen och arbetssätt är kopplade till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.2

Använda digitala system i arbetet

Kontrollaktiviteten visar att kontinuerlig kontroll av behörigheter i digitala system genomförs löpande av behörighetsadministratörer. Identifierade avvikelser åtgärdas.

Följa stadens riktlinjer för informationssäkerhet

Den senaste kontrollaktiviteten visade på avvikelser. Berörda enhetschefer har informerats om avvikelserna. Rutiner och arbetssätt ska ses över för att säkerställa att personuppgifter hanteras säkert.

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

Arbetet med genomförandet av Agenda 2030 har fortsatt under året. Medarbetarnas kunskap om agendan och de 17 globala målen har över tid ökat. Det har blivit tydligt hur den egna enhetens ordinarie arbete bidrar till en hållbar stad och stadens måluppfyllnad. Samverkan internt mellan olika verksamhetsområden och externt med olika aktörer har stärkts under perioden, vilket ökat möjligheterna att nå de mål som särskilt berör nämndens verksamheter.

I följande redovisas exempel på hur verksamheterna i det ordinarie arbetet har bidragit till att staden uppfyller agendans mål.

Mål 1: Ingen fattigdom

I stadens hållbarhetsrapport är långvarigt ekonomiskt bistånd ett mått på fattigdom. Förvaltningens arbete med att stödja människor att komma i egen försörjning har resulterat i att andelen personer som uppbär ekonomiskt bistånd har minskat i jämförelse med föregående år, vilket också gäller personer med långvarigt ekonomiskt bistånd. För att nå framgång i arbetet har det krävts samverkan internt mellan myndighet och utförarverksamheter, och med externa aktörer så som arbetsmarknadsförvaltningen, försäkringskassa och regionen.

En riskfaktor för barns hälsa är att växa upp i en familj med marginaliserade ekonomiska förutsättningar. Därför har arbetet med barnfamiljer prioriterats under året (mål 3 och 10).

Arbetet med att stödja nyanlända att nå egen försörjning och etablering i samhället har stärkts, bland annat genom ökad samverkan. Det handlar om den interna samverkan mellan förvaltningens olika verksamheter och samverkan med externa aktörer såsom SHIS Bostäder och civilsamhället.

Mål 2: Ingen hunger

Att arbeta för bra mat och måltider i äldreomsorgen är exempel på arbete som bidrar till en jämlik hälsa och ett gott liv för de äldre (mål 3). Arbetet med Matlyftet i syfte att motverka undernäring och ofrivillig ensamhet har fortsatt.

Inom grupp- och servicebostäder (LSS) får brukarna stöd för att kunna välja näringsrik mat och göra hälsosamma val. Planering av mat och måltider är ett prioriterat område inom verksamhetsområdet.

Mål 3: God hälsa och välbefinnande

Förvaltningens förebyggande verksamhet som vänder sig till äldre syftar till att bibehålla självständighet och hälsa hos äldre personer som bor kvar hemma.

Det ANDT-förebyggande arbetet har intensifierats inom förvaltningens olika verksamheter. Som ett led i detta arbete ska varje avdelningar under året genomföra en aktivitet inom det ANDT-förebyggande arbetet. Samverkan i det förebyggande arbetet kring alkohol, narkotika, doping, tobak och spel sker internt mellan olika verksamheter samt med skolan och polisen.

I förskolan får barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och utveckla intresset att vara fysiskt aktiv. Förskolans utbildning och undervisning ska främja ett livslångt lärande (mål 4).

Genom det familjecentrerade arbetssättet i Blackeberg sker samverkan mellan förskola, socialtjänsten och barn- och mödrahälsovården. Professionerna ska kunna hänvisa mellan varandra och erbjuda stöd. Förskolans samverkan med barnavårdscentraler i Bromma har återupptagits efter att ha pausats under pandemin. Under hösten är fler möten inplanerade.

Det miljö- och klimatarbete som pågår inom förvaltningens samtliga verksamheter påverkar också människors hälsa och välbefinnande (mål 11, 12 och 13).

Det finns tydliga samband mellan agendans tredje mål och flertalet övriga globala mål.

Mål 4: God utbildning för alla

Förvaltningen arbetar för att utbildningen och undervisningen ska vara likvärdig mellan förskolorna i Bromma och i staden som helhet. Andelen legitimerade förskollärare inom Brommas förskolor ökar successivt. Efter den utmanande starten på året med hög frånvaro av ordinarie personal på grund av pandemin är nu i stort sett alla aktiviteter och den planerade undervisningen igång enligt plan.

Förskolan ska främja ett livslångt lärande där samverkan med skolan är viktig för att skapa kontinuitet i undervisningen. Under hösten kommer ett övergripande arbete utifrån de nya riktlinjerna att påbörjas mellan utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningen för att

skapa en lokal handlingsplan där barnens språkutveckling ska stå i fokus. Möten mellan förskolan och skolans rektorer är inplanerade där goda exempel och arbetssätt ska synliggöras.

Placerade barn ska nå kunskapsmålen i skolan. Alla familjehemsplacerade barn i åldrarna 6-12 år är aktuella för Skolfam. Skolfam är en satsning på familjehemsplacerade barns skolgång där täta uppföljningar görs. Familjevården har nära dialog med familjehemmen om vikten av att stötta de placerade barnen med skolarbetet. Skolgång och skolresultat för barn som är placerade i jourhem, HVB eller på SIS ska följas upp. Samverkan sker med utbildningsförvaltningen genom SAMS-modellen med målet att verka för en obruten skolgång.

Mål 4 har en tydlig koppling till mål 10 Minskad ojämlikhet.

Mål 5: Jämställdhet

Förvaltningen arbetar för att jämställdhetsperspektivet ska finnas med i det ordinarie arbetet inom alla verksamhetsområden. Inom till exempel förskolan arbetas det aktivt med att öka medvetenheten kring jämställdhet. Medarbetarna reflekterar över sitt språkbruk, granskar barnlitteratur och sitt pedagogiska material ur ett normmedvetet perspektiv. De diskuterar begreppen jämställdhet och jämlikhet och försöker öka medvetenheten kring vuxnas bemötande beroende på barnens kön. I IFous-programmet, Hållbar förskola, har ett förskoleområde haft ett särskilt fokus på jämställdhet. Samtliga medarbetare i förskoleområdet har under året deltagit i nätverk och fått möjlighet att diskutera och fördjupa sig inom området jämlikhet och jämställdhet där bemötande och förhållningssätt har fått stort utrymme.

Det våldspreventiva arbetet inom de olika verksamhetsområdena är också av stor vikt för ett jämställt samhälle. Redan i förskolan uppmärksammas att språket hos barnen har blivit tuffare och machokulturen har ökat. Utifrån detta har förvaltningen initierat ett samverkansprojekt mellan socialtjänsten, förskolan och skolan. Syftet med projektet är att hitta metoder som kan följa barnen redan från förskolan och upp i de äldre åldrarna. Under hösten är ett inledande möte planerat.

Målet har synergier med flertalet av agendans globala mål.

Mål 6: Rent vatten och sanitet för alla

Vatten är en förutsättning för allt levande på jorden och därmed också för en hållbar utveckling. För att klara nya klimatförutsättningar bevakas bland annat att dagvattenhanteringen är hållbar vid olika nybyggnationer. Arbete pågår både lokalt och centralt för att öka beredskapen för extrema skyfall. En ytterligare åtgärd är återplantering av träd vilka kan bidra med fördröjning och rening av dagvatten och även att bidra till att kyla ner luften vid värmeböljor.

Målet har även koppling till flera av agendans globala mål för hållbar utveckling.

Mål 7: Hållbar energi för alla

Genom att sänka energianvändningen påverkas miljön i en hållbar utveckling. Vid ny- och

ombyggnationer ställs krav på klimatsmart byggande och energieffektiva lösningar. Förvaltningen kommer fortsätta arbetet med att genomföra energibesparande åtgärder inom förvaltningens olika verksamheter. Armaturer på parkmark byts succesivt ut till LED-belysning.

Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Förvaltningen arbetar aktivt med olika arbetsmarknadsinsatser för att personer som står långt från ordinarie arbetsmarknad med målet att korta vägen till självförsörjning. Bromma arbetsmarknadscenter erbjuder till exempel alltfler arbetsförberedande platser. Bromma Arbetsmarknadscenter kommer under hösten påbörja arbetet med att identifiera ytterligare samverkansformer med företagarföreningen i Bromma i syfte att skapa fler praktikplatser.

Samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och arbetsförmedlingen fortsätter också att utvecklas för att säkerställa att brommaborna får relevanta insatser och tidig vägledning till arbete.

För insatsen daglig verksamhet som vänder sig till personer med funktionsnedsättning, pågår ett arbete med att erbjuda allt fler arbetslivsinriktade insatser för att öka målgruppens möjlighet att närma sig arbetsmarknaden. Verksamheten fortsätter dialogen med olika företag kring Bromma Blocks för praktikplatser. Ett samarbete med ICA Maxi har etablerats.

Samverkan med akademien är av stor vikt för att klara nuvarande och framtida kompetensförsörjning. Förvaltningen tar emot studenter för olika former av verksamhetsförlagd utbildning och praktik (mål 4).

För att gymnasieungdomar ska få möjlighet till arbetslivserfarenhet har förvaltningen tillhandahållit 478 platser för sommarjobb.

Mål 8 har tydliga samband med mål 1, 3, 4, 5 och 10.

Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

En fungerande infrastruktur är en förutsättning för att kunna nå många av de globala målen.

Genom att gång- och cykelbanor på parkmark är framkomliga och trafiksäkra verkar förvaltningen för ökad jämställdhet och jämlikhet (mål 5 och 10).

Under året ska varje avdelning starta ett medarbetardrivet förändrings-/innovationsprojekt tillsammans med annan avdelning – ett projekt med fokus på förbättringar för brommaborna.

Mål 10: Minskad ojämlikhet

I stadens hållbarhetsrapport är barnfattigdom ett mått på jämlikhet. I förvaltningens arbete med att stödja människor att komma i egen försörjning har barnfamiljer prioriterats eftersom det är en riskfaktor att växa upp i en familj med marginaliserade ekonomiska förutsättningar. Antalet barnkonsekvensanalyser som genomförts i avslagsbeslut som berör barn är högt.

För att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i samhällslivet på lika villkor som andra arbetar verksamheterna aktivt för att öka målgruppens delaktighet och deltagande i samhällslivet.

Under sommaren har sommarjobbade ungdomar med funktionsnedsättning bland annat

inventerat lokaler och besöksmål utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Bedömningarna utgör underlag för förvaltningens fortsatta arbete med att åtgärda enkelt avhjälpta hinder. En miljö som är tillgänglig för alla oavsett funktionsförmåga leder till ökad jämlikhet.

Mål 10 har tydliga samband med mål 1, 3, 5 och 8.

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Arbetet för en hållbar stad utgör allt det arbete som utförs av förvaltningens olika verksamhetsområden för att uppnå kommunfullmäktiges mål. Förvaltningens arbete strävar efter en social, ekonomisk och miljömässigt hållbar stad.

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Förvaltningen bidrar till måluppfyllnaden genom att minska klimatpåverkan vid upphandling av livsmedel och måltider. Utfallet för perioden ligger på 1,6 CO₂e per kilo livsmedel vilket är en minskning jämfört föregående år (mål 13).

Inom alla verksamheter har farliga kemikalier fasats ur. Verksamheterna rapporterar årligen till kemikaliecentrum (mål 3).

Vid behov av nya möbler och andra inventarier används Stocket återbruk i första hand.

Mål 13: Bekämpa klimatförändringar

Utsläppen av växthusgaser behöver minskas för att klimatmålen ska kunna uppnås. För att minska utsläppen sker förvaltningens transporter i allt högre utsträckning med elcykel, elmoped, elbil och kommunala färdmedel. Många möten fortsätter att genomföras digitalt vilket innebär ett minskat resande.

För att följa upp vilken effekt val av livsmedel har på klimatet redovisas klimatdata i form av CO₂e per kilo livsmedel. Utfallet för perioden ligger på 1,6 CO₂e per kilo livsmedel vilket är en minskning jämfört föregående år. Inom förskolans köksnätverk fortgår arbetet för att nå stadens strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat (mål 12).

För att minska växthusgasutsläppen och minska effekterna av klimatförändringen fortsätter arbetet med återplantering av träd på parkmark. Träd som är välmående har en buffrande effekt mot klimatförändringar och bidrar i högre grad med ekosystemtjänster.

För att minska antalet transporter vid tömning av sopkorgar från strandbad och parkmark finns 45 skräpkorgar med solcellskomprimering. Dessa effektiviserar arbetet och sänker koldioxidutsläppen för arbetsmomentet.

Mål 13 har tydliga samband med mål 3, 11 och 15.

Mål:14 Hav och marina resurser

Mål 14 har ett nära samman med mål 6 Rent vatten och sanitet. Hanteringen av våra sjöar och vattendrag påverkar även havsmiljön. Förvaltningen bidrar genom att hålla rent vid stränder och förhindra att plast hamnar i sjöar och vattendrag.

Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Åtgärder för att stärka den biologisk mångfald fortsätter att genomföras. Bland annat har

insektshotell, fladdermusholkar och fågelholkar satts upp. Död ved och rishögar lämnas kvar som faunadepåer och träd har återplanterats. Förvaltningen arbetar också kontinuerligt med att omvandla lämpliga gräsytor till slåtterytor. Fröblandning för humlor har såtts in på cirka 300 kvadratmeter efter att en skolpaviljong har tagits bort.

Information till brommaborna om biologisk mångfald och om hur förvaltningen jobbar för att stärka den biologiska mångfalden i Brommas grönområden har skett genom annonser i lokaltidningen och via sociala medier.

Mål 15 har tydlig koppling till mål 3, 11 och 13

Mål:16 Fredliga och inkluderande samhällen

Förvaltningen har en rättssäker verksamhet med rättvisande räkenskaper. Det brottsförebyggande arbetet och insatser för att öka tryggheten inom stadsdelsområdet är centralt. Det våldspreventiva arbetet inom de olika verksamhetsområdena är också av stor vikt. För ett inkluderande samhälle är handlingsplanen för en äldrevänlig stad och stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning vägledande i förvaltningens arbete (mål 10). Förvaltningen arbetar för att jämställdhetsperspektivet ska finnas med i det ordinarie arbetet inom alla verksamhetsområden (5).

Jämställdhet

Mål 5 i Agenda 2030 handlar om jämställdhet – att rättvist fördela makt, inflytande och resurser mellan kvinnor och män. Flertalet nämndmål har en direkt koppling till mål 5 vilket gör att jämställdhetsarbetet integreras i den ordinarie verksamheten. För att följa vart resurserna går och vilken effekt de får för brommaborna är resultatet för flertalet indikatorer könsuppdelade. Den könsuppdelade statistiken har möjliggjort analyser av hur resurserna har använts och dess effekter. Ibland är det svårt att utröna orsakssamband. Resultaten får då följas under en längre tid för att bättre kunna analysera könsskillnader mellan pojkar och flickor, kvinnor och män i syfte att upptäcka mönster och tillsätta riktade åtgärder.

Barns rättigheter

Arbetet med barns rättigheter grundar sig i barnkonventionen, i stadens Program för barnets rättigheter och inflytande 2018-2022 samt i förskolans läroplan.

Förskolorna arbetar systematiskt med likabehandlingsarbetet för att främja barns rättigheter och en likvärdig förskola för alla och för att öka normmedvetenheten hos medarbetarna. Barnen involveras i olika beslut ur ett demokratiperspektiv och förskolornas projekt utgår utifrån barnens intressen och frågor. Förskolorna arbetar med barnens rätt till integritet och hur barnen blir medvetna om sina rättigheter. För att säkerställa att förskolan erbjuder en miljö som är anpassad för barn i behov av särskilt stöd och att de blir inkluderade i verksamheten breddas alla medarbetarnas kompetens. Specialpedagogerna handleder arbetslagen och miljöerna anpassas för att möta alla barns behov och omsorg.

Socialtjänsten fortsätter att sträva efter att uppnå ett barnperspektiv och barnrättsperspektiv i alla beslut som berör barn. Barn ges möjligheten att vara delaktiga och komma till tals. Vid

behov sker alltid samverkan med övriga aktörer i ärenden där barn är aktuella och barn som har behov av insatser från olika huvudmän får en samordnad individuell plan (SIP).

Förvaltningen deltar i det stadsövergripande barnrättsnätverket som stadens barnombudsman är ansvarig för och i socialförvaltningens nätverk för barnrättsombud. I nätverken delas bland annat goda exempel.

Barnkonsekvensanalyser genomförs i alla beslut som berör barn.

Tre former för föräldrastöd erbjuds; Alla Barn i Centrum (ABC), KommunikationsMETod (KOMET) och Föräldrastöd i Sverige (för nyanlända). Under träffarna för föräldrastöd i Sverige förs samtal om olika teman gällande föräldrarollen baserat på forskning. Barns rättigheter och jämställdhetsperspektivet genomsyrar träffarna.

Barn ska ha möjlighet att ha inflytande över och vara delaktiga i stadsdelsområdets utveckling. Inom förvaltningen sker detta på flera sätt. Inför renoveringar eller nybyggnation av lekplatser får barnen möjlighet att lämna synpunkter och önskemål om hur lekparken ska utrustas och utformas vid platsbesök eller via enkäter. Ett par exempel på detta i år är den kommande upprustningen av Tunnländsparken söder om Brommaplan samt den pågående upprustningen vid Dragontorpet i Abrahamsberg.

Önskemål och idéer kommer också in via Tyck till, e-post eller annat sätt, ofta via barnens föräldrar vilket tas hänsyn till vid planering inför framtiden.

I alla stadsmiljöprojekt har gestaltning av park- och naturområden samt utformning av anläggningar, redskap och möblemang i lekmiljöer genomförts utifrån ett barnperspektiv.

Barnen i fem förskolor medverkar i att lära sig mer om biologiskt mångfald genom att insektshotell satts upp på förskolegårdarna. Intresset är stort och fler förskolor intresserade av att starta motsvarande arbete.

Det offentliga rummet ska upplevas som tillgängligt och tryggt för alla barn. Tidigt i processen vid alla kommande exploateringsprojekt inom stadsdelsområdet har förvaltningen en dialog med stadsbyggnads- och exploateringskontoret där förvaltningen verkar för barnens upplevelse till trygg och tillgänglig stad.

I planering av nya lekmiljöer och anläggningar tillses att det finns något för barn i varierande åldrar och med olika behov vid större investeringar och reinvesteringar.

Årligen genomförs vid lekplatser trygghetsinvesteringar i form av belysning. I år sker detta på sex olika lekplatser i stadsdelen. Motsvarande insatser sker i år också vid två av stadsdelens utegym. En strategisk planering pågår för motsvarande insatser inför kommande år där hänsyn bland annat tas till inkomna synpunkter från allmänheten och från genomförda trygghetspromenader.

Nationella minoriteters rättigheter

Inom förskolan pågår det ett utvecklingsarbete gällande nationella minoriteters rättigheter. Arbetet med de nationella minoriteternas kultur uppmärksammas alltmer men det upplevs som ett svårt uppdrag och verksamheten är i behov av flera lärande exempel.

Utbildningsförvaltningens stödmaterial i det praktiska arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk i förskolan kommer specialpedagogerna att sprida till alla förskolor för att lättare komma igång med det konkreta arbetet. Några förskolor har erbjudits film på olika minoritetsspråk och i ett område har specialpedagogen haft en föreläsning kring nationella minoriteters språk.

Förvaltningens samordnare för barn i behov av särskilt stöd samverkar med Hässelby-Vällingby för att synliggöra de nationella minoriteterna. Ett bidrag från staden har tilldelats för detta arbete. I samverkan med biblioteken kommer böcker köpas in till förskolorna kring de nationella minoriteternas kultur och språk.

De nationella minoriteternas rättigheter ska beaktas i hela äldreomsorgen. I samverkan med Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning har exempelvis de nationella minoriteternas flaggor köpts in. Den förebyggande verksamheten har uppmärksammat nationella minoriteternas högtidsdagar genom att flaggat med bordsflaggor. Vid aktuella tillfällen har tipsrundor ordnats för besökarna med frågor som har gällt den aktuella nationella minoriteten. Både flaggorna och tipsrundafrågorna har skapat både intresse och många diskussioner kring de nationella minoriteterna och deras situation i samhället både förr och nu.

Övrigt

Synpunkter och klagomål

Synpunkter och klagomål är värdefull information för förvaltningens arbete med att utveckla kvaliteten i verksamheten. De ger möjlighet att förebygga och åtgärda brister och att identifiera förbättringsområden. Inom förvaltningens verksamheter finns det en öppenhet och lyhördhet för synpunkter och klagomål samt rutiner för att rätta till fel och brister som uppkommer. Klagomål löses vanligtvis inom berörd enhet i dialog med den som har lämnat klagomålet.

I förvaltningens verksamheter registreras klagomål och synpunkter i varierande grad. Det innebär att den statistik som har levererats från enheterna inte är fullständig. Skriftliga synpunkter/klagomål registreras som regel av enheterna, en del diarieförs. Men flertalet synpunkter och klagomål ute i verksamheterna framförs muntligt och kanske även hanteras omedelbart. Klagomål som inkommer följs alltid upp inom berörd enhet och de som lämnat klagomål har fått återkoppling.

Förskola

Året inleddes med synpunkter och klagomål som var kopplade till pandemin liknande föregående år. Allt eftersom har fokus från pandemin avtagit och klagomålen kring

restriktioner, symtom och utevistelse har minskat.

Det har framkommit kritik kring bristfällig information kring evakuering av en förskola då vårdnadshavarna har önskemål om att bli mera involverade under resans gång. Förvaltningen tillsammans med skolledningen i aktuellt förskoleområde har haft ett informationsmöte för att möta missnöjet. Information rent allmänt är ett område som blivit påverkat under pandemin då många ordinarie i personalen varit borta under perioder och det dagliga mötet blivit påverkat. Det pågår flera utvecklingsarbeten kring hur kommunikationen med vårdnadshavarna kan stärkas i Skolplattformen. Det dagliga mötet har också inneburit att antalet klagomål kring bemötande har ökat där inte alltid ordinarie personal har mött upp vårdnadshavare i vissa frågor. Under hösten kommer avdelning förskola tillsammans med förvaltningens kommunikationsstrateg bjuda in vårdnadshavare till fokusgrupper med målet att utveckla kommunikationen kring verksamheten.

Vid vissa organisationsförändringar som till exempel vid behov av att flytta personal mellan förskolor för att säkerställa att skollagen efterföljs ökar i regel antalet klagomål från vårdnadshavarna. Information om syftet förmedlas för att skapa förståelse.

De förskoleområden som har mindre klagomål har rutinen att svara vårdnadshavarna så fort som möjligt både via telefon och e-post med målet att vårdnadshavarna ska uppleva att de blir lyssnade på och att de tar deras synpunkter på allvar. Överlag får verksamheten mycket positiva synpunkter som framförs till personalen på förskolorna i det dagliga mötet.

Förskolans stab får mycket positiva synpunkter kring information, bemötande och tillgänglighet.

Socialtjänst och fritid

Majoriteten av positiva synpunkter och klagomål har inkommit till utförarenheterna. De flesta klagomål har varit muntliga och av enklare karaktär. För avdelningen sammanslaget är det en stor spridning gällande vilka områden som klagomålen berör. Vanligast är dock klagomål inom *tillgänglighet*, *information* och *"annat"*. Majoriteten av de positiva synpunkterna har varit inom områdena *insatsens innehåll* och *bemötande*.

Inom beställarenheten är klagomål om handläggningsprocessen mest förekommande. Klagomålen har handlat om tillgänglighet, information och handläggning.

Det har även inkommit klagomål från kringboende gällande brukare. Såväl brukare som kringboende återkopplas gällande sina synpunkter/klagomål.

De som inkommer med klagomål ges återkoppling av berörd verksamhet, antingen muntligen eller skriftligen. Ofta handlar det om att förklara för den som lämnar klagomålet vad händelsen berott på. Klagomål kan också leda till att en kvalitetsbrist inom verksamheterna synliggörs vilket leder till åtgärder som exempelvis att förändra sina arbetssätt eller uppdatera sina rutiner.

Hanteringen över klagomål/synpunkter bör ses över för att säkerställa att samtliga klagomål hanteras och redovisas enligt rutin, inför bland annat tertialrapporteringen. Det kan finnas klagomål som ska diarieföras i högre grad. En del enheter kan också bli bättre på att fånga upp klagomål och synpunkter, till exempel inom beställarenheterna där det inkommit få.

Redogörelsen för vilka åtgärder som vidtagits till följd av klagomålen samt vilka effekter åtgärderna haft kan också förbättras.

Äldreomsorg

Inom äldreomsorgen har flera positiva synpunkter inkommit under perioden. De rör främst personalens bemötande, men även personalens kompetens och insatsernas innehåll. De flesta positiva synpunkter har registrerats inom den förebyggande verksamheten, där synpunkterna innehåller beröm på personalens bemötande och glada humör. Flera positiva synpunkter har också gällt insatsens innehåll, besökarna framför att de är nöjda med de aktiviteter som erbjuds och dess innehåll. Den digitala fixarens tjänster får många fina vitsord. Även inom beställarenheten har ett par synpunkter gällande beröm till biståndshandläggarnas bemötande inkommit och registrerats under perioden.

Antalet synpunkter och klagomål som inkommer till vård- och omsorgsboendena är få, vilket kan bero på att många känner sig nöjda. Å andra sidan är det relativt få av de svarande i brukarundersökningen som har angett att de vet vart de ska vända sig med synpunkter och klagomål. Ett resultat som behöver förbättras i flera verksamheter. Av de synpunkter som har registrerats inom förvaltningens boenden gäller de flesta positiva synpunkter som rör insatsens innehåll, men även information och kontinuitet.

De klagomål som inkommit har tagits upp på kvalitetsråd eller arbetsplatsträffar. Den som lämnar ett klagomål får återkoppling. Hanteringen av synpunkter och klagomål sker inte på samma sätt inom avdelningens verksamheter, även om det finns många likheter. För att hanteringen och i viss grad även registreringen av synpunkter och klagomål ska bli mer likställd behöver rutinen ses över.

Antal positiva synpunkter (januari-augusti)

	Avdelning Förskola	Avdelning Socialtjänst och fritid	Avdelning Äldreomsorg
Tillgänglighet	65	27	7
Bemötande	65	47	44
Kompetens	25	17	20
Kontinuitet	11	3	11
Information	93	42	7
Handläggning	80	4	0
Insatsens innehåll	0	70	21
Annat	14	7	0
SUMMA	281	217	110

Antal klagomål (januari-augusti)

	Avdelning Förskola	Avdelning Socialtjänst och fritid	Avdelning Äldreomsorg
Tillgänglighet	10	29	7
Bemötande	38	9	3
Kompetens	19	9	2
Kontinuitet	2	6	3
Information	34	14	0
Handläggning	1	6	2
Insatsens innehåll	0	28	8
Annat	27	20	1
SUMMA	131	121	26

Stadsmiljöverksamhet

I staden tillämpas ett system för synpunkts- och klagomålshantering. Systemet möjliggör för medborgare att på ett enkelt sätt rapportera in frågor, klagomål, idéer, felanmälan och beröm. När en synpunkt lämnas in via appen får medborgaren själv välja kategori. Det har visat sig vara svårt för anmälaren att avgöra om ärendet är en felanmälan eller ett klagomål. Detta medför att en eventuell åtgärd kan bli fördröjd.

Brommaborna använder sig i hög utsträckning av stadens digitala möjligheter för att lämna synpunkter, felanmälningar och klagomål. Totalt antal inkomna ärenden under tertial 2 uppgår till 1530 (1374 år 2021), en ökning med 11 procent jämfört med samma period föregående år. Av dessa ärenden är 1113 avslutade genom att de besvarats eller vidarebefordrats till en entreprenör för åtgärd. Förutom "Tyck till" tillkommer ärenden via telefon, mail, brev och besök. Anmälningar via mobilapplikationen uppgår idag till 1413 stycken vilket är 92 procent av alla inkomna synpunkter.

Ärendena är fördelade på följande kategorier:

- Frågor 268
- Klagomål 307
- Idéer 112
- Felanmälan 828
- Beröm 15

Felanmälan vidarebefordras till entreprenören för åtgärd.

Det största antalet inkomna ärenden berör frågor om träd, vegetation samt lekredskap i parker.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lisa Kinnari, Stadsdelsdirektör	2022-09-14
Peter Dacke, Avdelningschef	2022-09-14